„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinikas, Sekr. ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas: LAckawanna 4-5529

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Coutries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y

No. 35 — Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. — New York, N. Y., Rugpiučio (August) 31, 1934. — Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879. — Vol. XXV

Vaitkus Išskris Rugsėjo Mėnesy

Audėjai Pradės Streikuoti Rugsėjo 1 Dieną

Milžiniški NRA Laimėjimai

VAITKUS IŠSKRIS RUGSĖJO MĖNESY.

New York, N. Y. — Rugp. 25 d. Chicagoje įvyko leitenanto Felikso Vaitkaus išleistuvių iškilmės Ford Lansing Airporte. Iškilmėse dalyvavo daug žmonių. Atlikta tam tikslui pritaikytas programas, kuriame su Lituanica II dalyvavo ir pats lakunas. Lituanica buvo įrengta taip, kaip ji lėks per Atlantiką. Po šių iškilmių netrukus Vaitkus su Lituanica II atskris į Ner Yorką, kur irgi bus surengta vienokio ar kitokio pobudžio iškilmės. Čia Lituanica galutinai bus prirengta skridimui į Lietuvą ir, pasitaikius atatinkamam orui, leisis per vandenyną. Skridimas įvyks pradžioje ar apie vidurį rugsėjo mėnesio.

AUDĖJAI PRADĖS STREIKUOTI RUGSĖJO 1 DIENĄ.

Washington, D. C., rugp. 26. — Specialis streiko komisijos pirmininkas, Francis J. Gordon, praneša, kad visos pastangos sulaikyti audėjų streiką nepavykusios ir kad su pirma rugsėjo diena bus paskelbtas streikas, kuriame dalyvumą ims apie 500,000 United Textile Workers unijos darbininkų. Prisirengimai streikui daromi paskubomis. Streikas palies visą kraštą. Streiko įsakymus unija jau išsiuntinėjo visiems savo lokalams. Darbininkai yra gerame upe ir jau dabar tikisi streiką laimėti. Bus streikuojama už didesnes algas ir pagerinimą audimo darbininkų buklės. Rugp. 27 d. unijos vadai dar turės susirinkimą, kur bus plačiai apkalbėta streiko reikalai, tačiau nesitikima, kad streiko butų galima išvengti. Visa viltis dar tame, kad jei į reikalą įsikištų prez. Rooseveltas, tai darbininkų ir darbdavių ginčą butų galima ramiu budu išrišti.

MILŽINIŠKI NRA LAIMĖJIMAI.

Washington, D. C., rugp. 26. — Su birželio mėnesio 1 d., 1933 metų, veikia NRA. Pastaruoju laiku šią įstaigą nekurie kritikai pradėjo smarkiai kritikuoti, buk ji nieko gero kraštui nedavus. Todel šios įstaigos viršininkai, atsakydami kritikams, patiekė prez. Rooseveltui NRA nuveiktų darbų raportą, kuriame parodoma, jog minimu laiku NRA nuveikusi milžiniškus darbus. Sulig veikiančiosios tarybos sekretoriaus Donald R. Richberg pranešimo, NRA dėka, daug kas visame krašte nuveikta. Su birželio 1 d., šių metų, dirbančių darbininkų buvo 40,180,000 arba 4,120,000 daugiau, negu kovo mėn., 1933 m. ir 2,300,000 dar daugiau negu birželio mėnesy 1933 m., nuo kurio tai laiko NRA pradėjo veikti. Savaitinės darbininkų algos pakilo 37.5 nuošimčiais, nepaisant to, kad pragyvenimas pakilo 9.6 nuoš. Perkamoji galia padidėjo 25 nuoš. Korporacijų pelnai, kurie pirm pradėjimo veikti NRA nešė deficitą, dabar duoda pelno 32.2 nuoš. Produkcija kovo mėn., 1933, buvo nupuolusi iki 47.7 nuoš., kuomet dabar pakilusi iki 72.1 nuoš. Biznis pagerėjo. Darbo valandos sumažinta, bendrai, iki 37 val. savaitėje. Apie 2,000,000 nariais padidėjo Amerikos Federacija. Bendrai imant, NRA nuveikė milžiniškus darbus pagerinimui darbininkų buvio ir bendro iš depresijos viso krašto atsigavimo. Minima įstaiga ateity rengiasi dar didesnius darbus atlikti. Kovai su depresija valdžia yra paskyrusi milžiniškas sumas pinigų, kurie leidžiama viešiesiems darbams. Tuo tikslu bus praleista $3,700,000,000.

NEDRAUGINGA PREZIDENTUI ORGANIZACIJA.

Washington, D. C. — Nesenai susitvėrė organizacija vardu „Liberty League", kurios įsteigėjų tarpe yra ir garsusis Al. Smith. Šios organizacijos tikslu yra kovoti prieš radikalizmą. O tuo „radikalizmu" numatoma prezidento Roosevelto naujai vykdomoji santvarka. Spaudos atstovų susirinkime prez. Roosevelt pranešė, kad ši organizacija yra jam nepalanki.

LATVIJA VERČIAMA MOKĖTI CARO SKOLĄ.

Ryga. — Dar 1914 metais Rygos miestas pasiskolino iš Lazard banko Londone 6 milionus dolerių. Tuolaikinė caro vyriausybė tą skolą sunaudojo amunicijos gaminimui, kuomet prasidėjo Pasaulinis Karas. Latvija atsisakė tą skolą mokėti, nes tai atlikta caro laikais ir dabartinė Latvijos vyriausybė už tai neatsakominga. Per ištisus 12 metų Latvija kovojo prieš tą paskolą. Darant prekybinę sutartį su Anglija, Anglijos vyriausybė pastatė pirmaeiliu klausimu minimą paskolą, kurios nesutikus atmokėti Latvija negalinti tikėtis Anglijos valdžios palankumo. Tokiu budu padarius prekybinę sutartį, Latvija buvo priversta minimą skolą atmokėti.

VOKIEČIAI NUMATO NETOLIMĄ KARĄ.

Berlynas. — Vokiečių laikraščiae, kurie organauja valdžiai, nors tikro nusistatymo delei Rusijos-Japonijos aštraus notomis konflikto nepareiškia, bet numato, kad Tolimųjų Rytų nesusipratimai yra tos rųšies, kurie gali iššaukti netolimą ginkluotą susirėmimą. Dienraštis, „Berliner Boersenzeitung", link japonų nusistatymo atsineša gana palankiai ir sako, kad rusų nota Japonijai yra gana aštri ir kad japonų atsakymas bus nekantriai laukiamas.

ANGLAI SUSIDOMĖJO FELIKSO VAITKAUS ŽYGIU.

New York, N. Y. — Reuter'io telegramų agenturos atstovas pranešė Lietuvos Generaliniam Konsului, kad Britų aviacijos sferos yra labai susidomėjusios lakuno Felikso Vaitkaus asmeniu ir „Lituanicos II" neužilgo laukiamu skridimu per Atlantiką į Lietuvą.

Reuterio atstovas gavęs instrukcijų iš Londono atydžiai sekti skridimo eigą.

AŠTRI SOVIETŲ NOTA JAPONIJAI.

Harbinas, Manchukuo. — Manchukuo policija dar 70 daugiau areštavo sovietų valdiškų geležinkelininkų. Jie kaltinami įvairiais prieš valstybę nusikaltimais. Tuo reikalu sovietų valdžia pasiuntė Japonijai aštrią notą, reikalaudama kogreičiausiai areštuotus valdininkus paliuosuoti, o jei to nepadarys — lai pamąsto apie pasekmes. Japonija tačiau tuos protestus ignoruoja, pažymėdama, kad tie protestai yra be pagrindo.

AMERIKA BUDAVOS DAUGIAU LAIVŲ.

Washington, D. C. — Keletas laivų tuojau baigs savo tarnystę. Vietoje jų turės but pastatyti nauji. Jungt. Valstijų laivyno taryba yra nusitarusi pastatyti 24 naujus laivus ir tuo budu Amerikos karinio laivyno laivų skaičių padauginti keturiais laivais. Keletas senesniųjų laivų bus sunaikinti r jų vietoje pastatyti nauji. Tai bus atlikta iki 1935 metų. Užsakymai naujiems laivams dirbinti jau paduoti. Laivyno oficialai tikisi, jog iki 1942 metų Jungtinės Valstijos laivų statyme pasieks tikrąją savo jėgą.

PARAGUIEČIAI LAIMI.

Buenos Aires, Argentina, rugp. 26. — Mušiai tarpe Bolivijos ir Paraguajaus už Gran Chaco sritį tebeina. Šiandien paraguiečiai paėmė fortą Ibamirante, kuris randasi netoli forto Carandaiti — rakto link šiaurinės Chaco srities. Be forto, paraguiečiai paėmė neiaisvėn apie 160 Bolivijos kariškių ir daug amunicijos.

TRUMPOS ŽINELĖS.

Colbenz, Vokietija. — Sekančiais metais, sausio mėnesy, plebiscito budu (gyventojų balsavimu) bus išspręsta likimas Saar srities, kuris vokiečių po Didžiojo Karo atimta. Rugp. 26 d. vokiečiai pradėjo už tai agitacijos vajų. Kancleris Hitleris pasakė prakalbą, pareikšdamas, kad vokiečiai balsavimus laimės. Be to, jis pageidauja, kad Saar srities likimo klausimą išrišti pagelbėtų Francija.

Collegeville, Pa. — Čia esančiame valstijiniame kalėjime sukilo keli šimtai kalinių. Pašaukta valstijos policija. Ėmė keletą valandų kol sukilusius kalinius numalšino. Padaryta nemaža nuostolių.

Kohler, Wis. — Jau kelinta savaitė, kaip čia eina Kohler kompanijos darbininkų streikas. Laike streiko du asmenys jau žuvo ir apie 40 sužeista. Susitaikyti nenumatoma galimybių. Streikuojama už pripažinimą darbininkų unijos. Šiuo tarpu kompanjia turi savo kompaničną uniją. Kad kaip nors šį konfliktą baigus, bus kreiptasi į prez. Rooseveltą.

Pittsburgh, Pa. — Aluminum kompanijos fabrikuose streikuoja apie 10,000 darbininkų. Fabrikai dalinai uždaryti. Nors kasdien įvyksta konferencijos, bet taikos nesimato.

Brooklyn, N. Y. — Rugp. 23 d. virš miesto susikulė du lėktuvai, kuriuos vairavo kiniečiai studentai. Vienas lėktuvas nukrito ant namų stogo. Lakunas užsimušė. Kitam lėktuvui pavyko nusileisti besbolo lauke. Lakunas tik susižeidė. Lėktuvų ore susidurimo priežastis neišaiškinama.

New York, N. Y. — Vietinio dienraščio, „Post'o", koresp., Johanes Steel, rašo, kad laike Vokietijos prezidento „rinkimų" prieš Hitlerį balsavo 9,000,000 žmonių. Tas parodo, kad ne visi vokiečiai Hitleriui pritaria.

Iš Lietuvos

BYLA V. SIDZIKAUSKUI.

Lietuvoje kelia susidomėjimo buvusio Lietuvos atstovo Berlyne ir Londone, plačiai išgarsėjusio tarptautiniame Haagos teisme, kaipo Lietuvos gynėjas, Vaclovo Sidzikausko byla. Jis kaltinamas tuo, kad budamas Lietuvos atstovu Berlyne, pasisavino jam duotus pinigus, kuriuos Lietuvos konsulai Vokietijoje paaukojo Lietuvos labdarybėms darbams. Išviso, sakoma, kad Sidzikauskas pasisavinęs apie 88,000 vokiečių markių. Tardymą veda apeliacinių rumų teisėjas Balbachas. Kaltinamasis aktas jau surašytas ir byla bus sprendžiama rugsėjo mėnesį.

Pats Sidzikauskas sako, kad trys Lietuvos konsulai Vokietijoje, patys išgalvoję tariamą jų pinigų pasisavinimą ir keršija jam už tai, kad jis labai energingai ir sumaniai gynė Haagos teisme Lietuvą Klaipėdos byloje. Jokių pinigų Sidzikauskas iš jų nėra gavęs. Jeigu butų tokią stambią sumą gavęs, tai konsulai butų iš jo reikalavę kvitos ir viešos Lietuvos padėkos. Taip paprastai buna visados, kad tik Lietuvos garbės konsulai aukoja stambesnes pinigų sumas Lietuvos reikalams.

Šioje byloje liudininkais šaukiami: Lietuvos ministeris Berlyne Dr. Šaulys, karo atstovas Berlyne pulk. Skirpa, buvęs ministeris Dr. Zaunius, dabartinis ministeris Lozoraitis, visi trys konsulai ir Lietuvos pasiuntinybės Berlyne patarėjas Dymša. Įdomu pažymėti, kad du konsulai patys raštu pareiškė, kad Sidzikauskui jie jokių pinigų nedavė. Tik vienas dabar ginčija, kad įteikęs apie 40,000 vokiškų markių. Tsb.

LAUKIA „LITUANICOS II".

Susidomėjimas „Lituanicos II" skridimu Lietuvoje yra labai didelis. Diena iš dienos laukiama vis naujesnių žinių iš Amerikos. Lietuvoje Vaitkui priimti susiorganizavo ir tebesiorganizuoja visa eilė komitetų netik Kaune, bet ir provincijoje, ypač Klaipėdoje. Nors ALTASS skridimui pinigų nebeprašo, tačiau jie Lietuvoje dar renkami ir į Ameriką siunčiami. Lietuvoje yra tokia nuomonė, kad nesvarbu, kas skrenda „Lituanica II", bet svarbu, kad ji laimingai ištiestų sparnus Amerikoje ir pasiektų tėvų žemę, tuo lietuvių tautai nupelnydama naują garbės vainiką.

Reikia pastebėti, kad Vaitkaus skridimu ypač labai susidomėjęs lietuviškas kaimas, kuris ir šiems sunkiems laikams esant, aukoja savo pinigus, kad tik pavyktų Atlanto nugalėjimas. Žmonės jau dabar tebekalba tik apie „Lituanica II", prisimindami tuos jausmus, kuriuos lietuvių tauta taip nuoširdžiai pareiškė tragingai žuvusiems didvyriams Dariui ir Girėnui. Tsb.

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

Klaipėdos krašto direktorijos nutarimu, iš uosto direkcijos atšauktas direkcijos narys Otto Žygaudas. Nutarimas padarytas, pasiremiant Klaipėdos krašto komendanto nutarimu, kuriuo Žygaudui, kaipo priklausiusiam uždarytoms priešvalstybinėms sąjungoms, atimama teisė atstovauti visuomenę. Nauju uosto direkcijos nariu paskirtas ligšiolinis Klaipėdos krašto gubernatoriaus patarėjas Viktoras Gailius.

Lig šiol Klaipėdos krašto autonominių įstaigų valdininkams algos buvo mokamos pagal Rytprusių algų kategorijas. Dabar tas reikalas sutvarkytas taip, kad algos autonominių įstaigų valdininkams isr tarnautojams, mokamos pagal Klaipėdos krašto kategoriją. Galutinam algų išlyginimui ir suvienodinimui, Klaipėdos krašto direktorija parengė planą, kuriuo taip pat bus siekiama didesnio visuomenės lėšų taupumo.

Kaune kalbama, kad ateinantį rudenį Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaras Litvinovas revizituos Pabaltijo valstybių užsienių reikalų ministerius. Tuo budu, Litvinovas apsilankytų ir Lietuvoje. Jau vieną kartą, butent, 1925 metais tuometinis SSSR užsienių reikalų komisaras Čičerinas lankėsi Kaune. Tai butų antras Sovietų valdžios atstovo oficialus lankimąsis Lietuvoje.

Per šių metų pirmą pusmetį visose Lietuvos pieninėse buvo pagaminta 83,710 statinaičių sviesto (pernai 72,189 statinaitės). Taigi šiemet sviesto gamyba padidėjo 16%. Sviesto gamyba daugiausiai pakilo Panevėžio, Šiaulių ir Biržų apskričiuose.

Kauno miesto muzėjus nesenai gavo retų senoviškų Kauno nuotraukų albumą. Nuotraukos buvo padarytos prieš 40—50 metų. Tuo laiku Kaunas turėjo savotišką išvaizdą. Dabartiniame miesto centre buvo tik balos ir smiltynai. Šis albumas buvo rastas viename Žemaitijos dvare.

Lietuvoje atgyja tautinė muzika, kanklės ir skudučiai. Pirmąsias gaivina įvairųs tautinės muzikos mylėtojai, o antrąsias — ypač skautai. Kai kuriose Lietuvos vietose yra įsteigti Lietuvos kanklininkų draugijos skyriai, o Kaune veikia kanklininkų mokykla.

Ko Ministeris Lozoraitis Lankėsi Maskvoje

Kaip jau buvo rašyta, per pastaruosius 14 metų susidarė draugiški santikiai tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos. Sovietų Rusija dažnai pareikšdama iniciatyvos daugely svarbių tarptautinių taikos sutarčių reikalu, randa visados atbalsį Lietuvoje. Nesenai SSSR drauge su Francija, kaip žinome, iškėlė vadinamojo Rytų Lokarno pakto klausimą. Norėdama su kiekviena valstybe pirmiausiai šį paktą atskirai apsvarstyti, Sovietų Rusija ir kviečiasi Maskvon į Rytų Lokarno įeinančių valstybių atstovus. Pirmiausiai buvo pasikviestas Estų užsienių reikalų ministeris, o rugpiučio 1—4 d. Maskvoje viešėjo Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozoraitis. Jis su Sovietų Rusijos vadovaujančiais žmonėmis svarstė Rytų Lokarno paktą ir pažymėjo, kuo Lietuva galėtų prie jo įgyvendinimo prisidėti. Kaip praneša Sovietų spauda, Lozoraitis ir Sovietų Rusijos atstovų pasikalbėjimas abi šalis patenkino. Tai rodo ir tas nuoširdumas, kurį Maskvoje ir Leningrade Sovietai rodė Lietuvai.

Litvinovas ir Lozoraitis abu pripažino, kad Lietuva ir Sovietų Rusija jungiama tradicinės bičiulystės, kuri auga, stiprėja ir plečiasi vis labiau ir į ukio sritį. Buvo pažymėta, kad Lietuva kovojančių už taiką valstybių stovi pirmoje eilėje.

Mums labai įdomu pažymėti, kad ministerio Lozoraičio kelionė į Maskvą padarė didelio įspudžio Vokietijoje ir Lenkijoje. Mat, abi šios valstybės yra priešingos Rytų Lokarno paktui, kuris užkirstų kelią Vokietijos veržimuisi į Rytus ir apsaugotų Baltijos valstybių neliečiamumą.

Ypač lenkams labai nepatiko komisaro Litvinovo išsireiškimas, kuriame buvo paliestas ir Vilniaus klausimas. Tame Litvinovo pareiškime dar kartą Vilnius buvo pripažintas Lietuvai ir tokia smarkia forma, kad Lenkijos spaudoje sukėlė daug komentarų ir Sovietų puolimo. Kalbėdami apie šitą Litvinovo pareiškimą, vokiečiai sako, kad jo pasėka yra paaištrėjęs Lietuvos pasipriešinimas Varšavos norimam Lenkijos ir Lietuvos santikių sunormavimui. Tačiau toks pareiškimo aiškinimas, suprantama, eina vien tik iš lenkiško taško.

Nežiurint kas bebutų, Lietuva Vilniaus krašto niekados neišsižadėjo ir neišsižadės, kol lenkai neatitaisys lietuviams padarytą skriaudą. Tą puikiausiai su pranta ir tolregiai politikai, kurie paskutiniuoju laiku daugely kraštų pabrėžė negincijamas Lietuvos teises į Vilnių. Reikia pažymėti, kad dabartinis Vilniaus ginčas tarp Lietuvos ir Lenkijos labai trukdo Rytų Europos taikai įgyvendinti. Jo pašalinimu rupinasi didesnės valstybės. Tsb.

Kas Beliko Iš Lenkų Tvirtovių Lietuvoje

Suvalkijoje, arčiau prie vokiečių sienos, buvo didžiuliai lenkų dvarai. Ten milžiniškus plotus valdė pagarsėję dvarininkai Gavronskiai, Geištorai ir kiti lietuvių engėjai ir lenkintojai.

Žmonės kai kuriuos laukus buvo „Kapotine" praminę, nes dvarininkai jų kailio nesigailėdavo ir lietuvius kapodavo. Už mažiausią menkniekį dvarininkai rykštėmis kapodavo nusilpusį lietuvį darbininką. Dabar atėjo jau kiti laikai ir dvarai atiteko bežemiams, savanoriams, smulkiems ukininkams. Atseit tiems, kurie senais laikais buvo atėjunų dvarininkų kapojami.

Lietuvoje jau labai daug inteligentų yra ukininkų. Netoli Žaliosios, kur seniau prieidavo Gavronskių dvarai, dabar didelį ukį valdo Gugys, amerikietis. Amerikoj budamas jis taip pat ukininkavo ir 1920 metais grįžęs Lietuvon, to paties pamiltojo darbo vėl ėmėsi. „Talkos" spaudos biuro bendradarbiui teko su ponu Gugiu pasikalbėti:

— Ukininkauti aš mėgau iš pat mažens. Kai tėvai mane leido į mokslus, aš verkdamas sakiau, kad nieku kitu nebusiu, o tik ukininku. Ir taip išėjo. Amerikoj ukininkavau 15 metų, o Lietuvoje tokia pat skaitlinė greit sukaks.

Amerikietis Gugys yra didelis Lietuvos patriotas. Jis pirko ukį apie 300 ha iš lenko.

— Amerikoj turbut geriau ukininkauti?

— Kodel? Kad Amerika ir geriausias kraštas, bet vistiek svetimas. Čia aš jaučiu dirbąs netik sau, bet savo vaikams ir bendram tautos labui. Lietuvoje man geriau ukininkauti.

Pas Gugį pavyzdingi gardai, tvartai ir greičiausias arklys Lietuvoje.

— Tai musų tėvas — kalba aplinkiniai smulkesni ukininkai. Jei tik bėda, tai eik pas ponus Gugius ir jie išgelbės.

Be to, pas Gugį gyvena plačiai žinomas Amerikos lietuvis Lalis, keletos žodynų autorius. Jis taip pat Lietuva nenusiskundžia.

— Šiuo laiku truputį sunkiau. Ukininkai daug prigamina, tik su rinka nekaip. Bet kad kitur dar blogiau — kalba jiedu, inteligentai ukininkai.

Gavronskių viename palociuje gyvena pensininkas atsargos gen. Skomskis, kuris teturi tik 5 hektarus žemės. Kituose rumuose yra prieglaudos ir mokyklos.

Kiek toliau yra žinomų Lietuvos lenkintojų Geištorų dvarai. Užlipdavo senis Geištoras ant balkono, žiurėdavo, kaip prakaituodami skuba jo baudžiauninkai ir sakydavo: „visur mano, visur mano, kur tik akys mato. Bet aš nenorėčiau, kad butų mano, net kur akys nemato." Dabar Geištoro rumuose yra senelių prieglauda, kur 160 visokio amžiaus senelių ramiau baigia savo dienas tuose dvaruose pro kuriuos jie patys arba jų tėvai bijodavo su kepurėm praeiti...

Keičiasi laikai... Suvalkijoje dauguma dvarų centrų nupirkta amerikiečių lietuvių. Jie gerai sugyvena su kaimynais ir sekmingai ukininkauja. Ne vienas jų lenkinimo lizdo nebesuka. Jie lietuvybę gaivina ir lietuvių tautai skaidrų rytojų kuria. Tsb.

TĖVYNĖ

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. VITAITIS — Redaktorius,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi buti siunčiami Redakcijos vardu ir turi buti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

RIMTO DARBO PLANAI

Šiame „Tėvynės" num., SLA. reikalų skyriuje, telpa labai svarbus SLA. Prezidento adv. F. J. Bagočiaus rašinys, kurį turėtų perskaityti kiekvienas SLA. narys. Šiame savo rašinyje SLA. Prezidentas nurodo sritis ir patiekia preliminarius planus SLA. narių veikimui musų organizacijos ir visos Amerikos lietuvių išeivijos labui.

Pripuolamai visus p. Bagočiaus sumanymus perskaičius gali atrodyti, kad perdaug didelis pasimojimas, perdaug siekiama nuveikti. Tačiau įsigilinus į tuos visus sumanymus ir šaltai juos apsvarsčius atrasime, kad tai yra labai racionalūs ir išpildomi SLA. narių darbui planai.

Prigyvenome tą momentą, kuomet visos Amerikos lietuvių nacionalės organizacijos privalo imtis platesniu maštabu savo pagrindinių tikslų vykinimo. Kiekviena tautiniais pagrindais sukurta organizacija savo pamatiniuose tiksluose turi įbrėžus savo tautos labą ir savo tautiečių medžiaginį ir kulturinį gerbuvį. Šito viso siekia ir musų Susivienijimas, kaipo grynai tautinė, kulturinė, fraternalės apdraudos ir pašelpos bei labdarybės organizacija. Todel negalime pasitenkinti vien medžiaginiu savo narių sušelpimu. Kiekvieno SLA. nario pareiga rupintis ir musų tautiniai kulturiniais reikalais — Amerikos lietuvių išeivijos išsilaikymu tautiniai gyva ir sąmoninga.

Šiandie visas musų visuomeninis gyvenimas pastatytas prieš tą ruščią problemą: „To be or not to be", kaip kad anglų rašytojas Srakespeare yra išsireiškęs. Tai problema, kaip ilgai galėsime išlaikyti Amerikos lietuvių išeiviją tautiniai gyva? Šis klausimas visas Amerikos lietuvių tautiniai nusitiekusias srioves ir idėjines grupes lygiai paliečia. Paliečia ir musų visas nacionales organizacijas, paliečia net ekonominiai ir daugelį musų biznierių ir profesionalų. Amerikos lietuvių tautinio išsilaikymo klausimas aplamai paliečia visus ir viską, ką tik musų išeivijos gyvenime, kaipo tokiame, turime.

Todel ir organizuotoji Amerikos lietuvių visuomenė šio pamatinės svarbos klausimo teigiamam išsprendimui niekuo nepasitarnaus, jei pasitenkins vien savo duoklių į organizacijas užsimokėjimu ir gavimu organizacijų teikiamos naudos. Tokie organizacijų nariai yra vien negyvomis raidėmis Amerikos lietuvių išeivijos istorijoje. Jei musų tautiniai kulturinis veikimas susilpnės ir išnyks, tai nebeliks nei organizacijų, į kurias galėtume savo duokles užsimokėti ir gauti jų teikiamas naudas. Taigi tas musų tautiniai kulturinis veikimas yra vienatiniu gyvybės šaltiniu visai Amerikos lietuvių išeivijai.

Jei visi SLA. nariai šitai pilnai suprastų, tai ir SLA. Prezidento paskelbtus uždavinius lengvai gyveniman įkunytume dar net su geru kaupu. Šiandie tuos uždavinius vykinti priseis mažesniam SLA. veikėjų skaičiui. Su laiku ir pasitraukusius iš darbų fronto veikėjus vėl įtrauksime į tą darbą ir su pasitikėjimu dirbdami surasime naujų jėgų musų užsibrėžtiems darbams. Neužtenka visą musų neveiklumo kaltę nuversti vien ant sunkių laikų ir sudėjus rankas laukti kokių tai išgelbėtojų iš tos padėties. Juo ilgiau gludėsime aptingime, juo toliau nuo butinai reikalingo visuomeninio veikimo nutolsime ir juo sunkiau bus patiems grįžti ir kitus grąžinti į to veikimo frontą. Todel pareiga visų SLA. narių kuo kas gali neatidėliojant prisidėti prie atgaivinimo našaus darbo Susivienijime visais frontais.

SLA. Prezidentas mums nusako kokiais planais Pildomoji Taryba rengiasi išplėsti darbą Susivienijimo naudai. Neatidėliojant lai kuopų susirinkimai apsvarsto tuos preliminarius planus, jei gali lai pasiulo patobulinimus jiems ir lai ruošiasi darbui, kuomet Pildomoji Taryba to darbo planus galutinai nustatys ir paskelbs vykinimui. Visi SLA. nariai kooperuodami su Pildomąja Taryba ir visi bendromis jėgomis dirbdami be mažiausios abejonės lengvai atliksime visa tai, ką gerb. SLA. Prezidentas savo rašinyje nurodo.

—o—

PASITIKĖJIMAS SAVAISIAIS

Dažnai tenka išgirsti nusiskundžiant Amerikos lietuvius profesionalus: gydytojus, dentistus, advokatus ir kt., kad juos lietuviai neremia, reikalui ištikus musų broliai geriau bevelija pas svetimtaučius profesionalio patarnavimo ieškoti. Tokis musų profesionalų nusiskundimas nebepamato. Musu liaudies psychologijoj tautinės priespaudos laikai paliko tą skaudų difektą: nepasitikėjimą savimi ir savo tautiečiais. Musų liaudis vis dar mano, kad svetimi išmintingesni, gabesni ir daugiau nusimano visokiose profesijose ir visokiuose bizniuose.

Rasime šimtus tokių atsitikimų, kuomet SLA. nariai praeina pro S. L. A. nario gydytojo, ar advokato ofisą ir eina pas žvdą ir kitokį svetimtautį su savo reikalu. Jei jau fraternalės organizacijos nariai taip elgiasi, tai ką ir bekalbėti apie pilkąją miną, kuri net organizacijų reikšmės nesupranta ir prie jokių organizacijų nepriguli. Tokiai pilkai miniai didžiumoje nei neprisimink lietuvį gydytoją ar advokatą.

Tokis musų visuomenės supratimas yra visiškai klaidingas. Aplamai paėmus lietuviai profesionalai yra gabesni ir sąžiningesni už kitų tautų profesionalus. Ir neretai tenka susidurti su tokiu absurdu, kad lietuviai savo tautietį profesionala nežinėliu skaito, kuomet svetimi jį garbina ir specialistu pripažįsta.

Pavyzdžiui galime atkreipti skaitytojų dėmesį į telpančią šiame „Tėvynės" num. Detroito vieno teismo tarnautojo, p. Duetelbaum, padėką musų tautiečiui ir SLA. veikėjui advokatui Juozui P. Uvickui už puikų patarnavimą. Taip pat reikia priminti, kad tulas laikas atgal adv. Uvickas yra paskirtas vietinio teismo teisėju. Tai bene bus tik antras lietuvis Amerikos teismuose teisėju. Visi žinome, kad advokatas turi ką nors reikšti savo profesijoje, jei skiriamas teisėjo pareigoms. Vienok kiek rasime tokių neišmanėlių tarpe Detroito lietuvių, kurie teisėją Uvicką už nieką skaito.

Panašių atsitikimų rasime kiekvienoje didesnėje lietuvių kolonijoje, kur yra musų profesionalų. Tą patį rasime su gydytojais, advokatais ir kitais musų profesionalais. Netenka abejoti, kad musų profesionalams begalo skaudu, kuomet jų tautiečiai nepasitikėjimą jais reiškia. Daugelis musų profesionalų nusivilę tokiu savo tautiečių nusistatymu visiškai pasitraukia iš musų gyvenimo ir stengiasi svetimtaučių tarpe sau praktiką susikurti.

Kiekvienas sąmoningas lietuvis turėtų skaityti sau prasižengimu, kuomet jis praeidamas pro savo tautietį profesionalą ar biznierių eina pas svetimtautį su tais reikalais, kuriems gali patarnauti lietuvis profesionalas ar biznierius. Dažniausiai pirmoje vietoje reikalaujame iš savo profesionalų ir biznierių, kad jie paremtų musų visokį veikimą, kad jie aktyviai dalyvautų musų organizacijose ir visuose kulturiniuose darbuose. Tačiau musų organizuotas veikimas nesistengia visuomenę auklėti ta kryptimi, kad ji pirmiausiai pasitikėtų ir paremtu savus profesionalus ir biznierius. Šitas gyvas ir svarbus reikalas Amerikos lietuvių gyvenime visiškai apleistas.

Laikas Amerikos lietuviams susiprasti ir pirmiausiai pasitikėti savimi, o po to pasitikėti savais profesionalais ir biznieriais ir tik pas juos mums reikalingo patarnavimo ieškoti. Mus jungia ne vien tautinio giminingumo ryšiai, bet ir paties patarnavimo išrokavimais turėtumem eiti pas savuosius. Beveik visuomet lietuviai profesionalai sąžiningiau, teisingiau ir gabiau patarnaus mums už svetimtaučius. Tą patį galima pasakyti ir apie musų biznierius. Žinoma, yra išimtys, bet tik retais atsitikimais. Visuomet lietuviui visapusiai naudingiau su visokiais reikalais tik pas lietuvius kreiptis.

—o—

HITLERIO BURLESKAS

Rugpiučio 19 d. įvykusius Vokietijos diktatoriaus naudai balsavimus visa Amerikos spauda arba pasmerkia, arba išjuokia. Ištikro didesnio absurdo ir buti negali, kaip tas Hitlerio sugalvotas „plebescitas", kad juo parodžius užsieniui, jog visa vokiečių tauta su Hitleriu, jam pasitiki ir jam išimtinai Vokietijos valdymą paveda. Nejaugi Hitleris su visa savo rudmarškinių gauja yra tokie naivūs ir nesupranta, kad tokio burlesko vaidinimu jie dar labiau save diskredituoja kulturingo pasaulio akyse.

Tačiau vienas įdomus ir gana svarbus faktas šiuose balsavimuose pasireiškė. Šito fakto, matyt, išsigando ir pats Hitleris. Tai virš keturi milionai Vokietijos piliečiu, išdrįsusių balsuoti prieš Hitlerio valią. Tą valią, kuri paremta net Hitlerio artimiausių draugų ir pagelbininkų žudymu, kuomet nužiurėta jų neištikimybė Vokietijos valdonui. Matyt del šito „tautos vienybės" suardymo Hitleris su savo pasekėjais negali nurimti.

Štai Berlyno žinios iš rugp. 21 d. skelbia, kad naciai aplankys kiekvieną balsavusį prieš Hitlerį pilietį ir bandys juos perkalbėti ir jų nusistatymą pakreipti dabar visagalio diktatoriaus pusėn. Esą nacių politikieriai žino kas pasipriešino jų vado siekiamam tautos užgyrimui. Ką tokis nacių atsilankymas pas balsavusius prieš Hitlerį piliečius reiškia, tai kiekvienas protaujantis žmogus gerai supranta. Pagaliau ir tie patys pranešimai nusako, kad jau išanksto žinoma kurie Hitlerio priešai bus patalpinti koncentracijos stovyklose, o kurie bus įkalinti. Netenka abejoti, kad kai kurie bus pasiųsti ir pas Abraomą... Na ir tokius balsavimus naciai skaito „tautos valios" pareiškimu.

Matyt Vokietijos rudmarškiniai nenori nieko pasimokyti iš istorijos: kuomet opozicija nustumiama į požeminį veikima, tai paprastai tas baigiasi katastrofinga eksplozija.

—o—

DAR VIENAS FRONTAS

Amerikoje nedarbo mažinimui prezidento Roosevelto administracijos „naujoji dalyba" keliais frontais pradėjo gerinti ir švarinti visuomenės gyvenimą. Tie frontai jau keliais atvėjais apkalbėti ir visuomenei žinomi.

Bet štai dar vienas frontas laukia tinkamų darbininkų. Šiuo frontu yra Amerikos gyventojų dvasinis lavinimas. Apskaitliuojama, kad Amerikoje turime apie šešis milionus visiškų iliteratų (nemokančių skaityti ir rašyti). Taip pat yra apie 40,000 mokytojų neturinčių darbo ir skurstančių. Kodel tad valdžia negalėtų pasamdyti šiuos mokytojus mokymui suaugusių iliteratų, kuriuos galima skaityti nelaimingais ir nenaudingais krašto piliečiais.

Kuomet valdžia stengiasi išnaikinti visokias žmonijos gyvenimui žalingas pelkes, tai kodel turėtų buti palikta apie šešių milionų šio krašto gyventojų dvasinė pelkė — visiškas nemokslumas? Nemokantis skaityti ir rašyti žmogus, taip sakant, gyvena dvasinėje tamsoje ir kulturiniam gyvenime yra nelaimingu neregiu.

Suteikus bent pradinį mokslą tiems šešiems milionams iliteratų, butų atliktas dideliai naudingas darbas dviem žvilgsniais: butų išvesta į šviesos kelią nelaimingi kulturiniai neregiai ir kartu butų suteikta Amerikos demokratijai šeši milionai sąmoningų piliečių. Kiekvienos demokratijos tinkamas funkcionavimas svarbiausiai remiasi piliečių supratimu ir sumanumu, bei nujėgumu tinkamus valstybei vadus parinkti. Ir tik apšviestas žmogus tegali turėti demokratinės valstybės piliečiui reikalingas kvalifikacijas.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. J. T. VITKUS, 1286 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai paduotu antrašu.

TONSILAI

Rašo **Dr. Jonas T. Vitkus.**

(Tasa)

Aštrusis, abelnas tonsilitas yra staigus tonsilų uždegimas, kurį visuomet pagimdo tam tikros bakterijos. Tonsilų duobutėse atsiranda įvairių ligų perų. Kuomet žmogus nusilpsta, peršala ir peršlampa, tie ligos perai pradeda veikti ir pagimdo tonsilitą — uždegimą. Be to, nekurie asmens turi tiesiog tikrą palinkimą prie tonsilito, vos tik užpučia vėjas ar atšala oras, žiurėk jau jie ir serga tonsilitu. Gyvenimas drėgnuose ir tamsiuose sklepuose, staigi oro permaina, šaltas ir lietingas ruduo, nedavalgis, persidirbimas, dideli vargai ir rupesčiai labai kankina musų sveikatą ir tankiai esti priežastimi staigaus tonsilito. Silpni ir ligusti žmonės labai tankiai serga tonsilitu ir kitokiomis ligomis.

Simptomai aštrojo tonsilito yra maždaug panašus: Liga prasideda staigiai. Uždega karštis ir pradeda kratyti šaltis. Pradeda skaudėti visus kaulus. Apima silpnumas. Kaklo skaudėjimas nuolatos vis didėja. Pasidaro sunku net seiles nuryti, o jau valgant, it peiliu piausto gerklę. Sunku kalbėti. Tonsilai žymiai paraudonuoja, sutinsta, pasiurbsta gelsvuose puliuose. Limfinės kaklo liaukos patinsta ir pradeda skaudėti. Sunku pajudinti sprandą. Neretai uždegimas pasiekia vieną ar net abi ausi ir tuomet prasideda didelis ausies gėlimas. Karštis nuolatos vis didėja. Širdis plaka greitai. Prakaitas pila visą kuną. Kvėpuoti pasidaro sunku ir rodos jau tuojaus žmogus turės mirti. Kudikiai gana tankiai gauna dideles konvulsijas ir be paliovos kankinantį vėmimą. Tai maždaug tokie yra simpomai aštrojo tonsilito. Neretai žmogus net vaikščiodamas perserga. Pakarščiuoja, paskauda kaklą ir taip sau pereina liga. Bet tai yra retenybė. Tankiausiai, žmogui priseina ir gerai pasirgti, ypatingai jeigu tik nėra gydomas ar jeigu tas gydymas nėra atsakamtis.

Kaip jau minėjome augščiau, prie aštrojo tonsilito gali prisidėti ausies uždegimas ir daug įvairių kitokių ligų. Tankiai keliasi votys virš vieno ar net abiejų tonsilų ir žymiai apsunkina ligonį. Gi jeigu gaunama širdies ar inkstų uždegimą, tuomet jau nelengva pasidaro išlikti gyvam. Kartais sąnarių puliavimai ar reumatizmas paverčia žmogų į amžiną ligonį. Ir tai visą galima gauti nuo peraugusių ir užkrėstų tonsilų.

Padaryti diagnozą paprasto tonsilito yra gana lengva. Patinę tonsilai, skaudėjimas kaklo ir augšta temperatura yra labai akyvi simptomai. Vienok nereikia užmiršti, kad kartais tonsilitas yra labai panašus į difteriją. Nesumaišymas šių dviejų ligų yra labai svarbus dalykas. Nes nuo difterijos butinai reikia leisti po ligonio oda prieš difterino antitoksino.

Aštriausias tonsilitas galima patėmyti laike taip vadinamo epidemiškojo abelno gerklės uždegimo. Čia netik tonsilai tampa užkrėsti ir puliuoja, bet visa gerklė, gomuris ir net liežuvis sutinsta ir apsidengia puline plėvute. Šią rūšį gerklės uždegimo yra dar sunkiau atskirti nuo paprastosios gerklinės difterijos. Tikrą diagnozą gali padaryti tik patyrę gydytojai ir tai su pagelba labaratorijos difterijos bacilai esti išauginami, atskiriami nuo paprastųjų įvairių kitų gerklės bakterijų ir tik tokiu budu yra galima padaryti galutiną diagnozą — nusprendimą. Vien į gerklę pažiurėjimo negali užtekti. Reikia pavartoti truputį studijavimo.

Chroniškas tonsilitas yra lygiai pavojingas ir turi beveik tuos pačius simptomus kaip ir aštrusis. Skiriasi tik tuo, kad nuolatos atsikartoja net po kelis sykius kas žiemą. Be to, tonsilai visuomet pasilieka užkrėsti ir kur kas didesni, negu turėtų buti prie normalių aplinkybių. Toki užkrėsti tonsilai pamažėli naikina žmogaus sveikatą. Žmogus nesijaučia gerai — nei sveikas, nei ligotas. Vis, rodos, ko tai truksta, nesmagu.

Prie svarbesniųjų pačių tonsilų ligų galima priskaityti difteriją, džiovos šašus, sifilį ir tonsilinius navikus — vėžį ir kitokius mažiau pavojingus skaudulius. Šios ligos yra labai pavojingos ir gana tankiai patėmijamos tonsiluose.

Kartais chroniškasis tonsilitas yra beveik nepatėmijamas. Vaikai ir suaugę žmonės skundžiasi įvairiai. Pirmiausia netenka apetito, jaučiasi visuomet pavargę ir retkarčiais mėtosi neaiškus skausmai. Gana tankiai pasikartoja slogos ir skaudėjimas galvos ir pamažėli pradeda nykti. Ir tai be aiškios priežasties. Eina pas daktarą. Čia surandama, jog ligonis turi nors ir neperdidžiausius tonsilus, vienok pusėtinai peraugusius ir užkrėstus. Tonsilinėse duobutėse randasi milionai bakterijų. Jos pagamina tam tikrus nuodus. Tie nuodai ar tai su valgiu, ar tiesiog per tonsilus dasigauna į musų kraują. Tampa užnuodijamas žmogus — visa jo sistema. Kasdien vis po truputį nuodijame save ir pagaliau pradedame visai nesveikuoti ir net sirgti. O čia priežastis gludi užkrėstuose tonsiluose. Teisybė, žmogus neturi jokio skausmo ir ramina save manydamas: „Aš visai neturiu tonsilų". Tikrenybėje, tokio žmogaus tonsilai gali niekados neskaudėti, vienok jie gali buti žymiai užkrėsti ir pavojingai kenkti sveikatai. Ir kol panašių tonsilų neišimsime ar negydysime, tol žmogus negali buti sveikas. Pašalinus ligos priežastis, pati liga pranyksta.

Čia nebus pro šalį tarti žodį-kitą apie tonsilų gydymą. Nesa žmogus, turėdamas nesveikus tonsilus, butinai nori žinoti kaip pasigydyti ir apsisaugoti nuo pavojingų ligų.

(Daugiau bus)

Dariaus ir Girėno Mirties Priežastis Aiškėja

„Ar naciai pašovė Darių ir Girėną?"

Tokiu antgalviu „Vienybės" 65 num., š. m., p. P. Bukšnaitis iškėlė tikrus faktus apie Dariaus ir Girėno mirties priežastį, sakydamas, kad: „Popular Aviation pirmoje vietoje įdėjo straipsnį: 'Did Nazis Shoot Down Yank Transatlantic Flyers?'"

Toliau nuosėkliai ir aiškiai aprašo aplinkybes tos nelaimingos Dariaus ir Girėno mirties, o taipgi nurodo stovį sudužusios Lituanicos. Iš tų įrodymų labai aiškiai permatoma tikroji priežastis transatlantinių lietuvių aviatorių žuvimo — juos naciai nušovė.

Baigdamas savo straipsnį Popular Aviation rašėjas, štai ką sako: „Jei Lituanica buvo nušauta, tai tą galima įrodyti. Buvo duota proga įrodyti, kad Lituanica nenušauta, bet niekas to neįrodė."

Šitas Amerikos aviacijos žurnalo sakinys tikrai įrodo tą, ką Lietuvos valdininkai nuo lietuvių tautos ir viso pasaulio žmonių paslėpė. Negalima suprasti tikrojo tikslo tokio slėpimo, nes jeigu naciai ir nušovė Darių ir Girėną, tai pagal tuos minėto straipsnio autoriaus įrodymus aišku, kad jie tą padarė per klaidą. Mat toje apygardėje lenkai aviatoriai skraidydami vokiečiams įkirėjo ir jau pirmiau vienas lenkas, o kitas latvis lakunai tenai misteriškai yra žuvę.

Tai buvo kriminališka klaida, bet visgi reikia skaityti už klaidą. Berods, panašios klaidos labai dažnai sviete nutinka, todel jei tas faktas butų atvirai atidengtas pasaulio žmonijai, manau, niekas Lietuvą nebutų kurstę imtis kardo prieš žmogų, kuris padarė klaidą. Senų žmonių yra pasakyta, kad: „Nepadaro klaidą tik tas, kuris nieko neveikia, bet ir tas daro didžiausią klaidą tuomi, kad jis nieko neveikia."

P. Bukšnaitis baigdamas savo straipsnį užklausė: „Kodel Amerikos vyriausybė šio dalyko smulkiai neištyrė?" Dar toliau rašo: „Jei del Europoje viešpataujančios diktatorių baimės ten tylima, tai bent musų valstybės departamentas neturėtų baimintis surasti teisybę."

Čia dalykas gali buti taip, kad Amerikos valdžia ir žino tikrą teisybę, bet jei Lietuvos valdininkai užtylėjo, todel nė amerikiečiai valdininkai nemato reikalo pasigirti, kad jie daug žino. O tuo labiau, kuomet šios šalies valdžios pareiškimas teisybės galėtų sudaryti nemalonumą Lietuvai.

Na, o naciai taipgi negali atvirai prisipažinti prie tokio „didvyriškumo", kaipo klaidos, nes taikos laikais jokis sąžiningas žmogus (apart nacių) nešaudo civilius aviatorius, nors tai butų ir šnipinėtojai. Iš viso to matosi, kad ča dalykai susipainiojo taip, jog visoms valstybėms neliko kitos išeities, kaip kad raust ir tylėt — na, ir, visi tyli.

Taip greit, kaip tik Lietuvos valdininkai paskelbė, kad Dariaus ir Girėno mirties priežastis neišaiškinta (rodosi sakė, kad nenušauti), tai lietuvių tauta sunkiai atsidusėjusi ir ašaras nuo veido nusibraukusi nutilo. Dėja!... Šitas yra per skaudus ir svarbus dalykas, idant ant visados pasiliktų nutylėtu. Nes teisingi ir tikri faktai yra reikalingi musų tautos istorijai, kuri teiks tautinį pradą lietuvių priaugančiomsioms gentkartėms ir todel, mes privalome prižiurėti, kad tas pradas butų tyras ir teisingas. Tuo labiau, kad busiančiosios kartos nebutų klaidingai informuojamos apie lietuvius transatlantinius aviatorius.

Labai gaila, kad „Popular Aviation" neiškėlė šitą dalyką dar pirm mus įvairių seimų, kur, manau, butų buvus proga rimtai šitą dalyką apsvarstyti ir organizuotu vardu Amerikos valstybės departamentą paklabinti, idant jis tikrai ištirtų Dariaus ir Girėno mirties priežastį ir viešai paskelbtų.

„Geriau vėliau, negu niekados", taip žmonės sako. Tadgi, kad ir vėliau, bet gal bus galima tą padaryt Clevelande, jeigu tautininkai šį rudenį tenai suvažiuos. Čia numatoma dar viena proga šį metą organizuotai prieiti prie Amerikos State Departmento šiuo reikalu.

J. Smailis.

JAUNIMO KELIAI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Jaunuolių Skyrius

Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grudus
Ir dirvos nepleiski! Tuomet, kada jausi,
Kaip kuns ima stingti, dvasia jau susnudus,
Vėlu juk prie darbo: nė sėsi, nė piausi.

Kol dega krutinėj šventa ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko!

Dr. V. KUDIRKA.

Rengkimės

Vasara ir visarimės atostogos jau rituoja link galo. Netrukus reiks eiti į mokyklas, netrukus reiks pradėti kas nors veikti „namie" — svetainėse. Netrukus reiks rupintis kulturiniais darbais: lankyti vakarinius kursus, ruošti parengimus, stengtis ką nors geresnio atsiekti lietuvybėje. Netrukus reiks įeiti gal dar į geresnes gyvenimo vėžes, kad atsiekus net daugiau, negu atsiekėme praeitą žiemą, praeitą mokslo sezoną.

Šiais laikais musų organizacijoje kįla labai svarbus reikalas. Praeitas SLA. Seimas bene daugiau, negu kuris kitas Susivienijimo Seimas, susirupino Amerikos lietuvių jaunimu. Minimo Seimo praleista rezoliucija paragino Pildomąją Tarybą, Apšvietos Komisiją, kuopas ir apskričius steigti lietuvių kalbos mokyklėles, kuriose musų jaunimas butų lietuvių kalbos mokomas ir lietuvinamas. Kol kas šiam reikalui teigiamų planų dar nepatiekta, bet mes neabejojame, kad tie planai netrukus pasirodys. Tuomet ši pareiga — steigti lietuvių kalbos mokyklėles ir lietuvinti Amerikoje gimusį-augusį jaunimą — puls ne vien ant suaugusiųjų kuopų, bet ir jaunuolių kuopų. Mums rodos, kad ši pareiga jaunuoliams kaip tik ir turėtų buti juo artimiausia, nes tas jaunimas, kuris Susivienijime priklauso yra gerais lietuviais — jie supranta musų reikalus ir savo pareigas lietuvių gyvenime. Bet kaip su tuo jaunimu, kuris prie SLA. dar nepriklauso? O tokio jaunimo yra labai daug. Todel musų organizacijos nariams jaunuoliams, kaip tik ir privalėtų tokiu jaunimu juodaugiau rupintis: pradėjus veikti minimam Seimo nutarimui, musų jaunuolių kuopų ir pavienių jaunuolių narių pareiga tame darbe kodaugiausiai Pildomąjai Tarybai ir Apšvietos Komisijai pagelbėti: sulig patiektų planų steigti lietuvių kalbos mokyklėles ir dėti pastangas, kad jas palaikyti. Šitai musų jaunuoliai — Amerikoje gimę-augę SLA. nariai — jau dabar turi turėti minty ir kai išmuš darbo valanda — imtis ir dirbti; dirbti taip, kad atsiekus kodaugiau medžiaginės ir moralės naudos: kad suorganizavus kodaugiau lietuvių kalbos mokyklėlių ir kad vėliau gavus į organizaciją kodaugiau narių-jaunuolių.

Tėvai ir Vaikai

Kiekvienas žmogus jei neturi, tai kuomet nors turėjo tėvą ir motiną. Su mažomis išimtinis visi žinome, ką reiškia tėvas ir motina; ypač motina. Veik visiems mums teko patirti motinos trusas, kurį ji padėjo mus auklėdama. Kiek jai vargo-vargelio teko panešti, kol mes patys žeme pradėjome pašliaužioti? Kiek rupesčių pergyveno, kol mus pramokė gyventi, bent šiokiais-tokiais žmonėmis į svietą išeiti?! Bet, ką čia ir kalbėti?! Motinos trusas neįkainuojamas. Nė kiek nemenkesnis trusas ir tėvo, kuris visą šeimą maitina, apdengia. Kožnas tėvas, sulig savo geriausio supratimo, stengiasi, kad jo šeima išaugtų gera, pavyzdinga, net geresnė ir pavyzdingesnė ir už jį patį.

Bet kaip vaikai savo tėvams už tą trusą atsidėkoja? Žinoma, didžiuma vaikų savo tėvų trusą įvertina ir, kuomet kįla reikalas, juos palaiko, maitina ir jais rupinasi — jiems už išauklėjimą atsilygina. Tačiau yra tokių vaikų, kurie savo tėvus senatvėje visiškai užmiršta, apleidžia ir jų auklėtojai turi pas svetimus duonos prąšyti. Tokie vaikai yra beširdžiai ir nesupranta savo pareigų gyvenime. Jie neatlieka to, ką kiekvienas žmogus privalo atlikti. Jie neatsidėkoja savo tėvams. Jie už tai nė ačiu jiems nepasako. Ir jie net nesupranta, kaip tėvams širdį skauda, kada vaikai juos apleidžia.

Ir tokių vaikų yra nemaža. Kai kurie net sako: „Lyg aš prašiau, kad mane gimdytų ir auklėtų!"

JUOKAS

Jokunas ir Petrukas ginčinasi:
— Aš tuliu obuolį, o tu netuli...
— O aš tuliu peilį, o tu netuli...
— Mano tėtė tuli armobilį, o tavo ne...
— O mano mama numilė, o tavo ne...

Mažamečių Kampelis

Tėve, paskaityk šias pasakėles
savo vaikučiams.

VILKAS IR GERVĖ.

Kad vilkas godus, kad jis besotis, kiekvienas žinom: surįja jis ir galvą ir kojas, sutruškina ėsdamas dažniausiai ir kaulus — viskas jam tinka, nieko neatmeta.

Tokiam vilkui kartą ir nelaimė atsitiko: kad kiek butų kaulu užspringęs. Nei staugti gali, nei atsidusti.

— Ar jau man galas ateina? — tarė sau dusaudamas vilkas.

Bet vilkas ir šiuo tarpu buvo laimingas: ten arti gervės buta... Pamatęs ją, lenkiasi springdamas, rodo jai žiotis, vadinasi — gelbėk, pasigailėk!..

Gervė savo snapą su galva tuoj vilkui į žiotis įleido. Šiaip-taip ištraukusi kaulą, ir tuoj, neišmanėlė, ėmė atlyginimo už darbą prašyti.

— Ką tu čia šneki, begėde! — suriko jai vilkas. — Už darbą tu nori? Kokia tu nedėkinga! Dabar turėtum tik džiaugtis pati sveiką galvą beišnešus iš mano nasrų. Argi tau dar maža šitos mano dovanos?... Bičiule, už tokią tavo drąsą šiuo kartu dovanoju, bet toliau bėgk man iškelio: jei kur sutiksiu, tai tu, biaurybe, sveika dingusi!

KAZYTĖS DARŽELIS.

Gražus pavasario vakaras. Vabalėliai duzgia, „Švento Jono žiburėliai" tarpe medžių blykščioja. Kazytė daržely žolynus laisto.

— Kazyte, baigk laisčius, — ragina motina dukrelę. — Jau vėsu, ir miegučio laikas.

— Tuojau baigsiu, — atsiliepė Kazytė. — Ar matai, mamyte, kaip gražiai vabalėliai tarpe medžių blykščioja? Eikšen, drauge pasižiurėsiva.

— Eik, dukrele, miegoti, nes ir darželis jau gulti rengiasi. Štai jau žirnelių lapai susiglaudę, kad šilčiau nakty butų. Žiurėk, ir saulutės galveles žemyn nulenkusios prie žemelės. Ir kiti žolynėliai savo žiedelius glaudžia, miegoti rengiasi. Eik ir tu, vaikeli, pasilsėti.

— Ištikrųjų, žolynėliai dabar kitaip atrodo, negu dieną, — stebėjosi Kazytė, žiedelius atsargiai kilnodama, lapelius sklaidydama. — O tatai aš ir nebuvau pastebėjusi.

Visus žolynėlius išglamonėjusi. Kazytė prisiglaudė prie mamytės, čiučialiulia jiems tyliai padainavo ir tarė:

— Žolynėliai jau sumigo ir mane miegas ima. Eisiu, mamyte, į lovelę.

Nakčia Kazytė savo darželį sapnavo. Matė, kaip gėlės ramiai miegučio ėjo. Ir rami, rami buvo jos širdelė.

PEMPIUKAI.

Pempės — paukščiai su kuodeliais,
Po balas kur skraido,
Ir praciviams tai žodeliais
„Gyvi, gyvi" svaido.

Bet kitokių „pempių" buna —
Jas iš duonos daro:
Ima tešlos, daro „kuną"
Ir į krosnį varo.

Iškepa pempiukai dailųs,
Juos vaikučiams duoda.
Kaip tikri: snapiukai smailųs,
Turi kaklą, kuodą...

Dar vadina tokius „paukščius"
Duonos pagramdėliais:
Mat, išgramdomas su braukščiu
Indas prisivėlęs.

Ir iš tos tešlos šmotelių
Daromi „pempiukai" —
Keletas gražių kuodelių...
Džiaugiasi mažiukai!

Arėjas Vitkauskas.

PRIEŽODŽIAI

Ko Jonukas neišmoks, to ir Jonas nemokės.
Gyvenkit kaip broliai, mylėkitės kaip seserys.
Keno galia, to ir valia, keno valia, to ir tiesa.
Duoną taupyk rytojui, ne darbą.
Geros girnos gerai mala.
Mandagumu puodo nepadarysi.
Nakties darbai, dienos juokai.
Namie prisivalgyk, tai ir svečiuose ką gausi.

—o—

MĮSLĖ

Turi sparnus, bet nelekia. — Kas?

Motinos Ieškant

Edmondo de Amičio Apysaka.

(Tąsa)

Jau regėdavo save beeinantį gatve, radusį krautuvę, bėgantį pas dėdę. „Kaip mano motina? Kur ji? Tuojau einam pas ją!" — „Tuoj einam", — atsakydavo dėdė. Abu jie leisdavos bėgti, lipdavo laiptais, atsidarydavo duris...

Bet čia jo vaizduojamasis pasikalbėjimas nutrukdavo. Vaizduotė tirpdavo neapsakomame saldume tiek, kad jis išsitraukdavo iš užančio medaliką, kurį nešiojo ant kaklo, ir bučiuodamas jį, tylomis meldėsi.

Dvidešimts septintą dieną atvyko į vietą. Kai didžiausioje Platos upėje laivas įleido inkarą, buvo rausva gegužės mėnesio aušra. Viename upės šone buvo išsiplėtęs didelis Buenos Aires miestas, Argentinos sostinė. Gražus oras Markui rodėsi geras reiškinys. Besidžiaugdamas ir nekantraudamas, jis nežinojo pats, kur besąs. Juk jo motina jau tik už kelių mylių nuo! Kelioms valandoms praslinkus jis ją išvys!

Jis buvo jau Amerikoje, naujame pasauly, kur turėjo ganėtinai drąsos vykti vienas. Jam rodėsi, kad ilgiausioji kelionė atlikta vienu metu. Jam vaizdavosi, kad jis atskrido sapnuodamas ir ten tik nubudo. Jis buvo tiek laimingas, kad beveik nenustebo ir nenuliudo, kuomet paieškojęs kišenėje neberado vieno iš dviejų ryšulėlių, į kuriuos buvo perskyręs visą nedidelį turtą, kad kartu neprapuldytų visko. Ryšulėlis buvo pavogtas ir jam beliko tik kelios lyros. Bet tai nieko nereiškė, kuomet jis jau taip arti savo motinos!

Pasiėmęs ryšulį ant rankos kartu su kitais italais nulipo į laivelį, kuris keleivius privežė prie krašto. Išlaipintas ant kranto, atsisveikino su savo draugu, senu lombardiečiu ir dideliais žingsniais leidosi į miestą.

Pasiekęs pirmosios gatvės galą, Markas paklausė praeivį, kur reikia eiti, kad radus gatvę Los Artes. Praeivis pasirodė esąs italas darbininkas. Italas nuostabiai pažiurėjo į berniuką ir paklausė, ar jis moka skaityti. Markas atsakė taip.

„Tad gerai, — tarė darbininkas, rodydamas jam gatvę, kuria jis ėjo, — eik vis tiesiai, skaitydamas gatvių vardus ant kampų. Galų gale rasi tą gatvę, kurios ieškai."

Paačiavęs, berniukas nuėjo nurodyta gatve.

Gatvė buvo tiesi, labai ilga, bet siaura. Pakraščiuose gatvės stovėjo balti žemi nameliai, panašųs į vasarnamius. Žmonių pilna. Daug vežimų, kurių ratai darė didžiausį trukšmą. Šiur-tur plevėsavo didelės įvairiaspalvės vėliavo, su parašais, kur ir kada koks laivas išplauks. Be paliovos tai kairėn, tai dešinėn besidairydamas, Markas išvydo kitas dvi gatves, kurios tolyn besitęsdamos nyko iš akių. Prie jų taip pat stovėjo balti žemi nameliai. Jose taipgi buvo daugybė žmonių ir vežimų. Tolumoje jos rodėsi perkirstos tiesia beribių Amerikos plotų linija, panašia į juros regratį. Miestas vaikui rodėsi begaliniai didelis. Jam rodėsi, kad galima eiti ištisas dienas ir savaites ir vis matyti iš vienos ir iš kitos pusės gatves, kurios panašios į šias ir kad visa Amerika jų pilna.

Markas domingai žiurėjo į gatvių vardus. Jam tie vardai rodėsi keisti, sunkiai išskaitomi. Pastebėjęs kožną naują gatvę, jautė didelį širdies plakimą, nes manė, kad tai buvo jau ieškomoji. Apžiurinėjo taipgi visas moteriškes, manydamas užtikti savo motiną. Kartą išvydo vieną, kuri iš užpakalio buvo panaši į jo motiną. Jam net kraujas pašoko. Pasivijo, pažiurėjo. Nusivilė: buvo tai juodveidė, negrė...

Jis skubiau ir skubiau vis ėjo. Atėjęs dar vieną kryžkelį, perskaitė vardą ir sustojo rodos prikaltas. Tai buvo jo ieškomoji gatvė Los Artes. Pasukęs ton gatvėn, pamatė numerį 117. Dėdės krautuvės numeris buvo 175. Dar skubiau pradėjo eiti, veik bėgti. Prie numerio 171 sustojo kiek atsidusti. Bestovėdamas tarė: „Mamyte, motinėle. Tuojau tave išvysiu;" Vėl pradėjo bėgti pirmyn. Priėjo prie nedidelės papuošalų krautuvės. Buvo tat ieškomoji. Prisiartino Markas.

Jis išvydo žilaplaukę moteriškę, kuri dėvėjo akinius.

„Ko nori, vaike? — paklausė ta ispaniškai.

„Ar ne tiesa, kad ši krautuvė yra Pranciškaus Merelio? — paklausė vaikas itališkai.

„Pranciškus Merelis numirė", — atsakė moteris taipgi itališkai.

(Daugiau bus)

Kaip Atsirado Pačiavimosi Forma

Rašo V. S. Jokubynas.

Europos spaudoje pastarais laikais pasirodė klausimas: iš kur atsirado žmonių šeimyniškas gyvenimas ir pačiavimosi formos? Kartu išdygo ir to klausimo aiškinimai. Su aiškinimais pasiskubino mokslininkai, kaip Bachofe, MacLennan ir Fraser. Jų įsitikinimu, žmonės pirmiausia gyveno atskirais buriais ir tame gyvenime nebuvo šeimyniškų ryšių. Tik vėliau iš tų burių— „hordų" susidarė atskiros grupės parinktų vyriškių ir moteriškųjų, kurie pradėjo šeimynišką gyvenimą tam tikruose rubežiuose; tai turėjo but kas panašaus luomininkų gyvenimui, iš kurio vėliau susidarė sistema, leidusi žmonėms poruotis, pačiuojantis tik broliams su savo seserimis. Iš čia, laikams bėgant, susidarė poligamija (daugpatystė) ir poliandrija (daugvyrystė). Šitos sistemos likučius galima rast dar ir šiandien pas tulas tautas, o tarpe kitų ir pas žydus. Taip viskas keiteliojosi ir vystėsi kol išaugo civilizacija ir tada prigijo monogamija (vienpatystė).

Kad šitai teorijai įsitikinus, mokslininkas Morgan tulam laikui buvo apleidęs civilizaciją ir apsigyvenęs tarpe laukinių indionų, kad prisižiurėjus jų šeimyniškam gyvenimui ir iš to pasidarius pamatus savo teorijai. Ką jis patyrė tarpe laukinių žmonių, viską pritaikė savo teorijai ir padarė išvadą, kad taip pat buvo vedamas šeimyniškas gyvenimas visų žmonių, prieš civilizacijos pražydimą. Tam pritarė ir mokslininkai, Bachofe, MacLennan ir Fraser.

Bet jų teoriją sukritikavo Berlyno universiteto profesorius Thurnwald, kuris žmonių šeimynišką gyvenimą skiria tik į dvi kategorijas, butent, į monogamiją ir poligamiją. Monogamiją prigydė tikėjimas į vieną Dievą, o ją sustiprino ir kiek reformavo krikščionybė, taigi tada, kada civilizacija jau buvo pakilus prie augštesnio laipsnio. Kitą dalį žmonių šeimyniško gyvenimo perdėm sudaro tik poligamija ir ją praktikavo visi žmonės, nepažinoję civilizacijos, kaip lygiai ją praktikuoja ir šiandieninės ne civilizuotos tautos. Kur poligamija buvo praktikuojama, ten moters visur buvo viršesnėmis už vyriškius ir vyriškiai savo vardus paveldėjo tik iš motinų. Ir šiandien tas lygiai praktikuojama pas necivilizuotas, tai yra laukines tautas. Pas šių dienų civilizacijos žmonių bočius praeity buvo tas pats, kol nebuvo civilizacija pakilus. Civilizacijai vystantis, keitėsi šeimyniškojo gyvenimo formos ir moterys savo tiesomis ėmė lygintis vyrams ir tik vėliaus vyrai savo tiesomis pradėjo moteris viršyti; tam pradžią davė įsigyvenusi sistema, sulig kurios naujagimiai jau turėjo vardą gauti ne nuo savo motinos, tik nuo jos brolio.

Nors šimtmečiams bėgant viskas keitėsi, viskas įgijo naujas formas ir prisiėmė patobulintas sistemas, tačiau žmonių šeimyniškas gyvenimas, pačiavimosi formos pasikeitė labai nežymiai. Kad ir civilizacijai pakilus augštai ir krikščionybei šaknis suleidus giliai ir monogamija prigijo labai senai, bet poligamija neišnyko; ji užsiliko iki pat šių dienų ir praktikuojama slaptai ir atvirai.

Šiandieninė poligamija, kur ji praktikuojama atvirai, ne visur vienoda, nes ji nėra organizuota ir todel praktikantai ją taiko prie vietinių aplinkybių ir įsigyvenusių papročių. Vienos rušies poligamija arba poliginija yra praktikuojama Australijoj, kur seneliai vyrai gyvena su daugeliu jaunų moterų, o tos yra pačiomis jaunų vyriškių. Tai gerontokratiška poliginija. Poligamistai Naujoj Gvinejoj šeimynišką gyvenimą praktikuoja kitaip. Ten jauni vyrai pačiuojasi pirmiausia su pasenusiomis moterimis, o paskui jas pametę, pačiuojasi su jaunomis. Arba vėl vidurinėj Australijoj pirarų giminė šeimyniškame gyvenime neturi rubežių; nors vyrai pačiuojasi, poruojasi su keliomis pačiomis, bet šeimyniškame gyvenime nereikalauja vien jų laikytis.

Ne visur ir monogamija vienodai praktikuojama. Pav. kad ir Sibire tautelių nežinomo vardo. Pas juos praktikuojama monogamija, tai yra vienpatystė. Ten yra paprotis, kad jauniems vyrams negalima pačiuotis su kita moteria, vien tik su savo svaine, o jei brolis jo butų miręs, tada šis turi pačiuotis su našle savo brolio.

Išdėstęs visą šitą, profesorius Thurnwald, dar kartą tikrina, kad žmonių gyvenime, kaip senai jie ant žemės gyvena, šeimyniškame gyvenime pirmiausia buvo praktikuojama tiktai poligamija, neatsižvelgiant, kokios rasės ar giminės kokia tautelė kur buvo. Tai buvo taip vadinama laisvė, kurią tik vėlesniais šimtmečiais kiek reformavo žydai, įkurdami naują tikybą ir vėliau tą jų sistemą kiek pertvarkius užgyrė ir įgyvendino krikščionybė. Bet poligamija galutinai neišnyko ir, rodosi, kad daugely vietų pastarais laikais ji pradedama slaptai daugiau praktikuoti, negu atvirai.

Austrijos Kalnuose

Austrija yra kalnuota šalis. Čia kalnuoti laukai, kalnuoti keliai... kur-ne-kur tęsiasi didesnė lyguma. Tiesa, tarp uolotų kalnų tęsiasi labai lygus ir labai derlingi plotai, bet austrų žemdirbystei jų permažai. Austrų perdaug, lygumų permaža. Austras duonai uždirbti, turi rausti kalnų pašlaites ir plėšti savo dirvonus.

Kalnų pašlaitėse taip pat kyšo plikos uolos, dirvožemio sluoksnis labai plonas. Taip paprastai ten neaparsi, — nepasėsi. Pirma daug prakaito įliesi, o tik paskui duonos kąsnį turėsi. Duona minkšta, darbas kietas. **Austras turi griebti sunkų kirvį ir skaldyti kyšančias uolas.** Kai uolos nuskaldytos, jau lygiau, bet dirvožemio nėra. Daug žemiau, pakalnėj, minkštos žemės sluoksnis gana storas. **Žemdirbys ten kasa gilią duobę, iškastą minkštą žemę neša augštyn, o uolų trupinius verčia duobėn.** Po tokio darbo, sunkios, bent po kilogramą ir daugiau, vynuogių kekės džiugina nuvargusį darbininką. Džiugina kiekvieną praeivį. Bet buna ir taip, kad tas sunkus darbas greit niekais pavirsta.

Pavasarį vanduo bėgdamas nuo kalnų nuplauja žemyn rankomis supiltą žemę.

Norėdami apsaugoti sklypą nuo vandens nuplovimo, uolų skaidomis laukelį — aptveriama muro siena. Jei tenka keliauti kalnų pašlaitėmis, dažnai matysi tokius muro „aruodus", kurie pilni nepiautų ir nekultų javų.

Didingai išrodo kalnai. Bet austrai juos myli. Šventadienį, ar šiaip laisvesniu laiku, kalnai — jų pramogos vieta. Austro inteligento garderobe rasi keistų tualetų: storus nepermirkstamus odos batus; odines kelnes; moterys taip pat turi storas ilgas viršutines kelnes; kuprinę (Rucksack) tai kalnų kelionių rubai. Poilsio metu, austras, pasipuošęs tokiais rubais, drožia į kalnus.

Prieš savaitę ir aš padariau tokį išskridimą į Rax, Rax, budamas per du tukstančius metrų augštumo, dangaus nepasiekia, bet kai debesys jungiasi su kalnų viršunėmis, tai atrodo, kad ir **dangus** ten pat. Užkopti ant jo pėščiam ne kiekvienas gali. Yra patogumai — vielos kelias (Seilbahn). Daug tukstančių tas prietaisas kaštuoja. Tai apie 2,000 metrų augštyn, ištempta viela, kuria slankioja pakabinta tam tikra dėžė; jom sukemšama virš dvidešimts žmonių ir, motoro pagelba, velkama keleiviai kalno viršunėn. Pusiaukely, kaip pagalvoji, kad toji virvutė truktų... oho!... Geriau apie tai negalvot. Augštai truputį kitoks pasaulis. Apačioje buvo 15 laipsnių šilumos, o viršuj radom jau tik keturis; apačioje jau medeliai gerokai žaliuoja, o viršuj storiausias sluoksnis sniego. (Ten sniego ir karščiausiu vidurvasariu netruksta). Yra vietų, iš kur galima pažvelgti į griešnąją žemelę. Neapsakomai gražus vaizdas: namai kaip degtukų dėžutės, gamtos spalvos neregėtos.

Kai debesys nuslenka, toli ir plačiai matyti sniegas, sniego guburiai. O kai debesys užgula, tuomet ir ne poetu budamas nori prabilt kartu su Binkiu: „Daugiau nieko nematysi, vien tik pilkumas akyse... sniegas, rukas, pagaliai (kurie žymi gyvybei nepavojingą kelią).

Taip. Ten klamposi pusę dienos, sušlapsi, nuvargsi ir vis busi patenkintas. Ten rasi ir pavalgyti. Augštumoje yra restoranas. Žmonių didžiausia kamšatis, sunku rast laisvą vietą. Nors ten yra pasiturintieji, bet miestiško prašmatnumo ten nepamatysi: vienmarškiniai, prakaituoti, kuprinės ant pečių; moteriškųjų pudra ir dažai prakaito išraižyti. Prašmatniausios panelės ir vyrukai krapšto savo kuprines, ruošia užkandžius.

Restorane užsisakyti ką nors pavalgyti, labai brangu, be to, dar kiekvienas turi sumokėti 30 grašių kaipo apsidraudimą nuo nelaimingų atsitikimų. Nors ten visi labai atsargūs, bet vistiek pasitaiko nemalonumų. Žiurėk, prie Seilbthno stoties atnešė neštuvais susižeidusią moterį, tai vėl vaikas kruvina panose gabenamas žemyn. Ėjo, paslydo ir blogai.

Žemyn grįžta daugelis pėsčiomis. Pėsčiomis daugiau pamatysi, daugiau patirsi. Keliai pažymėti — nepaklysi. Savotiška kelionė. Šiek tiek pasmaginsi žingsnius, tuomet negreit susilaikysi. Priekyje keliauja lėtai — kaip prasilenksi? Reikia iš tolo šaukti, prašyti, kad duotų tau kelią. Taip vis risčiomis, risčiomis žemyn. Jei kojos susipynė, tai ir sėdomis, pačiukšt, vis žemyn. Iš sniego į purvą, iš žiemos į vasarą. Jau sniego sluoksnis plonėja, jau plikos žemės matyti. Jau šilumos pažymiai — sniego rožės baltus žiedus plačiausiai išskėtę vilioja. Prisiskinsi, parsiveži namo, pamerksi vandenin ir pasistatysi prie savo lovos, o tuomet kad miegosi tai miegosi... kitą dieną iki pietų... Sveika, pasiutusiai sveika tokia pramoga.

K. V.

S. L. A. REIKALAI

Musų Jubilėjaus Planai

1936 metais musų Susivienijimas bus jau penkiasdešimt metų amžiaus. Pergyvenus tokį laikotarpį, but gerai jei mes galėtume nuoširdžiai ir rimtai tą organizacijos jubilėjų švęsti. Turint dar apie pusantrų metų laiko, mes turime gana puikaus laiko prie to jubilėjaus atatinkamai prisirengti. Apie prisirengimo planus ir budus šio jubilėjaus minėjimui aš ir noriu su organizacijos nariais ir draugais, bei visais Amerikos lietuvių kulturnešiais pakalbėti.

Konservatyviškų statistikų nuomone, Amerikoj dabartiniu laiku dar yra apie pusė miliono Lietuvoj gimusių lietuvių ir apie milionas Amerikoj gimusių. Musų tautiškas Susivienijimas vienok turi tiktai apie penkioliką tukstančių narių, apie tiek pat turi musų kiti du broliški Susivienijimai, sykiu sudėjus, t. y. katalikų ir komunistų. Iš pusantro miliono, tik apie trisdešimts tukstančių organizuotų lietuvių į musų nacionales organizacijas, (nekalbant apie vietines įvairiose kolonijose organizacijas) yra labai mažas skaitlius. Aišku, kad dirva tebėr labai plati ir medžiagos visiems užtektinai. Tik reikia darbo, mokėjimo tą darbą dirbti ir noro pasišvęsti. Visiems aišku, kad dabartiniame laike, prie dabartinės ekonominės padėties, toks darbas yra nesulyginamai sunkesnis, kaip kad buvo keli metai atgal, taip vadinamuose „geruose laikuose", bet nemanau kad dalykas but beviltiškas.

Pirmų pirmiausiai aš noriu visų Susivienijimo narių ir draugų dėmesį atkreipti į vietines draugystes, kurių tikslai yra maž daug tokie pat, kaip ir Susivienijimo: mokėti pašelpą laike ligos, pomirtinę mirus nariams ir dalyvauti Amerikos lietuvių tautiniame ir kulturiniame atbudime ir darbe. Iš Lietuvos naujų galimų kandidatų neatvažiuoja; Amerikoj gimęs jaunimas prie musų vietinių draugysčių nelabai noriai rašosi; senieji nariai vieni išmiršta, kiti išvažinėja tai į Lietuvą, tai į kitus miestus, taip kad beveik visos musų vietinės pašelpinės draugystės, kaip vyrų taip ir moterų arba maišytos, eina silpnyn ir nekurios tiesiog pakrinka. Reikia tokias vietines draugystes traukti prie Susivienijimo, kad prisirašytų tiesiog visa draugystė, kaip priimta yra sakyti: „in corpore". Dabar tas bus galima, nes Susivienijimas pakėlė aplikantų amžiaus aprubežiavimą net iki 60 metų, tai viena. O antra, jei kurie nariai jau prie Susivienijimo priklauso, tai nedarys kliučių tokiai nario draugystei prie Susivienijimo rašytis, nes dabar bus nauji skyriai ir seni Susivienijimo nariai galės prigulėti prie dviejų arba daugiau skyrių. Tokios draugystės galėtų pasilikti kaip buvusios su savo vardais, ypatybėmis, etc., o prisirašymo išlaidas galėtų padengti iš draugystės iždo ir iždą palaikyti apmokėjimui pašelpų ir pomirtinių, kol nariai neliks pilnais Susivienijimo nariais. Pamąstykit, gerbiamieji, apie tai, išdiskusuokit reikalą spaudoj ir susirinkimuose, o aš esu tikras, kad rasime budą musų Susivienijimo narių skaitlių padvigubinti ir musų tautiškas ir kulturines spėkas suburti, sukoncentruoti ir padaryti atsparesnėmis prieš musų negailestingo išnykimo bangas.

Pritraukimui musų Amerikoj gimusio jaunimo prie organizacijos yra rengiami rimti planai. Bet kurie galėtų prisidėti prie tokių planų tobulumo, yra prašomi spaudoj ar laiškais savo nuomones pareikšti.

Kad ir sunkus laikai, bet esu tikras, kad mes Susivienijimo narių skaitlių galime bent iki dvidešimts ar dvidešimts penkių tukstančių per likusį pusantrų metų laiką padirbėjus sudaryti. Tobulesniam ir įdomesniam tokio darbo vajui, mes numatom maž daug štai kokius budus:

1. Pildomoji Taryba rengiasi paskelbti „Jubilėjinį Konkursą". Visą lietuvišką Ameriką padalinsime į maž daug sekančius rajonus: Naujoji Anglija, su centru Bostone ir apims Conn., Mass., Maine, N. H. ir Vermont valstijas. New Yorkas, su centru New Yorke ir apims New Yorko apylinkes, su Long Island, N. J., Philadelphia su apylinkėmis Del. ir Maryland valstiją. Rytinė Pennsylvania, su centru Wilkes Barre ar Scrantone ir apims visą kietųjų anglių kasyklų rajoną su Binghamton ir apylinke. Vakarinė Pennsylvania, su centru Pittsburgh ir apims Pittsburgho rajoną ir visą Ohio ir West Virginia valstijas. Vakarų Frontas, su centru Chicago ir apims visą Ill., Ind., Wis. ir Michigan, su Missouri ir Iowa. Kiekvienam rajonui manom bus galima surasti gerai kvalifikuotą generalį organizatorių, kurs su vietiniais kuopų ir apskričių organizatoriais turės sudaryti atatinkamą veikimo aparatą. Kadangi musų organizacijos lėšų fondas yra gana silpnas, tad turėsime rasti budus kad šis Jubilėjinis Konkursas savo daviniais pats apsimokėtų ir paliktų užtektinai konkursinėms dovanoms, kurias numatom duoti pasižymėjusiems organizatoriams pavidalę laivakorčių į Lietuvą ir pinigais. Tai yra tik abelnai numatomi bruožai ir todel, kad padaryti planą kaip galint tobulu, prašau visų kuopų veikėjų ir draugų nevilkinant prisiųsti man savo patarimus netik tokio konkurso suorganizavimo ir vedimo reikale, bet podraug numatomų, pageidaujamų ir labiausiai tinkamų rajoninių organizatorių klausime.

2. Iš Lietuvos spaudos matom, kad ateinančiais, 1935 metais, Lietuvoj yra rengiamas Kaune viso pasaulio užsienių lietuvių kongresas. Tame kongrese ir Amerikos lietuviai turės dalyvauti. Toks kongresas yra musų lietuvių tautos vaikų, išblaškytų likimo po įvairius pasaulio kampus, gyvybės klausimas, podraug jis gali but faktorium ir musų kulturinio gyvenimo ir tobulėjimo. Susivienijimas Lietuvių Amerikoj, kaipo didžiausia išeivių lietuvių organizacija, o greičiausiai ir visų didžiausia lietuvių organizacija ant žemės paviršaus, turi imti iniciatyvą tame klausime ir netik jau to propanuojamo kongreso delei, bet kaipo musų kulturinio darbo dalį, bent sykį suorganizuoti kulturinę ekskursiją į Lietuvą.

Tokios ekskursijos, kuri turės įvykti apie pabaigą birželio arba pradžią liepos, 1935 m., planas yra toks: mes turime suorganizuoti bent 20 advokatų, bent 40 daktarų ir dantistų, apie 100 mechanikų, apie kitą 100 įvairių biznierių, bent 200 Amerikoj gimusio jaunimo, berniukų ir mergaičių, ir beabejo rasis kitas 200 Lietuvoj gimusių lietuvių, kurie norėtų sykiu tokioj „Jubilėjinėj Ekskursijoj" dalyvauti. Lietuvos advokatų draugystė beabejo pasitiks musiškius advokatus, daktarų draugystė pasitiks musiškius daktarus, mechanikų ir biznierių draugystės pastiks amerikiečius, o Lietuvos jaunimo grupės ras galimu pasitikti musų jaunuolius. Tada bus galima netik susipažinti vieni su kitais, bet pasimokyti vieni nuo kitų, pasidalinti žiniomis ir mintimis, atrasime galimybes gal importams iš Lietuvos, jaunimas pažins Lietuvos jaunimo kulturą, idealus ir ypatybes, senieji aplankys savo tėvų žemę ir abelnai tokia ekskursija bus iš tautinio ir kulturinio atžvilgio labai naudinga ir Amerikos ir Lietuvos lietuviams. Gal pasiseks mums panaikinti tą psychinę sieną, kuri mumis vienus nuo kitų dalina ir kenkia kulturiniam bendradarbiavimui. Jaunimo apsilankymas Lietuvoj, susipažinimas su tėvų kraštu ir Lietuvos jaunimu, prisidės tukstantį sykių daugiau prie ištautėjimo sulaikymo, negu musų laikraščiai, kuriuos mųs jaunimas mažai skaito, negu musų propagandinės prakalbos, kurias musų jaunimas mažai lanko.

Tokia ekskursija yra galima, nežiurint į laikų sunkumą. Viena, kad musų profesionalai ir biznieriai kas metas vasaros laiku turi pasitraukti nuo kasdienio darbo ir nors kiek pasilsėti pajuriuose, kalnuose arba ant ukių. Tokios kad ir trumpos ekskursijos į mums jau žinomus resortus vis apsieina porą trejatą šimtų dolerių. Suorganizavus ekskursiją iš bent penkių šimtų narių, mes galėsime gauti speciales kainas, laivas nuvež tiesiog į Klaipėdą ir ten rasime saviškius. Laive atnaujinsime senas pažintis, suorganizuosime chorus, orkestras, jaunimo jauktus ir tam panašiai. Iš finansinio atžvilgio neturės buti didelio sunkumo: beabejo daugelis kelionės išlaidas uždirbs Jubilėjiniame Konkurse, kiti uždirbs dalinai, o profesionalai, biznieriai ir senesnieji gyventojai ras ir savo vaikams ir patys savo lėšų padengimui šaltinius. Suprantama, šita Jubilėjinė Ekskursija į Pasaulio Užsienio Lietuvių Kongresą Kaune nebus rišama su jokia politika, partija ar sekta, bet tai Amerikos lietuvių kulturinis žygis į savo tėvų kraštą, bus tai musų lietuviškų pilgrimų kelionė į musų Mecca, į musų Lietuvą.

Tas viskas, kas yra augščiau pasakyta, tai kol kas dar tik kuklaus plano pavidale. Man reikia patarimų, pagelbos, kad šį planą padarius tobulu ir galimu. Todel šiame reikale ir prašau musų advokatų burelių, musų Amerikos daktarų draugystės ir vietinių grupių, biznierių, mechanikų ir abelnai musų apšviestunijos ir musų Susivienijimo ir kulturinio atbudimo draugų man į pagelbą ateiti, kad aš sekančiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui galėčiau priduoti nors kiek tobulai apdirbtą konkretų planą.

Adv. F. J. Bagočius,
SLA. Prezidentas,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

S.L.A. APSKRIČIŲ DARBUOTĖ

SLA. PIRMO APSKRIČIO KUOPŲ IR NARIŲ DOMEI.

Remdamiesi pereito suvažiavimo nutarimu, šiuomi pranešame ir skelbiame, jog metinis SLA. pirmo apskričio suvažiavimas įvyks nedėlioje, šių metų rugsėjo mėnesio 30tą dieną, Eagan svetainėje, kampas Main ir Centre gatvių, Shenandoah, Pa., pradžia lygiai pirmą valandą po pietų. Todel prašome gerbiamų kuopų išrinkti reikalingą ir atatinkantį skaitlių delegatų, įteikti jiems mandatus ir prisiųsti į suvažiavimą.

Šis suvažiavimas bus labai svarbus, viena, kad jis bus metinis ir jame bus renkama sekančiam terminui apskričio valdyba ir antra, kad orui atvėstant ir artinantis žieminiam sezonui reikės išdirbti platų programą tolimesnei apskričio darbuotei. Gi šitas tik tuomet bus galima tinkamai padaryti, kuomet turėsime skaitlingą burį susirinkusių kuopų atstovų. Todel visos kuopos privalo suvažiavime dalyvauti.

Čia norime gerbiamų kuopų kreipti ypatingos domės į paskutinio suvažiavimo nutarimą, liečiantį kuopų į apskritį mokestį. Buvo nutarta, kad visų kuopų ir visos skolos yra panaikinamos ir, kad kuopos pradės mokėti į apskričio iždą tik už 1935 metus. Vadinasi, nepaisant kiek kuri kuopa buvo skolinga, tai visos jos skolos yra panaikintos ir delto visos kuopos yra geram stovy iki pirmos dienos sausio mėnesio, 1935 metų.

Nors ir išsiuntinėjom kuopoms užkvietimus laiškais, tačiau jei del vienos ar antros priežasties musų laiškas kurios nors kuopos nepasiektų, tai prašome laikyti šį pranešimą oficialiu pranešimu ir užkvietimu apskričio suvažiavime dalyvauti.

Gyvuojančios SLA. kp. Hazleton, McAdoo, Coldale, Tamaqua, Tuscarora, Middleport, New Philadelphia, Port Carbon, Pottsville, Minersville, Seltzer City, Reinerton, Williamstown, St. Clair, Frackville, Shamokin, Kulpmont, Mt. Carmel, Ashland, Girardville, William Penn, Gilberton, Mahanoy City ir Shenandoah, tai visos netik gali, bet ir privalo šitame suvažiavime dalyvauti. Visas nuoširdžiai kviečiame.

Apskričio valdybos vardu,
Antanas Staniškis—pirm.,
Florence Lukošunienė—sekr.

SLA. 4-to APSKRIČIO REIKALAI.

Senas priežodis sako: Kur vienybė, brolybė ten ir galybė. SLA. 4-to apskričio veikimas nėra pilnai subendrintas. Kame priežastis — aiškiai nežinau. Galima daug spėjimų daryti, bet tas nepagelbės ir nepastumės SLA. narius bei veikėjus prie gyvesnio veikimo.

Atgaivinimui veikimo, reikia ieškoti tam tikrų priemonių. Vienas iš svarbių dalykų, tai SLA. 4-to apskr. suvažiavimai privalo daugiau kreipti dėmėsio į mažesnes ir silpnesnes kuopas ir jas traktuoti lygiomis su didelėmis kuopomis. Tai patvarkyti yra labai lengva. Gerbiami kuopų atstovai, kad ir sekančiam apskričio suvažiavime nutarkite SLA. 4-to apskr. metinius subažiavimus laikyti iš eilės sulig kuopos numerio kiekvienos kuopos kolonijoj. Pavyzdžiui, 8 kp., Meriden, Conn.; 11 kp., Waterbury, Conn.; 20 kp., Uniodn City, Conn. ir tt. iki paskutinio kp. numerio gyvuojančio 4-tame apskrityje. Tokią tvarką įvedus, žinoma, apskr. suvažiavimams vietą turėtų spręsti apskr. valdyba. Atsitikime, jei katra kuopa negalėtų suvažiavimui reikiamai patarnauti, tai iš eilės sekančios kuopos kolonijoj įvyktų suvažiavimas.

Jeigu mes patvarkytume apskr. suvažiabimus kaip čionai nurodžiau, tai mažesnių kolonijų kuopos neišmėtinėtų, kad „jųs apskričio suvažiavimus laikote tik Waterbury, New Britane, New Haven ir Bridgeport, Conn." Kaip kurios mažos kuopos labai pageidauja turėti pas save suvažiavimus. SLA. Seimai ir apskričių suvažiavimai kur įvyksta, priduoda daug spėkų veikimui. Prikelia iš miego sutingusius narius ir paskatina juose norą, padidina energiją veikimui.

Apskričio organizatorius, bei kitų kolonijų veikėjai nedaug tegali kuopai prigelbėti veikime, jei pačios kuopos valdyba ir darbuotojai yra sutingę ir neturi jokios ambicijos prie darbo. Mums butinai reikia surasti budus visų pirma išjudinti SLA. narius prie darbo. Kada priklausantieji dirbs nuoširdžiai su atsidavimu, tai ir naujų narių bus lengva gauti ir jaunimas prijaus labiau musų organizacijai.

Gerbiami ir nuoširdųs veikėjai, leiskite man priminti ir prašyti jųs: jokių ginčų neįsileiskite į kuopų veikimą. Jeigu iškiltų tokie ginčai, kurie tikrai liestų organizacijos reikalus, tai irgi kuogreičiausia baigkite artimiausiame kuopos susirinkime. Asmeniniai reikalai, neapyganta, kerštas neprivalo buti maišomi su organizacijos reikalais. Tokie dalykai daug daugiau kenksmingesni yra del S. L. A., negu didžioji bedarbė. Juk mes įstodami į SLA. pasižadam broliškai sugyventi, kaipo vienos šeimos nariai. Jei nuo pradžios Susivienijimo bendromis jėgomis sutikime butų dirbta iki šiol, tai SLA. turėtų milžinišką skaitlinę narių, butų daug daugiau nuveikta labdarybės srityje ir SLA. narių senelių likimas butų jau senai aprupintas. Broliai ir sesutės S. L. A. nariai, nejaugi negalima surasti budus prašalinti iš savo tarpo tą vieną dalyką — politiką, kas leistų mums ramiai naudingą darbą sutikime ir bendrai dirbti musų organizacijos ir musų pačių naudai.

Šia proga noriu dar pridurti, kad Susivienijime butinai reikalinga geresnis patvarkymas SLA. Seimuose ir apskričių suvažiavimuose. Padaryti juos tobulesniais, gyvesniais, kad galima butų daugiau nutarti, daugiau naudingo darbo atlikti. SLA. Seimuose visuomet du trečdaliai laiko sueikvojama Pildomosios Tarybos ir komisijų raportams. Nors gal kas pasakyti, kad ne mano dalykas apie tai kalbėti. Bet aš jaučiuosi pilnateisiu SLA. nariu ir galiu pasakyti kas man atrodo netobula organizacijoj.

SLA. Seimams raportai turėtų but prirengti trumpi ir aiškųs, be jokių asmeninių pridėčkų ir prakalbėlių. SLA. Seimai lėšuoja ordanizacijai pusėtinai pinigų. Jeigu išleidžiami pinigai, tai reikia daug didesnę naudą padaryti organizacijai. Reikia daugiau laiko pašvęsti kuopų ir atstovų įnešimams apsvarstyti. Kartais buna labai sveikų ir naudingų įnešimų, bet delei stokos laiko visai nesvarstomi, arba kai kurie perleidžiami per „steam rollerį" ir paliekami Pildomosios Tarybos nuožiurai. Taipgi ir Pildomoji Taryba kartais delei neturėjimo laiko negali tų įnešimų užbaigti ir jie pasilieka tiktai įnešimais. Įnešimų apsvarstymui reikėtų pašvęsti kuodaugiausia laiko, nes per įnešimus organizacija yra auginama nariais ir turtu.

A. Birieta,
SLA. 4-to apskr. organ.

PROTOKOLAS

SLA. 12-to apskričio suvažiavimo, įvykusio rugpiučio 12 d., 1934 m., U. M. W. of A. svetainėje, Sesser, Ill.

Suvažiavimą atidarė apskričio pirm. J. Vainauskas ir pateikta dienotvarkė šiam suvažiavimui vesti priimta vienbalsiai. Pirm. paskyrė mandatų komisiją iš šių asmenų: M. Banis, M. Sinkus ir A. Kopustas. Kol mandatus sutvarkė mandatų komisija, trumpai kalbėjo SLA. reikalais S. Parednis iš pereito Seimo darbuotės, M. Stonis jaunuolių reikalais ir J. Vainauskas abelnais SLA. reikalais.

Mandatų komisija išduoda raportą, pranešdama, kad delegatų randasi 21, kurie atstovauja 7 kuopas, narių atstovauja 208. Esantiems SLA. nariams, kaipo svečiams, nutarta duoti patariamas balsas. Apskričio valdybai sprendžiamas balsas.

Suvažiavimo vedimas nutarta pavesti apskričio valdybai.

Skaitytas pereito suvažiavimo protokolas likosi priimtas vienbalsiai.

Nepribuvus iždo globėjai P. Šiugždinienei, likosi išrinkta laikinas iždo globėjas J. Šiugždinis.

Apskričio valdybos raportai: pirmininko raštiškas raportas priimtas vienbalsiai; vice pirm. raportas žodžiu tapo priimtas vienbalsiai. Rašt. raportas raštiškas ir žodžiu pranešė, kad iždė randasi $10.33. Iždininko raportas sutiko su raštininko raportu, tokiu budu raštininko ir iždininko raportai likosi priimti vienbalsiai. Iždo globėjų raportai palikta ant toliaus, išduos raportą kaip peržiurės knygas. Kuopų delegatų raportai visų sykiu likosi priimti vienbalsiai. Organizatoriaus raporto nebuvo, nes nepribuvo į šį suvažiavimą.

Išduoda raportą pereito Seimo delegatai: S. V. Parednis, M. Stonis ir J. Girdžius; raportai priimti vienbalsiai.

Nepabaigtuose reikaluose nieko nesirado, eita prie naujų reikalų.

Nutarta, kad mandatų komisija atliktų darbą ir rezoliucijų komisijos.

Rezoliucijų komisija perskaito rezoliuciją reikale SLA. pašelpos fondo; po ilgų apkalbėjimų rezoliucija buvo balsuota ir likosi priimta 14 balsų prieš 4. Nutarta šią rezoliuciją pasiųsti į „Tėvynę", kad butų atspausdinta.

Nutarta vienbalsiai užgirti pereito Seimo nutarimas ir nutarta kooperuoti bendrai su S. L. A. išrinkta P. T. visuose S. L. A. reikaluose.

Iždo globėjai išduoda savo raportą, pranešdami, kad dabar jau randasi iždė $16.28, nes einant suvažiavimui užsimokėjo sekančios kuopos savo metines mokestis: 181 kp., 161 kp., 279 kp., 356 kp.

Nutarta skaityti pilnateise SLA. 161 kuopą, kuri užsimokėjo savo užvilktas mokestis.

Nutarta išmokėti sekančios bilos: apskr. pirm. tris sykius kelionė SLA. reikalais $1.00; apskričio suvažiavimo komisija pranešė, kad rendos už svetainę nereikės mokėti, buvo paačiuota už suteikimą veltui svetainės šiam suvažiavimui. Išmokėjus minėtą bilą, iždė pasiliko $15.28.

Nutarta laikyti kitas šio apskričio suvažiavimas W. Frankfort, Ill.

Skaitytas šio suvažiavimo protokolas ir likosi priimtas.

Daugiau tarimų nesiradus, suvažiavimas tapo uždarytas.

J. Vainauskas — pirm.
S. Parednis — rašt.

Rezoliucija.

Mes delegatai SLA. 12-to apskričio, laikytame suvažiavime rugp. 12 d., 1934 m., U. M. W. of A. Svetainėje, Sesser, Ill., svarstant SLA. reikalus ir girdėję SLA. 38-to Seimo delegatų raportus, radome reikalinga išnešti šį pareiškimą:

Kadangi SLA. pašelpos fondas stovi žemai ir duoda kas metas vis daugiau deficito;

Kadangi dabartinėj padėtyje esant į SLA. pašelpos fondą priseis nariams pakelti mokestis, arba likviduoti šį fondą;

Kadangi dabartinės depresijos laiku, kuomet yra didelė bedarbė, tai atsiradus daug labai ligonių, kurių didesnė pusė yra apsimetusiais ligoniais ir ima pašelpą ir naikina šį fondą, iš kurio kitiems sąžiningiems ir teisingai sergantiems nariams nebus galima gauti pašelpos esant senatvėje, tai yra likvidavus šį fondą.

Todel gi reikalaujame, kad SLA. P. T. įvestų aštresnę priežiurą tokiems ligoniams ar tai paskirdama ligonių lankytojus iš kito miesto kuopų, ar kitos artimos kuopos, arba reikalautų kitų to miesto gydytojų antrašų ir Centro Valdyba galėtų susitarus su kuopa pasiųsti tokį ligonį ištyrimui jo ligos pas kitus gydytojus.

Rezoliucijų Komisija:
Mikolas Senkus,
Mikas Barnes,
Alekas Kopustas.

IŠ S.L.A. KUOPŲ DARBUOTĖS

ROCKFORD, ILL.

SLA. 77 Kp. Sekmingas Piknikas.

Rugp. 12 dieną prieš pietus buvo lyg ir abejotina ar nebus lietaus, nes ir vietos laikraščiai pranašavo tą dieną lietų. O antras dalykas, tai prie Rockford Camp Grant, kur ant 15 dienų suvažiuoja Illinois „National Guard" ir tą dieną atvažiavo Illinois gubernatorius, tai tokioj dienoj įvyksta dideli militariški paradai, kurie sutraukia minias žmonių. Taigi del tų priežasčių rengimo komisija ir abejojo ar bus musų piknikas sekmingas, reiškia negausim užtektinai publikos.

Bet nežiurint to visko, rengimo komisija energingai ruošėsi ir apie 10 val. ryte visi darbininkai jau buvom „New Hidden Inn parke". Jau ir pietųs, publikos visai mažai, bet po pietų publikos privažiuoja tiek, kad rengimo komisija nesitikėjo tiek sulaukti publikos visokių pažvalgų. Parapijonų dauguma priguli prie SLA. 77 kp., bet šiame piknike rodos daugiau, negu pirmiau, atsilankė sklokinikų, tat ateityje mes privalom paremt jų parengimus, taip sakant, ranka ranką mazgoja. Taip dalykams einant gera nuotaika, visi užganėdinti. Darbininkai sušilę dirba, nelabai spėja visus aptarnauti šaltu alum ir užkandžiais.

Rengimo komisija vėl susirupinus, mat taip dalykai neina, kaip ji stengėsi. Buvo rengiama ir garsinta plakatuose, kad bus programas iš dainų ir prakalbų, kalbėtojas bus Dr. Montvidas iš Chicagos. Iki pietų dar vis vienas kitą raminam, kad Dr. Montvidas atvažiuos pas musų vietinį Dr. Jovaišą ir kartu atvažiuos į pikniką. Bet štai Dr. Jovaiša atvažiuoja vienas. Dar turim viltį, kad gal atvažiuos su Dr. Lomansu, bet štai ir Dr. Lomansas su žmona, bet Dr. Montvido nėra... Kad juos šimtas pypkių tuos chicagiškius, kaip jie mums jau antru kartu šiemet tokį šposą iškerta. SLA. 77 kp. netik rengimo komisija, bet ir visa kuopa labai neužganėdinta tokiu chicagiečių pasielgimu, nes mes jaučiamės prasikaltę prieš Rockfordo lietuvius. Ką garsinam ir paimam įžangą, tai norim ir ištesėti, nes kitaip gali daugumas manyti, kad čia mes vartojam kokį „skymą", kad sutraukti publiką.

Mes labai apgailestaujame tokius atsitikimus. Iš kitos pusės žiurint, vargiai galėsim perdaug kaltinti Dr. Montvidą, nes dalykai susidėjo taip: rengimo komisija pirmiausia kvietė P. Grigaitį. Už savaitės laiko gauna atsakymą, kad del Lietuvių Dienos surištų dalykų negalės pas mus atvykti, bet esą per telefoną klausė Dr. Montvido, kuris esą prisižadėjo atvykti. Tuomet komisijos narys p. Savickas parašė laišką kada ir kur atvyks, bet nesulaukė jokio atsakymo. Mes vis buvom tikri, kad prižadėjęs išpildys žodį.

Pagaliau, kiti sako, na kad neatvažiavo tai mes turim saviškius daktarus, kurie galės mums pakalbėti. Taip ir buvo, po atatinkamą prakalbėlę pasakė Dr. Jovaiša ir Dr. Lomansas, taipgi kp. pirm. Saurusaitis ir Andrijauskas, o SLA. 77 kuopos kvartetas iš Basevičiaus, Stružo ir pp. Šimaitienės

(Tąsa ant 8 pusl.)

PROTOKOLAS

SLA. 38-TO SEIMO ĮVYKUSIO BIRŽELIO 25—30 DD., 1934 M. HOTEL FORT SHELBY, DETROIT, MICH.

(Tąsa)

Po ilgo tyrinėjimo, kada labai artimai susipažinome su SLA. bondsų sąrašu, Finansų Komisija paskirstė visus SLA. bondsus į dvi klases. Į pirmą klasę sudėjome bondsus paremtus pirmo mortgage užstatu, o antrą klasę — visus bondsus be jokio užstato. Tyrinėdama toliau tas dvi klases bondsų Finansų Komisija matė, kad bondsai, kurie be užstato (visa antroje klasėje), depresijai spaudžiant daugiausia nukentėjo, ir kad jų kainos buvo labai žemai nupuolusios, ir be to, tų bondsų ateitis buvo pavojuje. Iš kitos pusės, tie bondsai SLA. sąraše paremti pirmo mortgage užstatu (visi bondsai pirmoje klasėje), palyginamai mažai nukentėjo del depresijos; jų kainos buvo, beveik, nepaliestos ir ateitis matėsi užtikrinta.

Tat Finansų Komisija priėjo prie šitokios pagrindinės išvados, butent: kad yra butinas reikalas musų organizacijos invesmentų sąraše padaryti atmainą, tai **yra iškeisti visus bondsus be užstato į bondsus paremtus pirmo mortgage užstatu.** Pradėjome ieškoti progų, kaip iškeisti prastesnius bondsus į geresnius bondsus. Nors kainų klausimas labai daug kliudė, visvien po ilgų tyrinėjimų buvo surastos progos kaip SLA. galėtų iškeisti $120,000.00 bondsų be užstato į $120,000.00 bondsų, paremtų pirmo mortgage užstatu, lygiomis, nepridedant **nei cento cash pinigų.** Ir štai gruodžio m. 30-tą dieną, 1932 metais, Finansų Komisija pasiuntė Pildomąjai Tarybai tokią rekomendaciją —SLA. sekančius be užstato bondsus:

$40,000	Associated Gas & Electric	5½'s	1938
15,000	Central West Pub. Serv.	5½'s	1956
20,000	Cities Service Deb.	5's	1958
15,000	Illinois Power & Lt. Deb.	5½'s	1957
15,000	Old Dominion Power	5's	1951
15,000	Sioux City Service	6's	1957

iškeisti ir už juos priimti sekančius paremtus pirmo mortgage užstatu:

$15,000	Montana Dakota Pr. 1st	5½'s	1934
15,000	National G. & E. 1st	5½s	1953
10,00	Ohio Water Service 1st	5's	1958
15,000	No. Elec. Co & Paper Mills	5's	1934-8
10,000	Jacksonville (Flo) Gas Co.	5's	1942
10,000	Southwestern Ass. Tel. 1st	5's	1961
10,000	Okla Nat. Gas Corp. 1st	6's	1948
15,000	Louisiana & Ark. Ry. 1st	5's	1969
10,000	Advance Bag & Paper 1st	6's	1952
10,000	Central St. Pr. & Lt. 1st	5's	1953

Del šios gruodžio mėnesio 1932 metais pasiųstos Pildomąjai Tarybai rekomendacijos Finansų Komisija nekantriai laukė atsakymo. Praėjo vienas, du net trys mėnesiai, jokio atsakymo nesulaukėme. Užklausėme SLA. Iždininko, ką Pildomoji Taryba nutarė tame reikale. Jis nieko aiškaus negalėjo pasakyti. Dar laukėme porą mėnesių. Liepos m. 1933 m. Finansų Komisija parašė p. Gegužiui ir Dr. Vinikui klausdama, kas pasidarė su rekomendacijomis? Dr. Vinikas atsakė, kad jam naujai perėmus sekretoriaus pareigas nebuvo žinoma Finansų Komisijos rekomendacija. Iš p. Gegužio išgirdome, kad Pildomoji Taryba pasitarė su Pennsylvanijos Insurance Departamentu, kuris jiems pastebėjęs, kad Pild. Taryba "butų atsargi" invesmentų reikaluose. Na, ir vėl musų rekomendacija gulėjo neišspręsta. SLA. Iždininkas, budamas Chicagoje, buvo šiame reikale pilnai informuotas ir Finansų Komisija tikėjosi, kad jis pilnai referuos ir pasisakys už rekomendaciją. Bet, nežinia kodel to nebuvo. Praėjo beveik metas laiko po musų sunkaus darbo. Finansų Komisijos rekomenduoti bondsai pakilo $17,000.00 augščiau už SLA. bondsų vertę. Jeigu Finansų Komisijos rekomendacija butų buvus įvykdyta, SLA. butų sutaupęs per tą trumpą laiką $17,000.000. Finansų Komisijai atrodė, kad tai tikrai pražiopsota $17,000.00, jau neskaitant ką butų buvę galima sutaupyti iškeičiant kitus silpnesnius bondsus panašiu budu. Tikėdami, kad Pildomoji Taryba nesinaudoja Finansų Komisijos sunkaus darbo vaisiais, nekreipdama domės į musų rekomendacijas, ir matydami, kad buvo galima sutaupyti tukstančiai dolerių, Finansų Komisijos nariai ėmė galvoti ir ieškoti priežasčių, kodel musų organizacijoj dalykai, rodos, lyg atbulai eina? Nejaugi musų vadai tyčia užstoja kelią musų darbui? Bet gal yra kitos didesnės priežastys musų nesutarimui.

Finansų Komisija pasitarus savo posėdžiuose priėjo prie išvados, kad yra dvi pagrindinės priežastys, kurios kliudo SLA. investmentų pagerinimo darbą. Štai tos priežastys:

Pirma: Pildomoji Taryba per ilgus metus buvo pripratus veikti invesmentų srityje be Finansų Komisijos pagelbos. Aišku delko taip buvo. Iki 1930 metų į Finansų Komisiją buvo žiurima kaipo į menką neveiklią komisijėlę, ir su tokia, žinoma, niekas nesiskaitė. Bet štai staiga Chicagos Seimas, 1930 metais gvildendamas Ažunaro-Devenio paskolą, įsakė Finansų Komisijai "mesti neveiklumo paprotį" ir pildyti Konstitucijoj nurodytas pareigas. Šis atsteigimas Finansų Komisijos autoriteto pasitaikė kaip tik tada, kada depresijos bangos palietė SLA. invesmentus. Tad naujai išrinktai Komisijai, norint atremti pavojingas depresijos atakas, prisėjo daryti daug drastiškų rekomendacijų, kad išvengti gręsiančių nuostolių. Nors dabar visiems aišku, kad pildymas tų Finansų Komsiijos rekomendacijų butų sutaupęs daug SLA. turto, bet tais laikais Pild. Taryba nesiskaitė su jomis, turbut manydama, kad pildymas tų rekomendacijų butų nevykęs atidengimas SLA. turto silpnybių, ir manydama, kaip ten nebutų, bet visgi negalima butų užsileisti bile vienai komisijai "vedžioti Pild. Tarybą už nosies". Dar ir dabar yra šiek tiek to taip vadinamo "superiority complex" Pild. Taryboje, kas neleidžia jai pilnai ir atvirai skaitytis su "menkesnės" komisijos nutarimais. Dar dažnai Pildomoji Taryba nesupranta, kad komisijos opinija yra jai naudinga, nes komisija savo srityje gali dalyką nuodugniau ištirti, negu Pild. Taryba, kuri susirenka tiktai keletą kartų į metus ir turi apsvarstyti visus SLA. reikalus. Ir štai šis Pild. Tarybos nepasitikėjimas Finansų Komisijos rekomendacijomis daugiausia kliudė sutartinam darbui. Finansų Komisija pripažindama tą padėtį kaipo tikrą faktą, nutarė, kad vienatinis budas įgyti Pild. Tarybos pasitikėjimą, yra paremti Finansų Komisijos rekomendacijas pašalinių finansinių ekspertų opinijomis, kurios neturėtų nieko bendro su vidujine SLA. politika, ir kurie beabejo butų specialistai invesmentų srityje. Tada, beabejo, Pild. Taryba rimčiau skaitytusi su investmentų rekomendacijomis. Tad Finansų Komisija nutarė **pasiūlyti Pild. Tarybai pasamdyti investmentų patarėjus, kurie ateity suteiktų Pild. Tarybai reikalingas ir patikimas informacijas invesmentų srityje.**

Antra priežastis tai ši. SLA. biznio tvarka yra labai pasenusi, atgyvenusi savo dienas, labai gremezdiška, ir visai neatatinkanti moderniškuose investmentų tvarkymo reikaluose. SLA. senai pražengė pašelpinės draugijos ribas, bet SLA. vartojama sistema invesmentų srityje dar nedaug kuo skiriasi nuo pašelpinių draugijų. Atsitikus netikėtam reikalui nebuvo galima skubaus nutarimo pravesti. Reikėdavo laukti mėnesį ar ilgiau iki balsavimas praeis per Pild. Tarybos narius krivulės keliu. Kas yra apsipažinęs su moderniška bondsų rinka, tas bematant jums pasakys, kad kas šiandien arba rytoj yra gera proga padaryti puikų invesmentą, tai už mėnesio kito gali buti kitaip. Bondsai, kurie vienais laikais buvo labai geri SLA. invesmentams, laikams pasikeitus, dabar nelabai pageidautini. Pavyzdžiui, metai tam atgal valdžios bondsai, taip vadinami municipal bondsai, buvo labai pageidautini kaipo pastovus investmentas, bet dabar, kuomet vildžia klimpsta į milžiniškas skolas organizuodama įvairius biurus, kaip tai CWA, AAA, PWA. ir desėtkus kitų, tai kįla abejonės apie valdžios bonų gerumą. Dabar kai kuriuose valdžios sluoksnuiose eina kalbos, kad netolimoj ateity Kongresas pravesiąs naują įstatymą, kuris suteiksiąs įvairioms prasiskolinusioms miestų valdžioms progą pereiti per bankruptcy ir tokiu budu atsikratyti savo skolų. Tas viskas rodo, kad valdžios bondsų tinkamumas ateities investmentams žymiai pasikeitė. Tad, pakartojame, kad bondsų pirkime šiandieninė proga gali visiškai pasikeisti už mėnesio laiko, ir prie senos SLA. invesmentų sistemos, nebuvo galima tinkamai naudotis investmentų progomis. Todel **Finansų Komisija nutarė, kad reikia surasti budus, kuriais Pildomoji Taryba galėtų greitai pasinaudoti tinkama bondsų rinka, ir kad panaikinti tą pasenusią ir labai negreitą "krivulės" sistemą.**

Finansų Komisijai matėsi, kad šių dviejų priežasčių pašalinimas yra neišvengiamas ir butinas. Padaryti tai laiškais butų ėmę daug laiko, ir vargu ar butų pavykę tai įvykinti. Atsižvelgdami į praeitį, netikėjome, kad tą butų galima atlikti per SLA. Iždininką. Matydami, kad šių dviejų kliučių prašalinimas sutaupytų SLA. tukstančius dolerių, Finansų Komisijos nariai nutarė asmeniškai vykti New Yorkan į Pildomosios Tarybos posėdį pravesti tuos savo sumanymus. Štai delko Finansų Komisija važiavo į Pildomosios Tarybos posėdį. Po ilgų pasikalbėjimų ir karštų ginčų Finansų Komisijai pavyko įtikinti Pild. Tarybos nariams, kad Finansų Komisijos pasiulymai tikrai bus naudingi SLA. ir tat gruodžio m. 7 dieną Pildomosios Tarybos posėdyje buvo pravesta sekančio turiino rezoliucija:

1) Pasamdyti atatinkamą kompaniją investmentams patarnauti su ta sąlygą, jei tokia kompanija galės suteikti patarnavimą invesmentus gerint ir bondsus keičiant sulig pritarimo Valstybės apdraudimo Departamento.

2) Jei augščiau minėtomis sąlygomis butų gaunamas toks investmentų gerinimo patarnavimas, tai perkant, keičiant arba parduodant bondsus SLA. Iždininkas ir Finansų Komisijos nariai yra įgaliojami atlikti tas transakcijas žemiau nurodytu budu, o SLA. Sekretorius yra įgaliojamas suteikti reikalingus paliudijimus autorizavimui tokio žygio, įvardindamas paliudijime visus parduodamus arba keičiamus bondsus. Augščiau minėtos transakcijos turi buti atliekamos sekančia tvarka:

(a) Investmentų gerinimui patarnaujanti kompanija išsiuntinėja savo siulomą planą visiems Pildomosios Tarybos ir Finansų Komisijos nariams.

(b) Sužinojimui kurie pasiulymai yra priimtini, SLA. Iždininkas ir Finansų Komisija padaro atsiklausimo krivulę, pasiųsdami visiems Pildomosios Tarybos nariams po kopiją pasiulyto plano.

(c) Visi Pildomosios Tarybos nariai atsiklausimo krivulės kopiją gražina su "pritarimu" arba "nepritarimu" siulomai transakcijai SLA. Sekretoriui ne vėliau kaip penkių (5) dienų bėgyje nuo krivulės išsiuntimo. Kuris iš raštu atsiklaustų Pildomosios Tarybos narių savo balsavimo neprisiųs į penkiass (5) dienas nuo krivulės išsiuntinėjimo, tai toks bent kurio nario tylėjimas bus paskaitytas kaipo "bona fide" pritarimas siulomai transakcijai.

Bet su pravedimu tų rezoliucijų darbas dar nepasibaigė.

Gerbiemieji, jųs visi žinote, kad geriausios rezoliucijos nueina niekais, jei niekas jų nevykina. Tik paimkim pavyzdį iš netolimos praeities. Kovo mėnesio vidury Finansų Komisija padarė rekomendaciją nupirkti $10,000.00 vertės Container Corporation of America bondsų už $7,950.00, kai Pild. Taryba įvykdė tą rekomendaciją apie balandžio mėnesio vidurį, tai ji už tuos pačius bondsus užmokėjo $8,700.00. Tą patį kartą Finansų Komisija pasiulė nupirkti $10,000.00 vertės Wheeling Steel Corporation bondsų už $8,150.00, bet kol Pild. Taryba įvykdė tą rekomendaciją, tai jau teko užmokėti $9,500.00. Šis pavizdis aiškiai rodo, kad jei Finansų Komisijos rekomendacijos butų tuojau pildomos, tai SLA. sutaupytų nemaža pinigų, augščiau minėtame pavyzdy butų buvę sutaupyta suvirš $2,000.00. Žinoma, tai ne pirmas kartas, kad taip įvyktų.

Jei butų buvę prisilaikyta naujosios tvarkos, tai dabar nereikėtų prikaišioti Finansų Komisijai, kad ji bereikalo eikvojanti SLA. turtą, o naudos SLA. jokios neduodanti. Faktai aiškiai rodo, kad Finansų Komisija pilnai užsitarnavo tuos $500.00, kurie buvo jai užmokėti kelionės lėšoms padengti, tik gaila, kad nevisada tais vaisiais naudojamąsi, kaip reikiant.

Keletas Pastabų Ateičiai.

Pažvelgę į musų dabartinį bondsų sąrašą ir palyginę jį su praėjusiais metais pastebėsite, kad musų bondsų padėtis jau žymiai geresnė. Bet tai jau nereiškia, kad mes galime rankas nuleisti ir nieko šioje srityje neveikti. Ne, dabar kaip tik reikia subrusti ir tą musų bondsų sąrašą dar labiau pagerinti. Reiktų kogreičiausia visus bondsus be jokio užstato iškeisti į bondsus turinčius pirmo mortgage užstatą ir tuo budu tikrai sutvirtinti SLA. piniginę atsargą.

1. Pažvelgę į dabartinį musų bondsų balansą, jųs matysite, kad vienas nuošimtis viso kapitalo investuoto į bondsus yra investuotas į geležinkelių bondsus. Tai palyginamai mažas nuošimtis, nes geležinkelių, kaip ir industrijos bondsų, kainos dabar yra pakilę žymiai augščiau už "utility" bondsus. Trisdešimt vienas nuošimtis musų bondsų yra industriniuose bondsuose, o visi kiti, tai yra apie du trečdaliai yra "utility" bondsuose, kas šiais laikais nelabai pageidautina. Butų patartina atsikratyti tos rušies bondsų (utility) kaip galima greičiau, nes įvairios valstybių valdžios siaurina tų "utilities" veikimą ir tuo pačiu nejučiomis kerta jų pajamų šaltinius.

2. **Utility Bondsai.** Utility bondsai musų bondsų sąraše daugiausia susideda iš taip vadinamų "holding ir tratcion" bondsų. Ši bondsų rušis jau daugiau nepageidautina, nes "traction" kompanijos blogai gyvuoja. Ateitis jų ir neperšviesiausia, o ypatingai kad jų ateities biznis neturi jokių gerų perspektyvų.

3. **Industrijaliniai Bondsai.** Industrijaliniai bondsai musų SLA. sąraše daugiausia yra bondsai plieno industrijos, ir kaipo tokie yra labai pageidautini. Dabartiniu laiku, ir ateity, plieno industrija turės svarbią vietą musų pagrindinių industrijų tarpe. Ateities perspektyva gan gera. Jei manoma pirkti daugiau bondsų iš šios srities, tai butų neprošalį prisilaikyti šios tvarkos. Visuomet geriau pirkti tuos bondsus, kurių rinka yra truputį žemesnė, nes jie turi geresnę progą pakilti.

4. **Geležinkelių Bondsai.** Geležinkelių bondsai dabar stovi gerai ir yra jaučiama, kad jie bus šioje padėty geroką laiką. Geležinkelių kompanijos savo raportuose nušviečia, kad jų biznis pastaraisiais metais žymiai padidėjęs. SLA. gali investuoti savo atliekamus pinigus į geležinkelių bondsus, o ypatingai į senior mortgage bondsus, be jokios baimės. Geležinkelių perorganizavimai labai retai atsiliepia neigiamai į senior morgage bondsų saugumą.

5. Ateity turėtų buti daugiau domės atkreipiama į visas "Investment Counsel" rekomendacijas ir bematant jomis pasinaudoti. Kam gi reikalingas toks investmentams patarėjas, ir kam bereikalo eikvoti pinigus, jeigu nemanoma tomis rekomendacijomis naudotis. Atminkite, kad įvairiomis finansinėmis prigomis, kaip ir kiekviena gyvenimo proga, reikia naudotis umai, nes jomis kiti pasinaudos ir mums neteks. Beto, žinokite, kad SLA. turtas, siekiąs milionus, turi buti netik gerai prižiurimas, bet taipgi turi buti dedamos visos pastangos, kad tas turtas nuolatos neštų šiokį tokį pelną ir laikas nuo laiko savaime augtų.

Finansų Komisija Rekomenduoja:

1. Kad Iždininkas bent vieną kartą į metus raportuotų raštu Pildomąjai Tarybai apie apdraudos polisus ir taksų mokesčius ant kiekvieno namo, ant kurio SLA. turi mortgage.

2. Kad nebutų daromos paskolos virš $10,000.00 sumoje ir kad nebutų daromos paskolos ant garažių, vien krautuvių, gazolino stočių arba dirbtuvių. Nei viena paskola negali buti didesnė, negu 40% namo vertės.

3. 50% visų SLA. investuojamų pinigų turėtų buti investuoti į pirmus morgačius.

4. Kad 38-tas Seimas įsakytų Pildomąjai Tarybai išdirbti planą, kuriuomi visos rekomendacijos liečiančios investavimą SLA. pinigų butų išsprendžiamos greičiau ir tuom butų galima pasinaudoti tinkamesnėmis kainomis bondsų rinkoje.

Prie Užbaigos.

Yra daug kalbama Susivienijimo narių tarpe, kad depresija yra kalta del SLA. investmentų kritimo. Tas išsireiškimas yra tik dalinai teisingas. Žinoma, depresija paliečia visokių investmentų kainas, bet JI YPATINGAI PAKENKIA SILPNIEMS ARBA SPEKULIATYVIAMS INVESTMENTAMS.

Finansų Komisija prašo 38-to Seimo delegatų ir SLA. narių, kad perskaitę šį raportą suprastų, kad čia nemanoma pasakyti, kad Susivienijimui gręsia prapultis. Anaiptol, Susivienijimas gali gyvuot ir bujot, jeigu ateityje investmentų reikaluose sekančios Finansų Komisijos ir Pildomoji Taryba:

1. Rimtai studijuos ir dabos silpnus SLA. investmentus ir patogiu momentu juos iškeis į saugius, stiprius investmentus. Prie šitokio darbo butinai:

(a) Reikalinga Kooperacija tarp Finsansų Komisijos ir Pild. Tarybos. Dabartinė Finansų Komisija negavo tinkamos kooperacijos nuo Pild. Tarybos. Jos rekomendacijos buvo atmestos ir ji todel negalėjo senesnių investmentų sąrašą pagerinti.

(b) Reikalinga patobulinti konstituciją, kad butų galima daryti investmentus sulig Pennsylvanijos valstijos įstatų. Dabartinis Konstitucijos paragrafas yra labai siauras. Jis leidžia investuoti SLA. pinigus vien tik į VALSTIJOS BONUS. Norint iškeisti SLA. silpnus bonus, butinai reikalinga platesnis pasirinkimas gerų bonų, nes vien tik valstijų bonus pasirenkant ne visados bus galima pirkti tinkamomis kainomis. Valstijų bonų kainos yra paprastai augštos. Yra daug gerų, stiprių gelžkelių ir kitokių bonų, kurių kainos daug žemesnės. Iškeičiant silpnus SLA. bonus, kurių kainos yra nupuolusios, nebutų tiek sumos nuostolių, jeigu bus įvesta platesnis bonų pasirinkimas.

2. Perkant naujus investmentus griežtai prisilaikyti to, kad vien tik saugiausi stipriausi "Gilt Edge" bonai butų parinkti.

Svarbiausi priežastis del ko Finansų Komisija sako, kad SLA. ateitis nėra tamsi yra tame, kad SLA. turi du naudingu faktoriu, kurie nesiranda paprastuose investmento bizniuose.

1. SLA. neturi žymių "Demand Liabilities". Kiti investmento bizniai kaip bankos, visados gali laukti, kad depozitoriai umai ištrauks arba reikalaus savo pinigų. Žinoma, tada bankas turi umai parduoti savo investmentus ir jeigu jų kainos yra nukritusios, tad parduodant bus dideli nuostoliai. SLA. šitokio pavojaus nesiranda.

2. SLA. įplaukos net dabartinėj depresijoj dar vis viršija išlaidas. Kitaip sakant musų organizacija kasdien gauna naujų pinigų — "Cash". Depresijos laikuose "Cash" yra labai brangus, ir turint "Cash" ant rankų, galima visados naudingus investmentų pakeitimus įvykdinti.

Tad dar pakartosime, duokime SLA. DAUGIAU KOOPERACIJOS, tada ateitis bus šviesi ir pasekminga.

Linkėdama Susivienijimui Lietuvių Amerikoje ilgiausių metų, Finansų Komisija išrinkta 37-tame SLA. Seime teikia savo raportą ir rekomendacijas.

S. L. A. FINANSŲ KOMISIJA:
Anthony A. Olis, pirmin.
J. P. Varkala, sekret.
Joseph J. Grish, iždin.

28. Laimėjusios pusės delegatas Dr. K. Drangelis įneša, kad penktos sesijos nutarimas 21-mas butų atšauktas, kuriuomi buvo neužgirtas SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos raportas. Didele balsų didžiuma nutarimas atšauktas.

Raportas

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE STOVIO, SKUNDŲ IR APELIACIJŲ KOMISIJOS
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
Trisdešimt Aštuntam Seimui

Godotina Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Trisdešimt Aštunto Seimo Valdyba ir Gerbiami Delegatai ir Delegatės!

Yra sakoma, kad "Nėra tų namų, kuriuose nebutų dulkių". Tuomi paprastai yra reiškiama, kad nėra tos šeimos, kurioje kartas nuo karto nebutų didesnių bei mažesnių nesusipratimų. Savaime yra suprantama, kad kuo didesnė esti šeima, tuo daugiau ir didesni esti jos nesusipratimai.

Musų, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, šeima yra gana didelė ir skaitlinga ir ji apima didelius Amerikos plotus. Apart lietuvių tautinės šeimos — visos lietuvių tautos — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra didžiausia lietuviška šeima visame pasaulyje.

Tokios didelės šeimos namuose — organizacijoje — negalima tikėtis, kad nei kiek nebutų dulkių — nesusipratimų.

Vienok, apgailėtina, kad mes tankiai tas mažas dulkes išauginame į akmenis ir pradedame juos vieni į kitus mėtyti: mažus nesusipratimus padarome dideliais kivirčiais, ir paskui randame reikalo vieni kitus skųsti. Darome ne tik pamatuotus, bet tankiai ir nepamatuotus vieni ant kitų skundus.

Tiesa, daug civiliškiau yra kam nors, jaučiantis nuskriaustam, paduoti skundą, negu pačiam atsilyginti — drožti kam nors į ausį. Bet, tokioje fraternalėje — **brolybės** — organizacijoje, kaip musų Susivienijimas, visai mažai skundų tereikėtų buti.

Rimtai pagalvojus rodos, kad mes prigulime prie Susivienijimo ne todel, kad kitas kitą nuskriausti, įžeisti, išniekinti, užgauti, iškolioti, apšmeižti bei sužaloti. Rodos, kad mes esame nariais šios garbingos organizacijos, kad vienas kitą galėtumėm geriau pažinti, įvertinti, suprasti, paguosti, sušelpti ir mirus palaidoti.

Jei Susivienijimo nariai tikrai įvertintų savo organizacijos kilnius ir brangius obalsius ir tikslus, jei suprastų, kad kiekvienam yra nemalonu buti užgautu, paniekintu bei pajuoktu; jei atmintų, kad jeigu vienas ką negeistino padaro prieš kitą vieną sykį, tai kitas bandys jam už tai atkeršyti kitą sykį — jei kiekvienas iš musų darytumėm taip kitiems, kaip mes norime, kad kiti mums darytų — tai didžiuma, ne tik skundų, bet ir nesusipratimų, iš musų tarpo išnyktų.

Pirmoji bloga pasekmė tų skundų, tai bereikalingas darbas Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijoje, Pildomojoje Taryboje ir pačiose kuopose bei apskričiuose. Apart laiko, dar išsiaikvoja ir pinigo. Tas jau blogai. Bet antroji ir blogiausia skundų pasekmė, tai kad skundai labai retai užbaigia kivirčius, o tankiausia tik pradeda.

Labai tankiai vienas ant kito pasisako blogą žodį, ir puodas užverda. Štai ir skundas. Kuopoje sumišimas. Iš vienos kuopos pasidaro dviejų pusių šalininkai: vieni traukia į vieną pusę, kiti į kitą. Kuopos bei Susivienijimo reikalai lieka užmirštais. Kuopoje įvyksta keletas ugningų susirinkimų. Pagaliaus, skundą kuopa išsprendžia. Viena ar kita pusė neužganėdinta — o kartais ir abi. Pasekmės — apeliacija. Stovio, Skundų Apeliacijų Komisijai ir Pildomajai Tarybai, žinoma, nesinori nei vieną piktai bausti, nei kitą saldžiai glostyti. Bet nuosprendį turi išduoti. Ir vėl kas nors neužganėdintas; ir vėl kas urmu pro atviras duris laužiasi. Ir vėl veltui laikas ir energija eikvojama.

O, kaip but gražu, linksma, malonu ir smagu, kad mes išmoktumėm žmoniškumo, kad mes galėtumėm suprasti kaip saldu organizacijoje dirbti, kai kiekvienas moka gražiai ir broliškai su kitais apseiti. Ak, kad mes permatytumem jog mes pagerbdami kitus gerbiame save!

Tankiai pas mus kįla vaidai vien del to, kad mes nemokame argumentuoti į mintį, o ne į ypatą. Daleiskime, jei vienas pasakė, kad yra juoda, tai kitas užginčija, kad yra balta; ir vietoj vien tik faktais įrodyti, kad yra balta, o ne juoda, ima pirmąjį plusti, pravardžiuoti, kolioti. Ir visai veltui. Gražus, tvarkus, šaltas, rimtas draugiškas nuomonės pareiškimas daug greičiau ir lengviau pertikrina kitų nuomonę, negu kolionės bei kumštis.

Abelnai, juk yra kiekvieno žmogaus pareiga ne tik neleisti, neerzinti kitų, bet dar ir priderystė stengtis suteikti kitiems pagarbą arba net ir paramą. O jau organizacijos narius riša jų organizacija dar ir specialiais brolybės ir idealų ryšiais bei prakilniomis narystės sutartimis, reikalaujančiomis vienam kito pagarbos, meilės ir atjautimo.

Juk Susivienijimas yra ne tik susišelpimo šaltinis, bet ir žydinys mokslo, gyva brolybės ir parlementariškumo mokykla. Jeigu mes paliktumėm kerštus ir priekabių ieškojimus į šalį, ir eitumem į kuopų, apskričių ir seimų sales pasiėmę su savimi tik geriausius norus, tai ten kiekvieną kartą gražiai pasimokintumem tvarkos, disciplinos, savęs susivaldymo, kitų pagerbimo, tobulo apsėjimo. Tuomet mes iš savo didelės organizacijos semtumem ne tik pašelpą, bet ir pažangą.

Ši Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija, per šiuos du metu, eidama Konstitucijos nurodytais dėsniais, perleido per savo rankas ilgą eilę visokių didelių ir mažų, pamatuotų ir nepamatuotų, skundų ir nusiskundimų. Komisija bandė vi-

sus juos rišti nuodugniai ir bešališkai, narių ir Susivienijimo gerovei. Nevisuomet yra lengva išrišti klausimą, kaip Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijai, taip ir Pildomąjai Tarybai skundus, vien tik ant rašto paduotais įrodymais. Nevisuomet galima ant abstraktiškų teisybės svarstyklių viską nusvarstyti iki aguonos grudo. Bet ši Komisija dėjo visas pastangas tai atsiekti savo darbuose.

Sunku yra bausmes pritaikyti kai vienas kitam drožia į ausį, arba apvagina, bei paskutiniais žodžiais iškolioja, bet dar sunkiau kai vienas kitam išsikarščiavęs "užtepa", "Sėskis, tu verši," "Liaukis, tu kumely," bei "Tu nevertas tuščios kėdės." Bet, tokius ir kitokius dalykus reikia dėti ant tų pačių nematomų svarstyklių ir svarstyti.

Apart visos eilės skundų ir apeliacijų, kuriuos Komisija svarstė ir pridavė savo opiniją Pildomąjai Tarybai, Komisijos pirmininkui teko nemažai nepamatuotų skundų, bei nekonstitucionališkai šiai Komisijai priduotų nusiskundimų ir paklausimų grąžinti bei atsakinėti. Reikėjo daryti daugybę laiškų ir dokumentų persiuntimą, paprastai ir registruotai. Tas reikalavo ne tik laiko, bet ir kaštus padarė. Šiai Komisijai Konstitucija jokio atlyginimo nenustato. Todel ši Komisija kreipiasi į šį Seimą kaštų atlyginimo sumoje $200,00, paskiriant Komisijos pirmininkui $100.00, o kitiems dviems Komisijos nariams po $50,00,

Ši Komisija jaučiasi atlikusi savo pareigas per pastaruosius du metu sulig geriausių jos norų, ir šiuomi, tikėdamosi, kad ateityje, su kožnais metais, tarpe musų gražios organizacijos tarpusaviai narių nesusipratimai vis kas kartą mažinsis, ir Susivienijimo visi reikalai gerinsis, ir jis pats augs ir bujos, ši Komisija turi garbės pateikti Susivienijimo Lietuvių Amerikoje garbingam Trisdešimt Aštuntam Seimui šį savo raportą.

Nadas Rastenis, Pirmininkas,
Joseph Ginkus, Raštininkas,
J. M. Buchinsky, Komisijos Narys

29. SLA. Stovio, Sundų ir Apeliacijų Komisijos narys J. M. Bučinskas perskaito šios komisijos raporto papildymą; papildymas ir kartu visas raportas priimtas kartu su reikalaujamu komisijos išlaidų atlyginimu.

Papildymas Raporto SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos, SLA. 38-tam Seimui.

SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija bėgyje pastarųjų dviejų metų perleido per savo rankas įvairių skundų ir nusiskundimų sekamai: SLA. 37-me Seime, Pittsburgh, Pa., advokatas F. J. Bagočius pridavė šiai jusų komisijai 17 neužbaigtų tyrinėti skundų. Tie skundai tapo jusų dabartinės komisijos vienaip ar kitaip išspręsti.

Apart to, nuo pereito Seimo iki šio Seimo į šios komisijos rankas buvo priduota arti 35 įvairių skundų bei nusiskundimų: 14 skundų buvo aktališkai išspręsti ir pateiktos opinijos Pildomąjai Tarybai, kurių tarpe buvo skundai:

1. Budvidienės prieš Uvicką, 352 kp., Detroit, Mich.

2. Budvidienės ir Milton prieš Cibulską, 352 kp., Detroit, Mich.

3. Dr. J. S. Staneslow ir J. Januškevičiaus prieš Dr. M. J. Viniką.

Likusius 38 skundus ši komisija likvidavo vienu ar kitu budu, kurių priežastis arba svarba ir reikalas pritaikytas buvo.

Per tuos pastaruosius 2 metu ši komisija parašė ir išsiuntė suvirš 300 registruotų ir paprastų laiškų. Nekuriuose atsitikimuose reikalinga buvo naudotis long distance telefonu iš Binghamton į New Yorką.

Nors šį raportą galima buvo išduoti smulkmeniškai, vienok ši jusų komisija nesitikėdama, kad Seimas turės pageidavimą išklausyti smulkų ir detalį šios komisijos veikimą, komisija buvo parengusi trumpą raportą sutaupinimui Seimo brangaus laiko.

SLA. Skundų ir Apeliacijų Komisija:

Nadas Rastenis,
J. M. Buchinsky.

30. SLA. Įstatymų Komisijos raporto SLA. 38-tam Seimui reikalu jos pirmininkas P. W. Birštonas padaro tulus paaiškinimus, didžiumos komisijos raportą perskaito komisijos sekretorius adv. J. B. Bordenas. Toliaus, komisijos narys adv. F. J. Bagočius perskaito ir žodžiu papildo savo, kaipo mažumos komisijos raportą. Išklausius komisijos didžiumos ir mažumos išduotus žodžiu raportus, įnešta, paremta ir nutarta tuos raportus priimti, nesvarstant ištisai pertaisytos konstitucijos projektų; svarstyti tik butinai reikalingus pataisyti konstitucijos paragrafus.

Įstatų Komisijos Raportas

SLA. 38-TAM SEIMUI

Įstatymų Komisija, išrinkta 37-tam Susivienijimo Lietuvių Amerikoj Seime, kuris atsibuvo 1932 metais, birželio mėnesy, Pittsburgh, Pa., turi garbės patiekti 38-tam SLA. Seimui sekantį raportą iš savo darbuotės:

1. Pirmas šios komisijos posėdis įvyko 1933 m. sausio mėnesy, New Yorke. Minėtame posėdy komisija atydžiai peržiurėjo, gvildeno ir svarstė praeities komisijos pataisytą konstitucijos tekstą, kuris buvo prirengtas svarstymui 37-tam Seimui, bet del stokos laiko nebuvo svarstytas.

2. Išgvildenus ir apsvarsčius minėtą konstitucijos tekstą, padaryta įvairių permainų ir pagerinimų, turint omėnyje narių ir organizacijos gerovę ir ateitį. Darant minėtas permainas, buvo vartojamas anglų kalboj pagamintas konstitucijos tekstas, su kuriuomi paskui tapo suderintas lietuviškas vertimas, kuris buvo paskelbtas "Tėvynėje".

3. Svarstant minėtą konstitucijos tekstą ir darant įvairias permainas, komisijos nariai vienbalsiai ant visko sutiko, išskiriant budą arba metodą nominavimo ir rinkimo Pildomosios Tarybos viršininkų, delei skirtingumo nuomonių ir asmeniškų įsitikinimų. Nutarta, kad narys nesutinkantis su didžiumos nuomone, pagamintų tame klausime mažumos komisijos pasiulymą. Tas buvo padaryta ir paskelbta "Tėvynėje", kaipo Mažumos Komisijos pasiulymas pataisyti pirmus aštuonis paragrafus skyriaus IV-to, liečiančius nominavimą ir rinkimą Pildomosios Tarybos.

4. Sekant narių ir Pildomosios Tarybos patarimus, ši komisija pagamino naujus Pomirtinės Apdraudos Skyrius, kurių išmokėjimo pomirtinės budas ir mokesčių lentelių pavyzdžiai buvo paskelbti „Tėvynėje", telpa šios komisijos paruoštoj konstitucijoj, kuri yra atspausdinta knygos pavydale ir bus išdalinta delegatams susirinkusiems 38-tam Seime.

5. Kadangi per pastaruosius trejus metus ligoje pašelpos fondas nešė didelius nuostolius, siekiančius į dešimtis tukstančių ir padėngimui tokių nedateklių reikėjo paliesti fondo rezervą, tai komisija numatė reikalingumą padidinti to fondo mėnesines duokles, pamažinimui minėtų nedateklių, kad ligoj pašelpos skyr. nereikėtų likviduoti, arba narius apdėti nepaprastais mokesčiais. Taipgi numatė reikalą aprubežiuoti ligoje pašelpos išmokėjimą, kad butų galima to skyriaus finansus „galą su galu sudurti". Tas žinoma sukėlė nariuose daug nepatenkinimo ir iššaukė daugel protestų. Vienok reikia suprasti, jeigu nori semti, tai pirma turi įpilti ir daugiau negalima išsemti negu yra įpilta.

6. Kad sustiprinus pomirtinės apdraudos skyrių, taip kad ateityje išmokėjimas pomirtinų butų pilnai užtikrintas visiems Susivienijimo nariams, komisija numatė reikalą pagaminti naujai įstojantiems nariams naują pomirtinių duoklių lentelę, paremtą taip vadinamo „American Experience Table of Mortality", su ketvirtu nuošimčiu pelno, kurį planą yra priėmę beveik visos fraternalės organizacijos Amerikoje, saugumo ir finansinio stiprumo delei. Šis komisijos pasiulymas taipgi sukėlė nariuose nemaža nepatenkinimo, pasipriešinimo ir protestų.

7. Kada komisijos galutinai sutvarkytas pataisytas konstitucijos tekstas tapo „Tėvynėj" paskelbtas, narių ir kuopų apsvarstymui, komisija nuo kuopų aplaikė daug įvairių pasiulymų pataisyti, pakeisti, atmesti ir išbraukti įvairius konstitucijos paragrafus ir apsčiai pasipriešinimų pakėlimui duoklių ir mokesčių į Ligoje Pašelpos, Pomirtinės Apdraudos ir Lėšų Fondus, o taipgi ir įsteigimui kokių nors kitų labdarybės fondų, išskyrus Našlių ir Našlaičių fondą.

8. Kada skelbimas „Tėvynėje" komisijos pagamintos konstitucijos užsibaigė ir kuopos ją apsvarstę prisiuntė savo pasiulymus ir patarimus ir įvairius įnešimus liečiančius minėtą konstituciją, šios komisijos nariai susirinko New Yorke, 1934 m. vasario mėnesy, svarstyti kuopų prisiųstus nutarimus.

9. Prie progos, komisija turėjo keliolika pasitarimų konstitucijos reikale su SLA. Sekretorium, "Tėvynės" redaktorium ir su Pildomosios Tarybos nariais, kurie tuosyk posėdžiavo New Yorke. Gauta daug gerų ir naudingų patarimų konstitucijos, ligoje pašelpos ir pomirtinės apdraudos reikaluose. Minėti pasitarimai gerokai prigelbėjo komisijai tvarkyme naujos konstitucijos taisyklių įvairiuose skyriuose.

10. Komisija apsvarsčius seriozišką kuopų prisiųstus nutarimus ir patarimus, pasitarus su Pildomosios Tarybos nariais, pasikalbėjus plačiai su SLA. Sekretorium ir „Tėvynės" redaktorium, ypatingai apie ligoje pašelpos ir pomirtinės apdraudos skyrius, komisija nutarė sekančiai:

a) Kad duokles ir mokesčius į ligoje pašelpos fondą, I-mo, II-ro ir III-čio laipsnio, palikti tokius pat kaip yra dabartinėj senojoj konstitucijoj, mokant po 30c., 60c. ir 90c. į mėnesį.

b) Kad ligoje pašelpa butų mokama pagal senosios konstitucijos apribavimą, tik aiškiau išdėstyti paragrafus liečiančius ligoje pašelpos išmokėjimą, kad visi nariai vienodai suprastų tuose paragrafuose nustatytas taisykles.

c) Panaikinti nario amžiaus apribavimus išmokėjime ligoje pašelpos ir kad pašelpa butų išmokama neatsižvelgiant į nario amžį.

d) Kad duoklės ir mokesčiai į Pomirtinės Apdraudos Fondą, visiems seniems nariams ir nariams įstojusiems į Susivienijimą iki sausio 1, 1935, palikti po senovei sulig mokesčių lentelės senojoj konstitucijoj.

e) Patarti, kad ligoje pašelpų išmokėjimai butų kuopų aštriau prižiurimi ir centre labiau kontroliuojami, jeigu nariai nori išvengti mokesčių pakėlimą, nes neilgai bus galima padengt nedateklius iš fondo rezervo, kaip dabar yra daroma. Numatoma, kad prisilaikant dabartinio SLA. Sekretoriaus pagerintos tvarkos ir didesnės ekonomijos, gal bus galima ligoje pašelpos skyrių palaikyti be pakėlimo duoklių ir su laiku pastatyti jį ant save palaikomų pagrindų.

f) Kad visiem nariam įstojantiems į Pomirtinės Apdraudos skyrių po sausio 1-mai, 1935 m., duoklės ir mokesčiai į tą skyrių butų sulig naujos duoklių lentelės.

11. Įstatymų Komisijos nariai šiuomi nori pareikšti gerbiamiems 38-to Seimo delegatams ir šiaip visiems SLA. nariams, kad ruošdami šią pataisytą konstituciją visados turėjo omėnyje visų narių gerovę ir sauguma ir skaisčią ateitį musų garbingos organizacijos, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.

Įstatymų Komisijos Nariai:

Pius W. Birštonas,
Jonas Bagdžiunas-Borden.

Raportas

S. L. A. ĮSTATŲ KOMISIJOS (MAŽUMOS)
SLA. 38-tam Seimui, 1934 metais, Detroit, Mich.

Pittsburghe laikytas seimas 1932 m., išrinko įstatų komisiją, kuriai buvo pavestas darbas musų organizacijos konstituciją pertvarkyti, atmainyti ir pataisyti, sutinkant su dabartiniais organizacijos reikalais ir kuopų bei narių pageidavimais, sutinkant su įstatais, kurie musų organizacijos veikimą vienoj ar kitoj valstybėj tvarko.

Komisijos nariai turėjo savo posėdį sausio mėnesyje, 1933 m., New Yorke, kur apsvarstę dalyką, priėmė projekto tekstą su tulais komisijos didžiumos ir mažumos alternatyvais ir paskelbė jį, kaip konstituciją nurodo, visų narių žiniai tolimesniam minėto projekto išdiskusavimui.

Komisija gavusi kuopų ir veikėjų tolimesnius patarimus, turėjo antrą posėdį vasario mėn., 1934 m., New Yorke, idant pagaminti galutinai sutvarkytą dokumentą busiančiam seimui Detroite. Vienok savo darbe komisija negalėjo prieiti prie išvadų vienbalsiai, ir todel pasidalinus nuomonėms, žemiau pasirašęs rado reikalingu, pildant jam seimo uždėtas pareigas, priduoti šiam seimui savo, kaipo mažumos, konstitucijos projektą pavidale šio raporto.

Pateikdamas seimui sekantį SLA. konstitucijos projektą, aš noriu atkreipti delegatų atydą į trejetą dalykų, butent:

1. Šis projektas nėra nauja konstitucija. Yra tai pataisyta senoji konstitucija, perrašant nekurius paragrafus aiškiau, nedviprasmiai, pridedant ir smulkiau paaiškinant viršininkų priderystes ir aiškiau nurodant procedurą įvairiuose Tarybos, kuopų viršininkų ir komisijų darbuose.

2. Skirtumas tarp didžiumos ir mažumos teksto yra nedidelis, tik nekuriuose paragrafuose ir skyriuose yra mano projekte sistematiškiau ir uoliau sutvarkyti sub-paragrafai ir sakiniai, bet svarbiausis skirtumas yra pačioj konstitucijos formoj: didžiuma sekė senąjį budą numaravimo skyrių ir paragrafų, aš modernizavau, palikdamas skyrius, kaip ir buvo, bet paragrafai yra sunumeruoti paeiliui visoj konstitucijoj.

3. Vienintėlis tikras skirtumas tarp didžiumos ir mažumos konstitucijos projektų yra Skyriaus IV, "Susivienijimo Vyriausi Vykdomoji Taryba". Didžiumos projektas reikalauja kad Taryba but renkama seimuose, o mano projektas nurodo, kad Taryba turi but renkama narių visuotinuoju balsavimu.

Adv. F. J. Bagočius,
SLA. Įstatų Komisijos Narys.

31. Įnešta, paremta ir nutarta, kad SLA. Įstatymų Komisija, Pildomosios Tarybos atstovai ir Finansų Komisija bendrai apsvarstytų ir nurodytų taisytinus dabar veikiančios konstitucijos paragrafus, kartu patiekiant Seimo apsvarstymui tų paragrafų pataisas.

32. Finansų ir Laiškų Skaitymo Komisijos sekretorė p-lė J. Rašinskaitė perskaitė sekamus pasveikinimus Seimui:

James Aidukonis iš Haverhill, Mass., sveikina Seimą ir linki jam geriausio pasisekimo.

SLA. 64 kp., Baltimore, Md., veikėjas J. S. Galinaitis sveikina Seimą ir aukoja 10 dol. Vilniaus krašto badaujantiems lietuviams.

SLA. 211 kp., Mahanoy City, Pa., sveikina Seimą ir linki jam geriausios kloties, taip pat aukoja $10.00 Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 86 kp., Pittsburgh, Pa., veikėjas P. Pivoriunas sveikina Seimą, linki jam geriausio pasisekimo ir aukoja $5 Našlių ir Našlaičių Fondui ir $5 Moksleivių Fondui.

SLA. 50 kp., Binghamton, N. Y., veikėja T. Varkulienė sveikina Seimą ir tukoja $2.00 Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 198 kp., Akron, Ohio, sveikina Seimą ir aukoja $1.00 geriausiam tikslui.

Prezidentas S. Gegužis šeštą sesiją uždarė 5:30 val. po pietų, pareikšdamas, kad septinta sesija prasidės 9 val. ryte birželio 28 d.

SESIJA SEPTINTA.

Septintą sesiją Prezidentas S. Gegužis atidarė 9 val. ryte, birželio 28 dieną.

Delegatų vardošaukis. Sesijoje nedalyvavo: Pild. Tarybos narys J. Januškevičius Jr., 155 kp. del. K. Kvadienė, 352 kp. del. J. Galeckas.

Skaityta penktos ir šeštos sesijų protokolas ir priimtas originaliai kaip užrašytas.

33. Priduoda mandatą SLA. 245 kp. delegatė Ona Kaminskienė iš Newark, N. J. Iš karto niekas nesipriešino ir Prezidentas paskelbė delegatę priimta. Tačiau vėliaus kilo reikalavimas šios delegatės mandatą perduoti Mandatų Komisijai, kuri visą padėtį ištyrus pripažino delegatę teisėtai išrinkta ir rekomenduoja Seimui priimti. Negalint Seime patikrinti delegatės stovio organizacijoj, palikta galutinas jos priėmimo svarstymas, kuomet bus gautas pranešimas iš SLA. Centro Raštinės apie delegatės stovį organizacijoje.

34. Kuopų Įnešimų Tvarkymo Komisijos narys P. W. Birštonas perskaito komisijos jau apsvarstytus kuopų įnešimus ir patiekia savo rekomendacijas.

35. Įnešama, kad SLA. Prezidento ir Iždininko pagelbininkų samdymas butų panaikintas. Komisija rekomenduoja šį reikalą palikti Pildomosios Tarybos nuožiurai. Komisijos rekomendacija vienbalsiai priimta.

36. Įnešama, kad SLA. konstitucija butų atspausdinta lietuvių ir anglų kalbomis atskirose knygelėse. Komisija rekomenduoja įnešimą priimti. Komisijos rekomendacija vienbalsiai priimta.

37. Apšvietos Komisijos narė D-rė J. Baltrušaitienė skaito savo, kaipo komisijos mažumos raportą. Raportas priimtas.

Raportas

SLA. APŠVIETOS KOMISIJOS MAŽUMOS
38-tam Seimui, Detroit, Mich., 1934 m.

Apšvietos Komisija neturėjo nei vieno posėdžio, nei jokio pasitarimo nuo pereito Seimo. Per dvejus metus perleidome devynias (9) krivules; dešimtoji dabar atiduodama Seimo nuosprendžiui. Visos devynios krivulės lietė vien studentams paskolas; kartais jos jau pirm perleidimo buvo Pildomosios Tarybos užtvirtintos, tad reikėjo vien parašų ant jų.

Visas šis paskolų darbas buvo ne ant biznio papėdės atliktas ir nekartą gadino gerą upą. Tokį darbą, kokį jusų Apšvietos Komisija atliko per pastaruosius dvejus metus, toli geriau butų atlikusi viena Pildomoji Taryba.

10-ji krivulė, kurią atiduodu Seimui, lyti rekomendaciją išleisti Dr. Senn Lietuvišką Kalbamokslį angliškoje kalboje; jo išleidimas kainuos apie $2,000.00. Bet, dėja, dar nėra parašytas tas rankraštis. O vokiškoje kalboje esąs tik vienas egzemplioris, su kuriuo Dr. Senn negalįs skirtis; SLA. negali to veikalo matyti, kad galėtų orientuotis jo vertybe. Aš nenorėjau tokiame svarbiame klausime duoti savo sprendimą, ypač kad Seimas buvo netoli, sumaniau jį Seimo domei pavesti. Gal kas žino filologišką to veikalo vertybę iš asmeniško patyrimo. Bet jeigu ne, tai patartina pavesti Lietuvos Universitetui, filologijos skyriui, pirmiausia išspręsti, ar ant tikrų, grynų lietuvių kalbos pamatų tas veikalas parašytas. Juk Susivienijimui savo aprobatą duoti ir tik vėliau patirti apie veikalo netyrumą butų apgailėtinas dalykas.

Tai tiek apie nuveiktus musų darbus per dvejų metų laiką.

Manau, kad privalau duoti savo rekomendacijas Apšvietos Komisijos ateities darbuotei.

Turi buti aiškios taisyklės, pagal kurias teikiama paskolos studentams.

1. Aplikacijos blanka reikalaujantiems paskolos.

2. Kuopai blanka, kuri užtikrina aplikantą vertu paskolos del jo narystės SLA., del giminystės su SLA. nariais, etc.

3. Mokyklai formuleras. Tame mokykla su savo antspauda prirodo, kad aplikantas vertas paramos pabaigti mokslą ir kad matomi keliai jo baigimui.

4. Aplikantui formuleras prisižadėti, kad laiks nuo laiko raportuos savo SLA. kuopai apie savo mokslo progresą, lankys kuopos susirinkimus tame mieste, kur mokykla, jeigu ten yra SLA. kuopa. Galiausiai prižadėti ant to paties formulero sugrąžinti pusę skolos 5 metų bėgiu nuo pabaigimo mokslo, o kitą pusę bėgiu 6-tų metų.

5. Formuleras Apšvietos Komisijai, jos rekomendacijoms ir tt.

Tokiu budu gal išvengsime tos nerimtos padėties, kokia šiandie yra įsigyvenusi.

Dr. J. Baltrušaitienė,
SLA. Apšvietos Komisijos narė.

Prezidentas skelbia sesijos pertrauką 10 minučių.

38. Sesiją atnaujinus, Seimo Finansų ir Laiškų Skaitymo Komisijos narė p-lė B. Smailytė perskaito Philadelphijos Prekybos Rumų kvietimą sekamą SLA. Seimą laikyti Philadelphijoj. Taip pat perskaito laiškus Scranton, Pa., Prekybos Rumų ir miesto majoro, kuriais kviečia sekamą SLA. Seimą į Scranton, Pa., pažadant visokius parankumus Seimui ir jo delegatams.

39. Prašymų, Skundų ir Apeliacijų Komisija išduoda savo raportą, paeiliui skaitydama apeliacijas ir patiekdama savo rekomendacijas kiekvienu reikalu.

40. Antanas Vainoras, narys 121 kp., Clinton, Ind., pateko kalėjiman ir bedirbdamas kalėjime užsigavo strėnas, jis buvo gydomas kalėjimo ligoninėje jos gydytojų. SLA. Legalio Patarėjo adv. Lopatto patarimu Pildomoji Taryba nutarė pašelpos nemokėti. Skundų ir Apeliacijų Komisija, neapsilengdama su konstitucijos patvarkymu ir pasiremdama Seime paaiškėjusiais pridėtiniais faktais, rekomenduoja pašelpą išmokėti. Kartu rekomenduoja SLA. 86 kp. skunde minimą išmokėjimą pašelpos šios kuopos nariui J. Katkui už tą laiką, kuomet jis buvo kalėjime, skaityti teisėtai išmokėta. Komisijos rekomendacija priimta.

41. Ignas Aidukonis, 102 kp. narys, Haverhill, Mass., prašo pašelpą išmokėti. Tačiau Pildomosios Tarybos turimomis žiniomis ir daktaro liudymu, kuris minėtą narį gydė, nurodoma, jog Ignas Aidukonis sirgo „Alcholic Psychosis". Remiantis SLA. konstitucijos skyriaus 20-to, paragrafais 18 ir 20 rekomenduoja minėtam nariui pašelpos nemokėti. Komisijos rekomendacija priimta.

42. Vincas Šmulkštys, 13-tos kuopos narys, Minersville, Pa., įstojo į Susivienijimą turėdamas vieną akį, apie tai Centras žinojo, bet rado jį priimtinu. Jo liga neturi sąryšio su akies neturėjimu. Todel komisija sutinka su Centro nusistatymu išmokėti pašelpą ir rekomenduoja Seimui užgirti šios pašelpos išmokėjimą. Komisijos rekomendacija priimta.

43. Apolonija Valančienė, 74 kuopos narė, Chicago, Ill., įstojo Susivienijiman budama 60 metų amžiaus. Nusiskundžiama kuopos daktaro neteisingu liudymu. Komisija rekomenduoja išgauti iš narės A. Valančienės gimimo metrikus, kadangi 60 metų amžiaus asmuo negali tapti SLA. nariu, o išgavus metrikus, Pildomoji Taryba spręs jos pašelpos išmokėjimą.

44. Petronė Jakienė, 74 kuopos narė, Chicago, Ill., sirgdama turėjo kuopos daktarą, kuris ignoravo SLA. Daktaro Kvotėjo užklausimus apie minėtos narės ligą. Skundų ir Apeliacijų Komisija rekomenduoja šiai narei pašelpos neišmokėti iki ją gydęs daktaras nepriduos SLA. Daktarui Kvotėjui visų informacijų liečiančių minėtos narės ligos. Komisijos rekomendacija priimta.

45. Jonas Strazdas, narys 352 kp., Detroit, Mich., sirgo protine liga. Remiantis SLA. konstitucijos skyrium 20, paragr. 20, komisija rekomenduoja nemokėti pašelpos. Komisijos rekomendacija priimta.

46. Reikale SLA. 191 kp., West Frankford, Illinois, kas liečiasi Lietuvių Namo Bendrovės akcijos, kuri priklausė likviduotai kuopai. Komisija rekomenduoja Pildomai Tarybai išieškoti tą turtą, remianties SLA. konstitucijos skyrium 5-tu, paragr. 9-tu. Komisijos rekomendacija priimta.

Prezidentas sesiją septintą uždarė 12:30 val. ir sekanti sesija prasidės 2 val. po pietų.

SESIJA AŠTUNTA.

Aštuntą sesiją Prezidentas S. Gegužis atidarė 2 val. po pietų.

Prezidentas S. Gegužis praneša, kad atvyko SLA. 14 kp. delegatas J. Vilčinskas, kuris pačioje Seimo pradžioje pripažintas teisėtu delegatu. Įteikiamas J. Vilčinskui Seimo ženklelis ir tuomi delegatas galutinai įteisinamas.

47. SLA. Sekretorius M. J. Vinikas praneša, kad gautas iš SLA. Centro Raštinės pranešimas, jog delegatė O. Kaminskienė sulig Centro rekordų buvo suspenduota, tačiau kuopos rekordai ir kuopos sekretorius liudija, kad narė kuopoje buvo pilnai užsimokėjus ir gerame stovyje. Apsvarsčius didele balsų didžiuma nutarta nepripažinti O. Kaminskienės teisėta delegate.

48. Įnešta, paremta ir nutarta įgalioti SLA. Pildomąją Tarybą išlyginti narių duokles Centro rekorduose tokiais atvėjais, kuomet tokios narių duoklės jau yra galutinai žuvę.

49. Įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta, kad visos SLA. kuopos butinai privalo užsistatyti kauciją už savo viršininkus tokioje sumoje, kokią Pildomoji Taryba nurodys. Jei butų galima, tai mažesnėms ir silpnesnėms kuopoms Pildomoji Taryba privalo paskirstyti kauciją mažesnėmis sumomis.

(Daugiau bus)

LIETUVIAI AMERIKOJE

PITTSBURGH, PA.
Lietuvių Kambario Reikalai.

L. K. Fondo Komiteto susirinkimas įvyko liepos 26 d. Mokslo Katedroje, Pittsburghe. Dalyvauja: Pivaronas, Baltrušaitienė, Zamblauskas, Baltrušaitis, Blažaitis. Keturi nariai neatvyko. Birželio mėnesy susirinkimo nebuvo.

Pirm. Pivaronas raportuoja, kad jisai Detroite aiškino L. Kambario reikalą L. T. Sandaros suvažiavime; suvažiavimas pritarė ir žadėjo per kuopas paremti tą reikalą. Taipgi jisai darbavosi ir SLA. Seime. Tenai taip pat rado gerą jausmą šiam klausimui. Pats seimas paaukojo iš fondo 100 dol. Liet. Kambario naudai.

Vajaus vedėja (arba „organizavimo" pirmininkė) Baltrušaitienė raportavo, kad ji asmeniškai nuvežė gegužės mėnesy Liet. Kambario paskutinius, tikruosius planus Lietuvos Pasiuntinybei Vašingtone. Grįždama, lankėsi Baltimorėje; tenai yra jau susiorganizavusi L. Kambario darbuotojų grupė. Baltrušaitienė dalyvavo SLA. Seime. Daugelis dalyvautojų, ypač moterų, iš įvairių miestų prisižadėjo darbuotis kambario naudai.

Sekr. Zamblauskas raportuoja, gavęs kambariui aukų iš Baltimorės Lietuvių Moterų Piliečių Kliubo.

J. Baltrušaitis raportavo, išsiuntinėjęs liepos mėnesy du straipsnius laikraščiams, etc. Pirma buvo siuntinėjama po kopiją kiekvieno straipsnio aštuoniolikai lietuviškų laikraščių Amerikoj; dabar pradėta siuntinėti dar vienam, gavus jo adresą.

Rezignavęs sekr. atsilankė į šį susirinkimą ir pareiškė, kad jis vėl norįs dirbti toj pačioj prot. sekretoriaus vietoj. Paklausus jo apie protokolus, pasirodė, kad jis neatsinešė nei protokolų knygos, nei vėliausio, jo rašyto, protokolo. Klausimas nutarta atidėt, kada susirinks visi komiteto nariai

Padaryta šie tarimai: prašyti laišku Liet. Ukėsų Kliubo, kad teiktųsi duoti vietą Lietuvių Kambario piknikui rugsėjo 2 d. Gavus vietą, kviesti draugijų atstovus į specialį susirinkimą rengimui to pikniko vardu Lietuvių Diena. Visą rengimą atiduot pilnai į draugijų atstovų rankas, jų susirinkime išrinktąjai komisijai.

Sumanymas, padirbdinti spilkutes su Mokslo Katedros emblema, palikta kitam sykiui.

Prašom nepamiršti finansų sekretoriaus adreso: V. Zamblauskas, 31 Minooka St., Pittsburgh (10), Pa. Čekiai reikia čia siųsti.

Gautomis Lietuvos oficialinėmis žiniomis, pirmieji kambario įrengimo projektai bus padaryti iki rugsėjo mėnesio šiais metais.

J. Baltrušaitis,
L. K. F. Spaudos Komisija.

MINERSVILLE, PA.
Lankėsi Musų Mieste Dr. Klimas.

Čia gauta žinia, kad buvusis SLA. Daktaras Kvotėjas Dr. E. G. Klimas iš Philadelphia, Pa., apsivedė rugp. 15 d. su p-le Helena Grigiutė iš Cleveland, Ohio. Tuojaus po apsivedimui, Dr. Klimas su savo jauna ir gražia žmona atvyko į Minersvillę paviešėti pas savo brolį Aleką K. Klimą ir savo pirmasiąs laimingas valandas praleisti musų apylinkėje tarpe augštų kalnų, žaliuojančiais medžiais apaugusių.

Taigi rugpiučio 18 d. p. A. K. Klimas, kuris yra SLA. 1-mo apskričio organizatorium ir Schuylkill apskričio teisme vertėju suruošė labai šaunų pokilį, kaip ir vestuvių puotą savo broliui ir jaunai marčiai pagerbti. Į pokilį sukvietė visus savo pažįstamus kilnesnius žmones, kurių tarpe dalyvavo ir miesto majoras Kelerth, kuris prie skanių valgių ir gėrimų visokių šposų prikrėtė apie jaunavedžių ateities gyvenimą. Buvo labai linksmas ir malonus pokilis, kuriuo visi atsilankę pilniausiai patenkinti.

Nuo savęs taip pat linkiu Dr. E. G. Klimui ir jo jaunai žmonai poniai Klimienei laimingos ateities ir linksmo šeimyninio gyvenimo. Abudu yra pasižymėję SLA. veikėjai ir ponia Klimienė yra tos pačios profesijos darbininkė — slaugė. Linkėtina, kad nauja Klimų šeima ir posenovei nenuilstančiai darbuotųsi SLA. labui, kaip iki šiol darbavosi.

Apsivedė Dr. Gobaitis.

Rugpiučio 16 d. apsivedė Dr. Vincas Gobaitis su panele Anna Rody iš Shenandoah, Pa. Vedybos buvo civilės, be jokių iškilmių. Daktaras yra SLA. narių Vinco ir Onos Gobaičių sunus, šviesus ir gabus profesionalas. Jaunoji ponia Gobaitienė yra ukrainiečių kilmės, pažangi mergaitė ir pradžios mokyklose mokytoja. Jos motina per daugelį metų buvo Rusijos valstybės teatrų aktorė, dabar jos tėvai gyvena pasiturinčiai. Taigi susituokę jaunuoliai paeina iš pasiturinčių šeimų. Todel uošviai musų Dr. Gobaitį apdovanojo netik savo gražia dukrele, bet ir brangiu kraičiu jaunavedžius apdovanojo.

Po vestuvių Dr. V. Gobaitis ir ponia Gobaitienė išvyko medaus mėnesį praleisti į Atlantic City. Linkiu jaunavedžiams laimingo ir linksmo gyvenimo ir šviesios ateities.

Reporteris B.

DETROIT, MICH.
Padėka Adv. J. P. Uvickui.

Pasitikiu, kad gerb. „Tėvynės" Redakcija suteiks man vietos savo laikraščio skiltyse išreikšti viešą padėkos žodį gabiam lietuviui ir SLA. nariui adv. J. P. Uvickui už jo puikų patarnavimą man. Ypatingai man malonu ši padėka pareikšti advokatui Uvickui, kuomet aš esu svetimos jam tautos žmogumi. Štai kokis atsitikimas buvo:

1930 metais federalė valdžia mane įkaltino esant neteisėtu šio krašto piliečiu. Tuo laiku aš jau buvau viršininku Detroito kriminalio teismo klerko ofise. Esant tokioje pozicijoje, aš turėjau laimės artimai pažinti kuone visus vietos advokatus. Tokioje rimtoje mano gyvenimo valandoje aš kreipiausi į adv. Juozą P. Uvicką ir pasamdžiau jį savo gynėju. Aš nebėgau, kaip kiti daro, pirmiausiai prie kokių nors anglo-saksų advokatų, bet kreipiausi prie to advokato, kurį pažinojau esant sąžiningu, rupestingu ir gabiu advokatu. Mano byla buvo pirmutine tokios rušies byla, kurioje kontestuojama jau valdininku tarnaujančio pilietybė. Čia reikėjo didelių pastangų ir gabumų išstudijuoti įstatymus iš pat šaknų ir jų pritaikymą iki pat šių dienų tokiais atsistikimais. Tačiau adv. Uvickas atliko darbą šioj srityje taip puikiai, kaip niekas nesitikėjo.

Mano advokatas p. Uvickas taip gerai prirengė visą bylą ir taip puikiai pastatė iškeltą klausimą šiame incidente kaip United States District teisme Detroite, taip ir įvairiuose departamentuose Vašingtone, kad man iškeltą bylą pagaliau Jungt. Valstijų valdžia panaikino. Be abejonės aš labai apsidžiaugiau šiuo laimėjimu, kaip lygiai džiaugėsi ir visi mano draugai ir visi ne tiek sveikino mane su šiuo laimėjimu, kiek sveikino adv. Uvicką už šios svarbios ir painios bylos laimėjimą.

Neišvengiamai man prisėjo daug laiko praleisti adv. Uvicko ofise ir čia pastebėjau esančius lietuvių laikraščius. Man irgi savu laiku teko progos laikraščius redaguoti ir tokiu budu budamas laikraštininku negaliu iškęsti nepareiškęs savo viešos padėkos adv. Uvickui už jo suteiktą man tokį brangų patarnavimą ir kartu pranešti Amerikos lietuvių visuomenei apie p. Uvicko puikias ypatybes kaipo žmogaus ir gabias išgales kaipo praktikuojančio advokato. Jaučiu, kad Amerikos lietuviai turi neginčijamą pagrindą didžiuotis savo tautiečiu advokatu Uvicku, kaip ir aš šioje valandoje didžiuojuosi turėjęs liaimės artimiau pažinti jį, nors ir ne esu lietuvis ir jo tautietis.

Julius Duetelbaum,
Chief Deputy of
Recorders Court.

Kelionės Įspudžiai

Rašo J. Tumavičienė

(Tąsa)

Vyriausias sunus, Juozas, buvo pasodintas į kalėjimą ir tik už poros metų paleistas. Vedė ir gyveno uky. Kitas, Ciprijonas arba Kipras, buvo areštuotas ir 8 mėn. išnešiojo geležinius pančius ant rankų ir kojų. Šiandien liuosas, gyvena Kaune. Jauniausias, Baltazaras, buvo baigęs mokytojo mokslą, bet už tėvo „griekus", prie caro niekur negalėjo gauti vietos. Dabar gyvena Kaune. Duktė, Matilda, mirus. Lucija vedusi su J. Ausejum, gyvena Braniškio vienkiemy.

Taigi, reikia tik persistatyti, kiek musų brolių lietuvių kentėjo caro jungą, kol iškovojo Lietuvai neprigulmybę.

Tai tiek apie Biržus ir jų įdomybes bei svarbesnius asmenis, kurie čia lietuvių gyvenime svarbias roles vaidino.

Šiauliuose.

Rug. 8 d. nuvykau į Šiaulius. 9 val. ryte einų miesto link, noriu pamatyti Šiaulius, nes kiek kartų važiavau, vis tik pro šalį. Šiandie tautos šventė, tai visi žmonės pasipuošę kaip del sekmadienio. Bet daug žmonių skubinosi į vieną pusę, tai ir aš patraukiau į tą pusę, kur publika maršuoja. Pagaliau išgirdau ir muziką griežiant.

Nusiskubinom į miesto vidurį, į aikštę ir čia pamačiau, kad maršuoja didelis kariuomenės paradas. Vidury aikštės padaryta estrada, vainikais išpinta. Čia atmaršavo kariuomenė, sustojo aplink rikiuotėjė ir į estradą susirinko daug vyriausybės. Programas tęsėsi apie porą valandų dainomis, kalbomis ir muzika. Viskas buvo nukreipta apie Lietuvos nepriklausomybę ir sutvirtinimą dvasios piliečiuose, kad butų tvirti lietuvybės labui darbuotėje, kad ant toliaus dirbtų savo naudai ir Lietuvos labui.

Po visų ceremonijų grįžau dairydamosi stotin. Pamačiau „Rutos" saldainių fabriką ir užėjau pamatyti. Labai gerai ir puikiai viskas įrengta. Savininko nebuvo namie, tai tik su jo žmona trumpai pasikalbėjom. Po to išvykau iš Šiaulių į Kauną.

Valstybės Teatro Spektaklyje.

Kuomet atvykau į Kauną jau buvo vakaras. Skubinu pas ponus Kutkauskus, nes šį vakarą Valstybės Teatre statoma „Gražina", o man taip rupi pamatyti ir dar Kutkauskas parupint bilietą man prižadėjo. Pas juos užbėgus, net barti gavau, kodel aš anksčiau pas juos neatvykau, nes jie nori, kad aš pas juos paviešėčiau. Bet aš ir taip penkiomis dienomis anksčiau išvykau iš tėviškės, kur galėjau svečiuotis. Mat mane viliojo „Gražina" ir tiek.

Tuojaus p. Kutkauskas mane nuvedė į Valstybės Teatrą. Laukiu su nekantrumu spektaklio pradžios. Netrukus orkestras užtraukia Lietuvos Himną ir kone visa publika atsigręžia į duris ir saliutuoja. Aš dairausi kas čia yra nepaprasto, kad visi valdininkai į duris atsisukę. Na, ir pamačiau, kad antrame augšte ties durimis ložoje stovi ir taip pat saliutuoja p. Smetona. tai supratau, kad visi, kurie buvo didžiumoje uniformuoti publikoje, atiduoda pagarbą Valst. Prezidentui, o prezidentas atsako tuo patim.

Gražina.

Jurgio Karnavičiaus 4 veiksmų, 5 paveikslų opera. Libretą sulig Ad. Mickevičiaus poemos parašė K. Inčiura. Dirigentas M. Bukša. Pastatymas P. Olekos. Dekoracijos, kostiumai ir butoforija A. Galdiko. Chormeisteris J. Štarka. Baletmeisteris N. Zvierevas. Režisuros padėjėjas J. Stumbras. Vaidina:

Gražina, kunigaikštienė — M. Rakauskaitė; Liutauras, jos vyras — K. Petrauskas; Rimvydas, dvariškis — J. Nagordskis; Jaunas Bajoras — A. Sodeika; Senas Vaidila — S. Santvaras; Antras Vaidila — St. Sodeika; Laimutis, pažas — A. Dičiutė; Ramunė — G. Matulaitytė; Kvieslys — Puškorius.

Minia: bajorai, jaunimas, kareiviai, pilėnai.

Veiksmas vyksta Lietuvoje, Vytauto laikais.

Įdomus „Gražinos" turinys, tai nors trumpai jį paduodu.

Pirmas Paveikslas.

Naugarduko pily puota. Svečiai ir pilies artimieji sveikina laimingai grįžusį iš kelionės savo kunigaikštį Liutaurą. Jis šaltai priima sveikinimus. Tai pastebėjusi kunigaikštienė Gražina nori nutraukti puotą, bet Laimučio (pažo) ir Ramunės prašoma nusileidžia. Paskatintos merginos ima dainuoti. Gendančią visų nuotaiką pataiso savo daina Rimvydas, pilies artimasis. Intermedija (klajokliai, išdaigininkai, šposininkai užsukę į Naugarduką šia proga vaizduoja paukščių ir žvėrių vestuves). Rimvydas kviečia dainuoti

(Daugiau bus)

SLA. 3-čio Apskričio Konstitucija

(Priimta metiniam kuopų delegatų suvažiavime gruodžio 31 d., 1934 metų, Šv. Jurgio parapijos svetainėje, 105 South 19-th St., S. S. Pittsburgh, Pa.)

I SUDĖTIS.

1. 3-čias apskritys organizuojamas iš Pittsburgho ir apylinkių miestų ir miestelių gerame stovy esančių ir organizacijos konstituciją pildančių kuopų.

2. Kuopa, norinti tapti 3-čio apskričio nariu, paduoda prašymą jo suvažiavimui ir, jei didžiuma suvažiavime esančių delegatų balsuoja už priėmimą, kuopa tampa apskričio nariu. Atmestos ir prašalintos kuopos prašymą gali pakartoti tik metams praėjus.

3. Apskričio organizaciją sudaro kuopų didžiuma balsų išrinkti atstovai, nedaugiau kaip po vieną nuo kiekvienos dešimties gerame stovy esančių suaugusių narių. Atstovai yra renkami kožnam apskričio suvažiavimui.

4. Atstovais gali buti renkami tik pilnateisiai gerame stovy esanti nariai savo kuopoj ir SLA.

II TIKSLAS.

SLA. 3-čias apskritys gyvuoja našesniam ir labiau suderintam kuopų ir pačios organizacijos darbo vedimui Pittsburghe ir apylinkėje.

1. Į apskritį susitelkiusios kuopos dirba bendrai tokius darbus, kurie atskiroms kuopoms butų neįmanomi.

2. Susidėdamas iš daugelio kuopų, apskritys imasi didesnių atsakomybių, negu atskiros kuopos pajėgtų.

3. Jis bendradarbiauja su atskiromis kuopomis ir gelbsti joms įkunyti jų gerus sumanymus.

4. Organizuoja naujas kuopas ten, kur jų dar nėra.

5. Nesusipratimams ir ginčams jo kuopose kilus, jis siunčia savo atstovus tvarkos padarymui, jei kuopos valdyba to reikalauja.

6. Kooperuoja su Pildomąja Taryba ir pastoviosiomis SLA. komisijomis, teikia patarimus, stato reikalavimus ir vykdina jam duotus įgaliavimus.

7. Sulig išgalės ir pagal suvažiavimų nutarimus, apskritys gelbsti proporcionaliai kuopoms pasiųsti delegatus į SLA. Seimus.

8. Teikia piniginę ir kitokią paramą jaunuolių kuopose kulturinio veikimo plėtimui.

9. Remia piniginiai ir kitaip kiekvieną lietuvių tautai naudingą sumanymą ir darbą.

10. Jei apskritys taptų kada nors likviduotas — jo visas turtas turi buti perduotas SLA. Našlių ir Našlaičių Fondan.

III SUVAŽIAVIMAI IR JŲ TARIMAI.

1. Apskritys laiko 2 suvažiavimus: gruodžio ar sausio mėnesy, kaipo metinį suvažiavimą, ir gegužės ar birželio mėnesy, kaipo pusmetinį suvažiavimą. Arba svarbiam reikalui atsiradus gali buti sušauktas nepaprras suvažiavimas. Metinis suvažiavimas skaitosi tuo, kuris įvyksta gruodžio ar sausio mėnesy. Jame renkama apskričio valdyba, išduodama metinės apyskaitos, daromi tarimai konstitucijos pakeitimui, jei yra reikalas; renkamos pastoviosios komisijos ir atliekami visi kiti darbai kaip ir paprastam ir reguliariam suvažiavime.

2. Visi pernykščių metų viršininkai ir komisijos privalo dalyvauti metiniam suvažiavime, kad išdavus savo raštiškus raportus ir pervedus turtą, knygas ir kitą apskričio nuosavybę apskričio naujiems viršininkams. Apskričio viršininkai ir pastoviosios komisijos dalyvauja apskričio suvažiavimuose su sprendžiamais balsais.

3. Visi apskričio suvažiavimai skaitosi teisėtais ir jų tarimai teisėti ir privalomi, jei juose dalyvauja viršaus trečdalio tų kuopų delegatų, kurios yra priimtos į 3-čią apskritį ir yra pilnai užsimokėję.

4. Kiekvienam sekamam suvažiavimui vietą nubalsuoja didžiuma balsų pirm jo laikomam suvažiavime.

5. Suvažiavimui dienos paskirymas, vietos suradimas ir kitos smulkmenos pavedama apskričio valdybai.

6. Suvažiavimai vedami, tvarkomi, jų eigos rekordai daromi atatinkamų apskričio valdybos narių ir išrinktų bei pirmininko paskirtų komisijų.

7. Visi tarimai skaitosi teisėti ir privalomi, jeigu už juos paduodama suvažiavime dalyvaujančių delegatų didžiuma balsų, išėmus tuos, kurie konstitucijoj kitaip patvarkyti.

8. Visi apskričio suvažiavimų tarimai yra privalomi kuopoms, kurios yra jo nariais. Tik tuomet jos gali pasipriešinti ir atsisakyti nuo kooperavimo su apskričiu, jei jo tarimai prieštarautų SLA. konstitucijai, Seimų tarimams ir musų organizacijos įsigyvenusioms tradicijoms.

9. Pirmininkui, vice-pirmininkui, raštininkams arba organizatoriui nedalyvaujant suvažiavime, į jo vietą renkamas, viešu balsavimu, laikinas suvažiavimo pirmininkas, kurio pareigos ir atsakomybės rišasi tik su tuo suvažiavimu, kuriam jis išrinktas.

10. Suvažiavimai vedami pagal apskričio valdybos paruoštą dienotvarkį, kuris suvažiavimo pradžioje perskaitomas ir delegatų įnešimais paremtas didžiumos balsų gali buti pataisytas arba papildytas.

11. Komisijos nenumatytų ir laikinų darbų atlikimui suvažiavime skiria pirmininkas.

12. Svečiai, nors ir SLA. nariai, suvažiavime negali sakyti kalbų ir teikti patarimų, jei jie nėra Pildomosios Tarybos nariai arba jos įgaliotiniai; išimtys daromos tik tuomet, jei didžiuma delegatų nubalsuoja leisti svečiams kalbėti arba patarti.

IV VIRŠININKAI.

1. Apskričio valdyba susideda iš: pirmininko, vice-pirmininko, užrašų raštininko, turtų raštininko, iždininko, organizatoriaus, 2-jų turto kontrolierių ir 3-jų parengimų komisijos narių.

2. Viršininkai ir komisijų nariai renkami metiniam suvažiavime iš teisėtų delegatų viešu nominavimu ir slaptu balsavimu. Didžiumą balsų gavusieji skaitosi išrinktais.

3. Ištuštėjus del bile kokios priežasties valdybos arba kurios komisijos vietai, ji tuoj užpildoma suvažiavime kito išrinkimu.

4. Valdybos ir komisijų narių pareigos ir priderystės dalyvauti kiekviename suvažiavime. Už nedalyvavimą suvažiavime del svarbios priežasties ir nepridavus raporto suvažiavimui, toki valdybos arba komisijų nariai gali buti suvažiavimo prašalinti ir jų vieton išrinkti kiti.

5. Valdybos ir komisijų nariai savo raportus suvažiavimui išduoda raštu.

6. Prieš kiekvieną suvažiavimą pirmininkas sušaukia valdybos ir komisijų susirinkimą, pateikia dienotvarkę suvažiavimui ir aptaria kitus bėgančius reikalus.

7. Viršininkų algas ir kuopų duokles apskričiui bei mokėjimo laiką nustato metinis suvažiavimas.

VIRŠININKŲ PAREIGOS.

Pirmininkas

1. Pirmsėdžiauja valdybos ir komisijų susirinkimuose.
2. Skiria laikinas ir pripuolamas komisijas.
3. Pasirašo ant suvažiavimų protokolų ir kitų oficialių dokumentų.
4. Savo parašu užtvirtina visas teisėtas apskričio išlaidas.
5. Šaukia valdybos ir bendrus valdybos ir komisijų susirinkimus.
6. Skelbia suvažiavimo datas ir vietas.
7. Vykdina jam suvažiavimų pavestus darbus.

Vice-pirmininkas

1. Rupinasi, kad visos komisijos eitų savo pareigas tinkamai, reikale jas ragina, šaukia jų susirinkimus ir juose pirmininkauja.
2. Eina pirmininko pareigas suvažiavimuose, kuomet pirmininko nėra arba jis del kokios priežasties laikinai arba visai pasitraukia.

Užrašų Raštininkas

1. Užrašo suvažiavimo tarimus ir pasirašo po jais.
2. Įtraukia į protokolus apskričio įplaukas ir išlaidas.
3. Sykiu su pirmininku pasirašo po visomis suvažiavimų rezoliucijomis ir kitais oficialiais dokumentais.
4. Susirašinėja su kuopomis ir Centru apskričio reikalais.
5. Išsiuntinėja kuopoms pakvietimus į suvažiavimus.
6. Laiko savo archyve visą korespondenciją ir kitus raštiškus dokumentus, kurie privalo buti apskričio žinioj.

Turto Raštininkas

1. Veda ir tvarko visas apskričio finansines apyskaitas.
2. Priima kuopų mokestis, išduodamas liudijimus už priimtas mokestis ir įtraukia į knygas, pinigus perduoda iždininkui.
3. Jei yra reikalas — paragina skolingas kuopas užsimokėti užsilikusius mokestis.
4. Suvažiavimuose raportuoja, kurios kuopos yra skolingos ir kurios yra užsimokėjusios.
5. Pateikia suvažiavimams pilnus ir tikrus apskričio įplaukų ir išmokėjimų raportus.
6. Kartu su pirmininku ir iždininku pasirašo ant visų išmokėjimo bilų ir čekių.

Iždininkas

1. Priima ir saugiai laiko visokį apskričio turtą — pinigus ir kitką.
2. Už visus priimtus apskričio naudai pinigus ir kitokį turtą išduoda turto raštininkui rašytą liudijimą.
3. Išmoka bilas tik tuomet jei pirmininkas ir turto raštininkas ant jų pasirašo.
4. Nuošimčius ir kitokį pelną priduoda apskričiui.
5. Turi užsistatęs bondsą, už ką apskritys apmoka. Bondso didį nustato metinis suvažiavimas.

Organizatorius

1. Darbuojasi, kad esančios apskrity kuopos nepasitrauktų iš jo.
2. Gauna naujų kuopų į apskritį.
3. Tarp kitų kilusius nesusipratimus, kaip galint taktingiau likviduoja.
4. Suvažiavimuose kuopų atstovus supažindina, palaiko juose draugingą nuotaiką; susikirtimams įvykus, stengiasi juos likviduoti.
5. Rupinasi, kad apskričio parengimai butų malonus ir draugingi.
6. Pradėjusiems kurti naują SLA. kuopą 3-čio apskričio ribose gelbsti.
7. Rupinasi, kad gyvuojančios 3-čio apskričio kuopos tarptų nariais, turtu ir pasižymėtų darbuote.
8. Organizatorius kviečia kitas kuopas talkon, kuomet kuri nors 3-čio apskričio kuopa vykdina žymesnį parengimą.

Turto Kontrolieriai

1. Prižiuri apskričio piniginį ir kitokį turtą.
2. Peržiuri, bent porą kartų į metus, turto raštininko ir iždininko knygas, patikrina banko knygutes ir abelnai visas įplaukas ir išmokėjimus.
3. Radę netvarką finansuose, praneša pirmininkui ir pareikalauja, kad butų tuoj sušauktas pilnas valdybos susirinkimas ir butų atsteigta tvarka.
4. Pateikia savo raportus ir abelnos apskričio padėties suvažiavimams.

Parengimų Komisija

1. Rupinasi ir darbuojasi vykdinti suvažiavimų arba valdybos nutarimus del surengimo apskričio naudai parengimų.
2. Jei mato galimybių surengti kokį parengimą apskričio naudai — apie tai praneša pirmininkui ir pirmininkui ir pirmininkas sušaukia visos valdybos susirinkimą; tada parengimų komisija pateikia savo rekomendacijas ir visa valdyba, didžiuma balsų, nutaria rengti ar ne.
3. Parengimų komisija tarpsavy pasiskirsto pareigomis, išsirinkdami savo komisijos pirmininką ir raštininką del sekmingesnės darbuotės.
4. Parengimų komisija darbuojasi del apskričio gerovės bendrai su visa valdyba.

AAjdum

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR PASTOVIUJU KOMISIJU ADRESAI

Pildomoji Taryba:

Adv. F. J. Bagočius, Prez.,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

J. K. Mažukna, Vice Prez.,
1325 W. North Ave.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Dr. M. J. Vinikas, Sekr.,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y

Adv. K. P. Gugis, Iždin.,
3323 So. Halsted St..
Chicago, Ill.

Dr. J. S. Staneslow, Dr.-Kv.,
95 N. Main St.,
Waterbury, Conn.

S. Mockus, Ižd. Gl..
726 E. 7-th St.,
So. Boston, Mass.

E. Mikužiutė, Ižd. Gl.,
2121 N. Western, Ave.,
Chicago, Ill.

Įstatų Komisija:

Adv. A. O. Shallna,
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

V. Šmulkštys,
142 North St.,
Minersville, Pa.

Kun. M. Valadka,
156 Garden St.,
Lawrence, Mass.

Finansų Komisija:

J. P. Varkala,
3241 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

J. Marcinkevičius,
4508 — 8-th Ave.,
Kenosha, Wis.

G. J. Stungis,
6919 So. Maplewood Ave.,
Chicago, Ill.

Kontrolės Komisija:

S. Gegužis,
38 So. Main St.,
Mahanoy City, Pa.

S. Cibulskis,
2473 Collier Ave.,
Far Rockaway, N. Y.

J. M. Bučinskas,
24 Baxter St.,
Binghamton, N. Y.

SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija:

Adv. K. Kalinauskas,
33 Rosemont St.,
Dorchester, Mass.

A. Zalatorius,
827 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.

S. Bakanas,
2404 Charles St.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Apšvietos Komisija:

Dr. A. Montvidas,
2121 N. Western Ave.,
Chicago, Ill.

Min. B. F. Kubilius,
2 Atlantic St.,
So. Boston, Mass.

J. Miliauskas,
626 Woodward Ave.,
McKees Rocks, Pa.

Labdarybės Komisija:

Dr. M. J. Vinikas,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.

Mrs. F. G. Edkins,
947 Davis Ave. N. W.,
Grand Rapids, Mich.

V. Černauskas,
236 N. English Ave.,
Springfield, Ill.

Sveikatos Komisija:

Dr. V. Šimkus,
3343 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

Dr. J. T. Vitkus,
1286 Norwood Rd..
Cleveland, Ohio.

Dr. I. B. Bronushas,
3037 O'Donnell St.,
Baltimore, Md.

Jaunuolių Komisija:

K. Staneslow,
95 N. Main St.,
Waterbury, Conn.

S. Levickis,
2308 — 53-rd St.,
Kenosha, Wis.

B. Sabaliauskytė,
Mayview, Pa.

VIETINĖS ŽINIOS

SLA. 250 KUOPA RENGIA PIKNIKĄ.

SLA. 250 kuopa iš Maspetho rengia šaunų pikniką sekmadieny, rugsėjo 16 d., Lietuvių Parapijos Darže, Maspethe. Pikniko rengimo komisija pasirįžusi surengti kuolinksmiausį pikniką ir dės visas pastangas, kad šis musų parengimas butų tikrai tokiu, kad visi atsilankiusieji ilgai jo neužmirštų.

Todel širdingai prašome visus Maspetho ir apylinkės lietuvius, ypatingai visus šioje apylinkėje gyvenančius SLA. narius ruoštis atsilankyti į musų pikniką, kur turėsite progos linksmai laiką praleisti ir tyrame ore smagiai pasišokti. Bus geri muzikantai ir šiaip bus visokių pasilinksminimui progų.

D. Valungevičius,
SLA. 250 kp. sekr.

LANKĖSI NEW YORKE DR. VITKUS.

Pereito šeštadienio vakare porai valandų laiko buvo atvykęs į New Yorką SLA. Sveikatos Komisijos narys Dr. J. T. Vitkus iš Cleveland, Ohio. Gerb. Daktaras atvyko visai netikėtai su skubiais reikalais New Yorkan ir kadangi niekam apie tai nebuvo iš anksto pranešęs, tai neteko niekam iš „Tėvynės" štabo su gerb. Dr. Vitkum pasimatyti. Tiesa, Dr. Vitkaus giminaitė ponia Šaulienė iš Ozone Park telefonu mums pranešė, kad jis bandė susisiekti su S. L. Centro įstaiga telefonu, bet šeštadienio vakare SLA. Centro įstaiga buvo uždaryta ir nieko joje nebuvo. Taip ir neteko pasimatyti su Dr. Vitkum. Gaila.

—o—

Pereitą savaitę viešėdamas New Yorke pas gimines p. Antanas Greblikas iš Detroit, Mich., aplankė ir „Tėvynės" Redakciją. Su juo kartu lankėsi jo sesustė ponia Jieva Krokininkienė ir jos draugė ponia Antosė Senzikienė abi iš Girardville, Pa. Kartu p. Grebliko automobiliu atvyko pamatyti New Yorko. Tolimus svečius lydėjo brooklynietė slaugė p-lė Radzevičiutė.

MENININKAS ARBITBLATAS ATVYKO AMERIKON.

Pasižymėjęs Lietuvoje ir užsieny kurybos darbais menininkas-tapytojas (paveikslų piešėjas) N. Arbitblatas šiomis dienomis atvyko Amerikon. Rugpiučio 27 d. p. Arbitblatas su savo žmona, amerikone, atsilankė „Tėvynės" Redakcijon. Iš malonaus svečio sužinota, kad pastaraisiais laikais jis gyveno Paryžiuje ir tiesiai iš Paryžiaus atvyko Amerikon paviešėti ir ta proga savo kurinių parodą surengti. Labai malonus, jaunas Lietuvos inteligentas.

Šia proga taip pat galime Didžiojo New Yorko lietuvių visuomenės žiniai pranešti, kad menininko Arbitblato kurinių paroda įvyks sekamo gruodžio mėnesio pradžioje, prasidės gruodžio 5 d. ir tęsis iki gruodžio 20 d. Paroda rengiama garsioje Pierre Matisse Galerijoje, Fuller name, kertė 57-th St. ir Lexington Ave., New Yorke.

LIETUVIŲ RADIO DIENA.

Rugsėjo 3 dieną, per Labor Day, įvyksta Lietuvių radio diena ir piknikas Klasčiaus parke Maspethe. Rengia lietuvių radio programa iš stoties WMBQ, vedama J. Tamo. Piknikas prasidės 2 val. popiet. Šokiai prasidės 3 val. popiet. Griež Hi-Dee-Hi Boys lietuvių radio orkestras. Bus įvairi pikniko programa. Jaunuolių radio choras sudainuos gražių liaudies dainelių. Chorą vad. p-lė V. Tamkiutė. Visi kviečiami atsilankyti ir paremti lietuvišką radio programą.

Kas rytą 10:30 val. pasiklausykite J. Tamo vedamo dienžodžio iš stoties WMBQ, 1500 klc. ir penktadieniais 7 val. vakare. Griežia radio orkestras ir dainininkai išpildo programą.

„VIENYBĖS" PIKNIKAS.

Šeštadieny, rugsėjo 15 d. rengiamas didysis „Vienybės" piknikas, kuris įvyks Feldmano Parke, Maspethe. Tai bus paskutinis atvirame ore žymus pasilinksminimas šios vasaros sezone. Rengėjai deda visas pastangas, kad šis piknikas butų kuolinksmiausias ir kuojdomiausias, kad visi atsilankiusieji jaustųsi tikrai naudingai praleidę subatvakarį „Vienybės" piknike. Įžanga tik 40c. asmeniui. Visi vietos ir apylinkės lietuviai širdingai kviečiami ruoštis į musų pikniką.

Vienybininkas.

SMARKIAI RUOŠIASI „MOTINOS" VAIDINIMUI.

SLA. nario p. V. Matusevičiaus palaikoma Liet. Radio Valanda su pagelba rinktinių vietos vaidilų smarkiai ruošiasi vaidinimui p. Bajoro parašytos keturių veiksmų dramos „Motina". Parinkti gabiausi scenoje vaidintojai jau pusėtinai veikalą susimokinę ir kiek galima dabar numatyti iš repeticijų, tai vaidinimas bus tikrai puikus.

Kuomet vaidintojai taip stropiai ruošiasi šiam pažymėtinam spektakliui, tai ir publika turėtų ruoštis iš anksto į šį spektaklį atsilankyti. Parengimas įvyks sekmadieny, spalių 7 d., Labor Lyceum salėje, 959 Willoughby Ave., Brooklyne.

Jusų Reporteris.

GRAŽI OPERETĖ STATOMA SCENOJE.

Dainininkas F. Stankunas su pagelba kitų vietinių dainininkų-vaidilų stato scenoje gražią dviejų veiksmų trijų paveikslų operetę „Nastutė Poltavietė". Spektaklis įvyks rugsėjo 23 d., 1934 m., Labor Lyceum salėje, 959 Willoughby Ave., Brooklyne. Prasidės lygiai 5:30 val. po pietų. Po vaidinimui šokiai Ed. LeVandos orkestrui grojant. Įžanga: $1.000, 75c. ir 40c. Šokiams taip pat 40c.

F. Stankunas ir jo draugai dainininkai deda visas pastangas, kad „Nastutę" suvaidinus kuopuikiausiai. Šis vaidinimas yra su baletu, kurį atliks Lyraitės. Tai bus naujanybė Brooklyno ir apylinkės lietuvių publikai. Nepamirškite rugsėjo 23 dienos.

Reporteris S.

ĮDOMIOS GYVENIMO SKAITLINĖS.

New Yorko gyvenamų namų priežiuros departamento komisionierius Langdon W. Post ištyręs miesto gyvenamų namų padėtį praneša, kad apie 30 nuošimtis namų New Yorke turi visus moderniškus luksusus. Tačiau tuo patim kartu arti ketvirtdalis New Yorke gyvenančių šeimų priverstos gyventi tokiose aplinkybėse, kad jos neturi jokių sanitariškų išgalių. Net 15,743 šeimos gyvena tokiuose namuose, kurie žmonių gyvenimui visiškai netinka. Be to, 157,749 šeimos gyvena namuose, kurie neturi centralinės apšildymo sistemos; 120,622 šeimos neturi jokių maudynių namuose; 60,742 šeimos neturi šilto vandens namuose; 114,576 šeimų neturi tualetų (išeinamų vietų) namuose. Šitos skaitlinės liečia tik New Yorką (Manhattan), nepriskaitant Brooklyno ir kitų miesto dalių. Tokiose sąlygose gyvena turtingiausio pasaulyje miesto gyventojai.

SLA. 126 KUOPOS SUSIRINKIMAS.

SLA. 126 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 7 dieną, 8 valandą vakare, SLA. Centro Raštinėje, 307 W. 30-th St., New York, N. Y. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti ir užsimokėti mėnesines mokestis, kad neliktumet suspenduoti, o vėliaus išbraukti iš organizacijos. Ateidami susirinkiman atsiveskite savo draugus, drauges ir pažįstamus prirašyti prie SLA. 126 kuopos.

M. Draugeliutė,
SLA. 126 kp. sekr.

KOVOJA PRIEŠ NAUJUS MOKESNIUS.

New Yorko valstijos legislaturai perleidus ir gub. Lehman pasirašius įstatymą, kuriuo įgaliojama New Yorko miesto administracija apdėti naujais mokesniais piliečius bedarbių šelpimui, majoras La Guardia, Apskaitliavimų Taryba ir Aldermanų Taryba sudarė planus apdėti New Yorko biznierius puse vieno nuošimčio mokesnių nuo visų biznio pajamų. Tokius mokesnius mokėtų kiekvienas biznierius, išdirbėjas, profesionalas ir kt. už visas 1934 metų pajamas, kurie turėjo virš $5,000 pajamų. Kurių pajamos siekia $5,000 ar mažiau šių mokesnių nereikės mokėti. Mokesnių mokėjimas prasidėt sekamo sausio mėnesio pabaigoje.

Tačiau naujų mokesnių mokėjimui priešinasi New Yorko biznieriai ir vadovybėje buvusio New Yorko policijos komisionieriaus Grover A. Whalen visomis išgalėmis kovoja prieš tokių mokesnių uždėjimą. Tačiau majoro La Guardia pritarėjai tikrina, kad galų gale laimės miesto administracija, nes kitos išeities nėra, kaip tik surasti pajamas bedarbių šelpimui, ypatingai žiemos sunklaikiui besiartinant.

Kaip praneša visuomeninės labdarybės departamento komisionierius William Hodson šioje valandoje miesto lėšomis šelpiamų bedarbių šeimų skaitlius siekia 400,000, o iki pabaigai metų bus sušelpta vienokiu ar kitokiu budu nemažiau 500,000 šeimų, kurios sudaro apie 2,000,000 asmenų. Tokiu budu apie ketvirtdalis New Yorko gyventojų yra šelpiami. Apskaitliuojama, kad iki pabaigai metų tam reikalui išlaidos sieks nemažiau $210,000,000. Tai didžiausia suma išleista biednuomenės sušelpimui vienų metų laikotarpiu visoje New Yorko istorijoje. Ką tad miesto valdžia gali daryti, kuomet tokios sumos pinigų reikalingos biednuomenės šelpimui? Todel ir biznierių protestai visai ne vietoje ir vargiai kas nors bus atsiekta tų protestų pagelba.

S.L.A. REIKALAI

(Tąsa nuo 4 pusl.)

ir Sinkevičienės sudainavo gražiai tris dainas. Tik gaila, kad programas prasidėjo jau vėlokai, tai jau buvo daugelis paėmę po kelis stiklus, tai sunku palaikyt ramumą ir kenkė tiems, kurie labai norėtų pasiklausyt kalbų ir dainų.

Bet nežiurint tų visų nesmagumų piknikas nusisekė gerai ir kp. turės gražaus pelno, kuriai labai reikalingas, nes kp. siuntė 4 delegatus į SLA. 38-tą Seimą, o pinigų išde mažai buvo ir tuos paskutinius išleido. Tai dabar jau antras piknikas neblogai nusiseka ir vėl kp. išdas atsipildo, už ką reikia padėkoti rengimo komisija už pasidarbavimą ir gerbiamai Rockford publikai už parėmimą.

Piknikų sezonas jau baigiasi ir SLA. 77 kp. pradės rengtis ateinančiam sezonui prie rimtesnio ir platesnio veikimo. Tad yra pageidaujama, kad visi vietos lietuviai prisidėtų prie šios kulturiškos organizacijos SLA. Yra smagu darbuotis delto, kad jos užbrėžti tikslai yra naudingi visai lietuvių tautai.

Ateinantis SLA. 77 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 2 d., kuriame tikimės netik kad visi nariai dalyvaus, bet sulauksim ir naujų narių.

Dumiškietis.

CLEVELAND, OHIO.

SLA. 136 Kp. Darbuotė.

SLA. 136 kuopos susirinkimas rugpiučio 7 d. buvo šaukiamas atvirutėmis, todel skaitlingai nariai atsilankė į susirinkimą. Šiame susirinkime priimti į kuopą ir Susivienijimą penki nauji nariai. Taipgi padarytas sumanymas naujų narių prirašymo prie kuopos reikalu ir tas palikta kuopos valdybos nuožiurai įvykinti.

Veikiamčios komisijos raportas priimtas vienbalsiai su pagyrimu, nes pasirodė, kad komisija dirba rankoves atsiraičius. Anot kai kurių narių išsitarimo, tai bent komisiją turime: vienas parengimas neužbaigtas, o jau kitas pradėtas.

Štai gruodžio 1 d. rengiamas linksmas vakaras su išlaimėjimų dovanų. Dovanoms skiriamas vyriškas drabužių siutas, kurį pasiųs laimėtojui siuvėjai Brazys Bros., 6905 Superior Ave. ant užsakymo. Šių dovanų išlaimėjimui tikietukai jau gatavi ir nariams išdalinta platinti ir nariai pasižadėjo gerai pasidarbuoti.

Taipgi gruodžio 1 d. rengiami šokiai su bankietu, tai bus gražus pasilinksminimo vakaras svarbiam tikslui.

SLA. 38-to Seimo delegatas S. Čerauka turėjo daug darbo atsakinėdamas į užmetimus Seimui ir aiškindamas kaip viskas Seime dėjosi. Mat nariai prisiskaitę visokių dalykų pašaliniuose laikraščiuose, darė visokius užmetimus Seimui. Bet kuomet delegatas S. Čerauka išdavė raportą ir nurodė kaip ištikrųjų viskas Seime dėjosi, tuomet susirinkusieji pasveikino delegatą ir dėkojo SLA. 38-tam Seimui už nuveiktus darbus. Ypatingai nariams labai patiko, kuomet p. Čerauka pasižadėjo atremti tokius nepamatuotus užmetimus, kaip iki šiol pasirodė laikraščiuose.

Labai nusistebėjo visi Ohio valstijos lietuviai, kuomet sužinojo, kad sekantis SLA. Seimas įvyks Clevelande. Tai visai netikėtas dalykas, kuris tačiau visiems patinka. Well, rengsimės prie tinkamo sutikimo SLA. 39-to Seime Clevelande.

Sekantis SLA. 136 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 4 d., Lietuvių Salėje, 7:30 val. vakare. Visų narių butina pareiga pribut į šį susirinkimą ir atsivesti savo draugus bei pažįstamus prisirašyt prie SLA. 136 kuopos. Todel visi nariai nepamirškite šio susirinkimo ir visi atsilankykite.

SLA. 136 Kp. Koresp.

NEKROLOGAS

STAMFORD, CONN.
Mirė Veiklus SLA. Narys.

SLA. 168 kuopos narys J. Naikelis mirė 3 d. rugpiučio, tapo palaidotas 6 d. rugpiučio Bramford, Conn. Didžiausiame nuliudime paliko savo dukterį ir žentą ir daugelį kitų giminių ir pažįstamų. Velionis J. Naikelis buvo gero budo žmogus, su visais sutikime sugyveno, todel visi, kurie velionį pažino, apgailestauja, o labiausia SLA. 168 kuopos nariai, nes velionis J. Naikelis buvo musų kuopos veiklus narys.

Velionis persikėlė iš Branford, Conn., į 168 kuopą 1919 m. ir nuo to laiko visados darbavosi del labo musų kuopos ir visos garbingos musų organizacijos. Buvo kuopos pirmininku, taipgi buvo ir sekretorium ir dabar mirė budamas iždo globėju. Kada tik koks buvo kuopos parengimas, niekados velionis J. Naikelis nėra atsisakęs nuo darbo ir visados teisingai atlikdavo savo užduotį. Užtai mes visi velionį apgailestaujam ir SLA. 168 kuopa nupirko gražų gėlių vainiką ir paskyrė tris kuopos narius nešti velionio karstą. O kad velionis J. Naikelis priklausė ir prie Šv. Jono draugystės ir ten buvo veiklus narys, tai ir Šv. Jono draugystė nupirko gražų gėlių vainiką ir paskyrė tris narius prie karsto.

Velionis J. Naikelis paėjo iš Suvalkijos, turėjo vos 57 metus amžiaus ir dar atrodė nesenas žmogus. Prie SLA. prisirašė 1910 m. Visą laiką budamas šioje šaly dirbo fandrėse, kur ir savo sveikatą prarado. Sirgo apie 6 savaites laiko ir štai nelaboji mirtis atėmė iš musų tarpo gerą draugą, atskyrė jį nuo mylimos dukrelės...

Todel aš aprašydamas apie velionio J. Naikelio mirtį vardu SLA. 168 kuopos narių reiškiu didžiausios užuojautos velionio visiems giminėms, o labiausiai jo dukrelei. O Tau, mylimas drauge, lai bus lengva ilsėtis šios šalies žemelėj.

J. Pocius.

Lietuvių Kambario Reikalai

Lietuvių Kambario projektai jau pabaigti, priimti Lietuvoje. Tai greičiau atlikta, negu mes tikėjomės. Spartumo rekordas **tenai.**

Pittsburgh'e devynios draugijos ir L. K. F. Komitetas rengia **Lietuvių Dieną**-pikniką Lietuvių Kambario naudai **rugsėjo 2 dieną**, Liet. Ukėje, Willock, Pa.

Buvo kviestos 33 draugijos iš visos apygardės, nuo Donoros iki Ambridge. 24 iš jų nedalyvavo rengime. Bet dar nepervėlu jums dalyvaut taip, kad tai butų visų Lietuvių Diena: **atvykit visi į pikniką!**

Tegu Liet. Diena duoda 200 dol. pelno, bus didžiausias rekordas: tuojaus gausim kambario užrašus — Deed of Gift — iš Pittsburgho Universiteto. Tai bus „amžinas" visų lietuvių rekordas... Bukit visi Lietuvių Dienoje!

O jųs, visos kitos lietuvių kolonijos, ruoškite pas save ką tik galite kambario fondui užbaigti.

Lietuvoje musų kambario piešinių konkurse išlaimėjo jaunas architektas A. Gudaitis. Neužilgo tie projektai bus atsiųsti į Ameriką. Taip praneša Lietuvos Pasiuntinybė iš Washingtono rugp. 20 d.

Amerikos lietuviai, po to viso, turi išlaimėt spartumo rekordą: užbaigt pilnai šitą fondą, kad L. Kambarys galėtų but užbaigtas greitu laiku, — taip apie kitus metus.

Malonėkite čekius rašyti Lietuvių Kambario Fondo vardu, o siųsti fin. sekretoriui: V. Zamblauskas, 31 Minooka St., Pittsburgh (10), Pa.

L. K. F. K. Spaudos Komisija,
J. Baltrušaitis.

BIZNIERIAI GARSINKITĖS „TĖVYNĖJE"

S. L. A. KALENDORIUS

KUOPŲ BEI APSKRIČIŲ PARENGIMAI

HAVERHILL, MASS. — SLA. 102 kp. rengia didelį pikniką, kuris įvyks rugsėjo 23 d., Lietuvių Ukėsų Gedimino Kliubo parke, Bradford, Mass. Parengimas bus su įvairiu programu. Bus įvairių valgių, gėrimų ir tt. Kalbės SLA. Prez. adv. F. J. Bagočius. Kviečiame visus vietinius ir apylinkės lietuvius atsilankyti. — Rengėjai.

Kuopu Susirinkimai

Detroit, Mich. SLA. 21 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 2 d., 10 valandą ryte, M. L. Balčiunio name, 4615 Junction Ave. Visi nariai ir narės dalyvaukite, nes yra svarbių klausimų organizacijos gerovei. Taipgi sykiu užsimokėkite mėnesines mokestis, kad neliktumet suspenduoti.

V. A. Norkus — sekr.

Wilkes Barre, Pa. SLA. 35 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks paprastu laiku rugsėjo 2 dieną, B. Poteliuno sveteainėj, 53 Bank Street. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų aptarimui. Taipgi neužmirškite užsimokėti mėnesines mokestis.

J. Andriušis — sekr.

Frackville, Pa. SLA. 164 kuopos susirinkimai perkelti iš Kazio Krilevičiaus svetainės į Antano Krilevičiaus kambarius, 62 North Nise St. Sekamas susirinkimas įvyks rugsėjo 9 dieną, 2 val. popiet. Prašomi visi nariai dalyvauti ir savo draugus atsivesti ir prirašyti prie SLA. 164 kuopos.

K. Makauskas — pirm.,
J. Subačius — iždo glob.

Mahanoy City, Pa. SLA. 211 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks 2 d. rugsėjo, paprastu laiku, K. of C. svetainėj, W. Mahanoy Ave. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti ir užsimokėti mėnesines mokestis. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 211 kuopos.

A. Ramanauskas — sekr.

Shenandoah, Pa. SLA. 303 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 2 dieną, 1 val. popiet, paprastoj vietoj. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų aptarimui. Taipgi atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 303 kp.

J. Šimanskis — sekr.

Hartford, Conn. SLA. 124 kuopos narių susirinkimas įvyks rugsėjo 9 d., YMCA. name, 2-rą val. popiet. Visi nariai butinai dalyvaukite ir užsimokėkite mėnesines duokles.

J. Sekys — sekr.

Chicago-Roseland, Ill. SLA. 139 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 5 d., 7:30 val. vakare, paprastoj visiems nariams žinomoj vietoj. Malonėkite visi nariai atsilankyti ir atsivesti savo draugus bei pažįstamus prisirašyti prie SLA. 139 kuopos. Turime įvairių reikalų apsvarstymui, todel visi nariai ateikit į susirinkimą.

A. Martišius.

Sweet Valley, Pa. SLA. 291 kuopos susirinkimas įvyks 9 dieną rugsėjo, 10 valandą ryte, pas Pangonius. Malonėkite visi nariai ir narės pributi ir užsimokėti mėnesinies mokestis, kad neliktumet suspenduoti. Turime ir kitų reikalų aptarimui.

Ona Pajaujienė — sekr.

Iš Gothenburgo į Stockholmą kelionė elektriniais traukiniais ima 6 valandas, per gražiąją Švediją. Ši kelionė jungia musų Atlantiko ir Klaipėdos laivų susisiekimą. Tarp Klaipėdos ir Stockholmo tiesiog plaukioja musų laivas "MARIEHOLM" kelionės laikas 24 valandos.

IŠPLAUKIA IŠ NEW YORKO
Gripsholm ____ Rugsėjo 6
Kungsholm ___ Rugsėjo 12
Drottningholm Rugsėjo 25
Gripsholm _____ Spalio 3

Kreipkitės į vietinį agentą arba:
SWEDISH AMERICAN LINE
21 State Str., New York, N. Y.

Tel. Newtown 9-4464
ANT. J. VALANTIEJUS,
Laisniuotas Graborius ir Balsamuotojas.
Apdrauda visose šakose.
Notary Public.
54-41 — 72-nd Street,
(4 Lexington Ave.) arti
Grand St., Maspeth, L.I.N.Y.

UŽ LIETUVOS BONUS
Mes mokame augščiausią rinkos kainą. Neparduokite pirm parašymo pas mus.
Kurt H. Schurig & Co.,
50 Broadway, New York.

Reumatizmas Sausgėlė
Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu, nes skaudėjimai ant patalo paguldo.
CAPSICO COMPOUND mostis lengvai prašalina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už $1.05
Dukart tvirtesnė 75c.
Knyga: „ŠALTINIS SVEIKATOS" augalais gydytis, kaina 50 centų.
JUSTIN KULIS,
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

"Nastutė Poltavietė"
(„NATALKA POLTAVKA")
Viena Gražiausių Operečių, J. KOTLIAREVSKIO
Stato FRANCIS STANCO-STANKUNAS
Rugsėjo-Sept. 23 d., 1934
Pradedant Lygiai 5:30 Po Pietų
BROOKLYN LABOR LYCEUM'E
947-959 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y.
Po Operetės Smagus Šokiai
Prie Geros EDW. LeVANDOS Orkestras
Įžanga: $1.00, 75c. ir 40c.; Šokiam Irgi 40c.
OPERETĖJ DALYVAUJA ŠIE ARTISTAI-DAININKAI:
..Marg. Česnavičiutė, Violeta Tamkiutė, Kaz. B. Kriaučiunas, Stasys Kažemėkas, Aleoksandras Velička, pats Stankunas, Lyraičių Baletas; dainininkam laike vaidinimo akompanus V. Petrovo vedama Stygų Orkestra.

GERBIAMA VISUOMENE: **F. STANKUNAS**
Franas Stankunas ir jo draugai dainininkai deda visas pastangas, kad „Nastutę" suvaidinus kuopuikiausiai. Joje yra žavėjančių dainų — solų, duetų, trietų ir sekstetų. Lyraičių Baletas taipgi įeina į vaidinimą. Tai dar pirmas tokis veikalas Brooklyne. Nepamirškit rugsėjo 23.
RENGĖJAS IR DRAUGAI.

$1.00 SANDAROS Jubilėjinė Dovana $1.00
Užsirašančiam laikraštį „Sandarą" ant metų, šis kuponas skaitomas VIENO DOLERIO VERTĖS. Užsirašymo laikas nuo Rugpiučio-August 1-mos dienos iki Lapkričio-November, 1934. „Sandaros" kaina $2.00 metams. Atsiųsk Sandaros Administracijai šį kuponą pridėjęs tik vieną dolerį ir gausi laikraštį „Sandarą" čieliems metams. Šis kuponas geras tik iki Lapkričio 1-mai, 1934 metų.
Vardas-pavardė _____
Numeris ir gatvė _____
Miestas, valstija _____
SANDARA — 814 W. 33-rd St., Chicago, Ill.